

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΠΕΙΡΑΙΩΣ
ΤΜΗΜΑ ΔΙΕΘΝΩΝ ΚΑΙ ΕΥΡΩΠΑΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
ΣΤΙΣ ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΚΑΙ ΕΥΡΩΠΑΙΚΕΣ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΣΤΗΝ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ, ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ ΚΑΙ ΕΡΕΥΝΑ

«Η Γερμανία στο Ευρωπαϊκό σύστημα
Μετανάστευσης και Ασύλου»

Παναγιώτα Μπίρη

ΑΜ: ΜΠ18010

Διπλωματική εργασία υποβληθείσα στο τμήμα Διεθνών και Ευρωπαϊκών Σπουδών του Πανεπιστημίου Πειραιώς ως μέρος των απαιτήσεων για την απόκτηση Μεταπτυχιακού Διπλώματος Ειδίκευσης στις διεθνείς και ευρωπαϊκές πολιτικές στην εκπαίδευση, κατάρτιση και έρευνα

Πειραιάς, Οκτώβριος 2019

UNIVERSITY OF PIRAEUS
DEPARTMENT OF INTERNATIONAL AND
EUROPEAN STUDIES

MASTER PROGRAM IN
INTERNATIONAL AND EUROPEAN POLICIES ON
EDUCATION, TRAINING AND RESEARCH

“GERMANY IN THE EUROPEAN SYSTEM OF
MIGRATION AND ASYLUM”

Panagiota Biri

SID: MP18010

Master Thesis submitted to the Department of International and European studies of the University of Piraeus in partial fulfillment of the requirements for the degree of Master of Arts in international and European Policies on education, training and research

Piraeus, October 2019

Αφιερώνεται στους γονείς μου

“»Πρέπει να προσπαθήσεις το αδύνατο, για να καταφέρεις το δυνατό».

(Hermann Hesse, 1877-1962)

“ Man muss das Unmögliche versuchen, um das mögliche zu erreichen.”

«Η Γερμανία στο Ευρωπαϊκό σύστημα Μετανάστευσης και Ασύλου»

Σημαντικοί όροι: Μεταναστευτική κρίση και Ευρωπαϊκή Ένωση, πολιτικές Μετανάστευσης της Γερμανίας, πολιτικές ασύλου της Γερμανίας, μεταρρυθμίσεις στον τομέα ασύλου στην Γερμανία 2014-2017

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Το θέμα όχι μόνο των μεταναστών αλλά και των προσφύγων έχει απασχολήσει την διεθνή και τοπική κοινότητα τα τελευταία χρόνια. Χιλιάδες μεταναστευτικές και προσφυγικές ροές κάνουν εμφανή την παρουσία τους σε πολλές χώρες κράτη-μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Ιδιαίτερα με την έκρηξη της συριακής κρίσης το ποσοστό των ανθρώπων που αναγκάστηκε να εγκαταλείψει «την μάνα πατρίδα» λόγω πολέμου για να εγκατασταθεί σε μια ευρωπαϊκή χώρα ήταν αρκετά υψηλό. Μια από αυτές τις ευρωπαϊκές χώρες είναι η Γερμανία, η οποία θεωρείται ως κύρια χώρα υποδοχής με εκατομμύρια μετανάστες κάθε χρόνο.

Σκοπός της εργασίας είναι η εξέταση της Γερμανίας στο ευρωπαϊκό σύστημα μετανάστευσης και ασύλου. Φυσικά, η Γερμανία (όπως και οι υπόλοιπες ευρωπαϊκές χώρες) χρειάστηκε όχι μόνο να σχεδιάσει αλλά και να υλοποιήσει μια σειρά πολιτικών για την ομαλότερη ένταξη των προσφύγων αλλά και την καταπολέμηση της προσφυγικής κρίσης στα κρατίδια της. Συγκεκριμένα, η παρούσα εργασία αποσκοπεί στην διερεύνηση των πολιτικών που ακολουθεί η Γερμανία τα τελευταία χρόνια στον τομέα του ασύλου και της μετανάστευσης. Εν συνεχεία, τα θέματα όπως οι πολιτικές της Ε.Ε. για την μεταναστευτική κρίση, οι σημαντικές αλλαγές στο κομμάτι του ασύλου που πραγματοποιήθηκαν στην Γερμανία την περίοδο 2014-2017, αλλά και κάποιοι προβληματισμοί που προκύπτουν από την έρευνα της παρούσας εργασίας πρόκειται να αναφερθούν εκτενώς στην συγκεκριμένη εργασία.

“GERMANY IN THE EUROPEAN SYSTEM OF MIGRATION AND ASYLUM”

Keywords: Migration crisis and the European Union, German immigration policies, German asylum policies, asylum reforms in Germany 2014-2017

ABSTRACT

The issue of not only migrants but also refugees has been concerned the international and local community in recent years. Thousands of migrant and refugee flows make their presence felt in many EU Member States. Particularly with the outbreak of the Syrian crisis, the proportion of people was forced to abandon "motherland" due to war to settle in a European country, was high enough. One of these European countries is Germany, which is believed to be the main host country with millions of immigrants each year.

The purpose of this work is to examine Germany in the European system of immigration and asylum. Of course, Germany (as well as the rest of European countries) needs not only to design but also to implement a series of policies for smoother integration of refugees but also to combat the refugee crisis in its own states. In particular, this paper aims to explore the policies of Germany in recent years in the field of asylum and immigration. Furthermore, issues such as EU policies on the migration crisis, significant changes in the part of the asylum carried out in Germany in the period 2014-2017, but some concerns arising from the investigation of this Work is to be reported extensively in this work.

Εισαγωγή

Στις μέρες μας το θέμα της μετανάστευσης και του προσφυγικού βρίσκεται στο επίκεντρο του κοινού ενδιαφέροντος. Σύμφωνα με την Έγταση αρμοσεία του ΟΗΕ για τους πρόσφυγες, υπάρχουν 70,8 εκατομμύρια αναγκαστικά εκτοπισμένοι άνθρωποι παγκοσμίως, ποσοστό που ξεπερνάει την ανθρώπινη φαντασία. Εξίσου σπουδαίος αριθμός για τα σημερινά δεδομένα αποτελεί ο αριθμός των 37.000 ανθρώπων που αναγκάζονται να εγκαταλείψουν καθημερινά τις εστίες τους εξαιτίας των συγκρούσεων και των διώξεων, με μεγαλύτερες χώρες υποδοχής των προσφύγων για παράδειγμα την Γερμανία με 1,1εκ. και την Ουγκάντα με 1,2εκ. (Ανακτήθηκε στις 10 Οκτώβρη 2019 από <https://www.unhcr.org/gr/στατιστικά>). Το θέμα που πρόκειται να αναλυθεί στην παρούσα εργασία είναι η Γερμανία στο ευρωπαϊκό σύστημα μετανάστευσης και ασύλου. Η Γερμανία ως μια κύρια χώρα υποδοχής των προσφύγων δέχεται κάθε χρόνο εκατομμύρια μετανάστες και πρόσφυγες ήδη από την έκρηξη της προσφυγικής κρίσης την περίοδο 2015-2016 όπως αναλυτικά θα παρουσιαστούν στα κεφάλαια της εργασίας. Αναλυτικότερα, στο πρώτο κεφάλαιο καταγράφονται και αναλύονται η έννοια της μετανάστευσης καθώς και παράγωγες έννοιες της, όπως η διαφορά του πρόσφυγα με τον οικονομικό μετανάστη. Εν συνεχεία, στο δεύτερο κεφάλαιο διευκρινίζετε η έννοια του ασύλου καθώς και παράγωγες έννοιες του όρου όπως η διατύπωση των όρων εδαφικού και διπλωματικού ασύλου. Στο κεφάλαιο 3 κρίνεται αναγκαίο να αποσαφηνιστούν εξ αρχής μια σειρά από προγράμματα, οδηγίες συμβάσεις που αφορούν το θεσμικό πλαίσιο μεταναστευτικής πολιτικής της Ε.Ε. Η αντιμετώπιση της μεταναστευτικής κρίσης καθώς και οι ποιο πρόσφατες προτάσεις εξομάλυνσης των μεταναστευτικών πιέσεων την περίοδο 2018-2019 πρόκειται να αναλυθούν εκτενώς στην παρούσα εργασία.

Ύστερα από τους τρόπους αντιμετώπισης της προσφυγικής κρίσης από την Ε.Ε. το ενδιαφέρον επικεντρώνεται στην περίπτωση της Γερμανίας και στις πολιτικές που ακολουθεί στον τομέα του ασύλου και της μετανάστευσης. Τέλος, στο κεφάλαιο 5 προβάλλονται οι μεταρρυθμίσεις στον τομέα του ασύλου στην Γερμανία τα έτη 2014-2017 καθώς και η απαρίθμηση των αιτούντων άσυλο στην Γερμανία από το 1995 έως σήμερα με σκοπό την καλύτερη ενημέρωση και κατανόηση του θέματος. Επίσης, στο ίδιο κεφάλαιο θα γίνει εκτενής αναφορά στους προβληματισμούς που θα προκύψουν από τα επακόλουθα στοιχεία της έρευνας. Αναφορικά με τα ερευνητικά ερωτήματα που πρόκειται να διευρευνηθούν είναι: α) για το ποιες είναι οι πολιτικές Μετανάστευσης και Ασύλου που ακολουθεί η Γερμανία στο πεδίο της ΕΕ; και β) ποιες αλλαγές πραγματοποιήθηκαν στον τομέα του ασύλου στην Γερμανία την περίοδο 2014-2017;. Ολοκληρώνοντας είναι χρήσιμο να τονιστεί ότι η μεθοδολογία που πραγματοποιήθηκε ήταν αμιγώς περιγραφική και βιβλιογραφική με πηγές από ελληνόγλωσση και ξενόγλωσση βιβλιογραφία. Επίσης, λόγω της συλλογής δεδομένων από τις δύο συνεντεύξεις για το ακανθώδες ζήτημα του μεταναστευτικού στην Γερμανία, η έρευνα μπορεί να δηλωθεί και ως ποιοτική. Ολοκληρώνοντας, θα ήταν παράλειψη να μην αναφερθούν όχι μόνο η σύνοψη των πληροφοριών αλλά και η παρουσίαση δυο συνεντεύξεων που αφορούν το θέμα της εργασίας καθώς και οι βιβλιογραφικές παραπομπές.

Πίνακας Περιεχομένων

Περίληψη.....	5
Abstract.....	6
Εισαγωγή.....	7
Κεφ. 1: ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΣΗ ΚΑΙ ΠΑΡΑΓΩΓΕΣ ΕΝΝΟΙΕΣ	
1.1 Έννοιες «Μετανάστευση και Μετανάστης».....	11
1.2 Διαφορά πρόσφυγα και οικονομικού μετανάστη.....	12
1.3 Νόμιμη μετανάστευση.....	13
1.4 Παράτυποι μετανάστες.....	14
Κεφ. 2: ΑΣΥΛΟ ΚΑΙ ΠΑΡΑΓΩΓΕΣ ΕΝΝΟΙΕΣ	
2.1 Άσυλο διπλωματικό & Άσυλο εδαφικό.....	15
2.2 Αιτούντες άσυλο.....	16
Κεφ. 3: ΘΕΩΡΗΤΙΚΕΣ ΠΡΟΣΕΓΙΣΣΕΙΣ ΤΟΥ ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΤΙΚΟΥ ΦΑΙΝΟΜΕΝΟΥ	
3.1 Αποσαφήνιση Συνθηκών, Προγραμμάτων, Οδηγιών & Συμβάσεων για το θεσμικό πλαίσιο μεταναστευτικής πολιτικής της Ε.Ε.....	17
3.2 Η χάραξη πολιτικής μετανάστευσης και ασύλου από την Ευρωπαϊκή επιτροπή.....	38
3.3 Μεταναστευτική κρίση και Ε.Ε.....	40
3.4 Ευρωπαϊκό Συμβούλιο και προτάσεις αντιμετώπισης μεταναστευτικών πιέσεων τις περιόδους 2018-2019.....	43
3.5 Ετήσια Έκθεση για την Κατάσταση του Ασύλου στην Ε.Ε. το 2016.....	50

Κεφ. 4: ΜΕΛΕΤΗ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗΣ: Η ΓΕΡΜΑΝΙΑ ΣΤΟ ΕΥΡΩΠΑΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΣΗΣ ΚΑΙ ΑΣΥΛΟΥ

4.1 Το θεσμικό πλαίσιο μεταναστευτικής πολιτικής της Γερμανίας.....	51
4.2 Υπηρεσίες & Οργανώσεις για την μετανάστευση και το Άσυλο στην Γερμανία.....	67
4.3 Πολιτικές για το Άσυλο.....	78
4.4 Αξιολόγηση της οδηγίας της Ε.Ε. για τον καθορισμό του καθεστώτος του πρόσφυγα στην περίπτωση της Γερμανίας.....	86

Κεφ. 5: ΣΗΜΑΝΤΙΚΕΣ ΑΛΛΑΓΕΣ ΣΤΟΝ ΤΟΜΕΑ ΤΟΥ ΑΣΥΛΟΥ ΣΤΗΝ ΓΕΡΜΑΝΙΑ ΤΗΝ ΠΕΡΙΟΔΟ 2014-2017

5.1 Μεταρρυθμίσεις στον τομέα του ασύλου στην Γερμανία 2014-2017.....	91
5.2 Παρουσίαση των αιτούντων άσυλο στην Γερμανία από το 1995-2019.....	94
5.3 Προβληματισμοί.....	96
Συμπεράσματα.....	101
Παράρτημα.....	104
Βιβλιογραφικές αναφορές.....	107

Κεφ. 1: ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΣΗ ΚΑΙ ΠΑΡΑΓΩΓΕΣ ΕΝΝΟΙΕΣ

1.1 Έννοιες «Μετανάστευση και Μετανάστης»

Αρχικά, σύμφωνα με τα Άρθρα 79 και 80 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΣΛΕΕ) θα αναλυθούν κάποιοι βασικοί όροι σχετικά με την μετανάστευση προκειμένου να αποκτηθεί μια σφαιρική γνώση επί του θέματος. Συγκεκριμένα, σε αυτό το υποκεφάλαιο πρόκειται όχι μόνο να καταγραφούν αλλά και να αναλυθούν οι όροι μετανάστευση και μετανάστης.

Μετανάστευση: Κατά το Διεθνές Δίκαιο, η μετανάστευση περιγράφεται ως μία γεωγραφική μετακίνηση ανθρώπων είτε μεμονωμένα είτε ομαδικά και διακρίνεται σε «νόμιμη» και «παράνομη» (Ανακτήθηκε στις 20 Ιουνίου 2019 από https://www.huffingtonpost.gr/konstantia-natsiou/to-thesmiko-plaisio-tis-metanastefitikis-politikis-tis-evropaikis-enosis_b_18049756.html).

Μετανάστης: Σύμφωνα με την ανάλυση του Ναζάκη και Χλέτσου (2013), ως μετανάστης νοείται ο άνθρωπος που διαμένει για τουλάχιστον 6 μήνες μακριά από τον συνήθη τόπο κατοικίας του. Ένας ποιο ακριβής ορισμός δίνεται από την Υπηρεσία Οικονομικών και Κοινωνικών Υποθέσεων του ΟΗΕ: «*Παρόλο που δεν υπάρχει επίσημος νομικός ορισμός για τον διεθνή μετανάστη, η πλειονότητα των ειδικών συμφωνεί ότι διεθνής μετανάστης είναι όποιος αλλάζει τον τόπο συνήθους κατοικίας του/της, ανεξαρτήτως του λόγου μετανάστευσης ή του νομικού καθεστώτος. Γενικά, υπάρχει διάκριση μεταξύ μικρής διάρκειας ή προσωρινής μετανάστευσης, που περιλαμβάνει μετακινήσεις διάρκειας μεταξύ 3 και 12 μηνών, και μακράς διάρκειας ή μόνιμης μετανάστευσης, που έχει να κάνει με την αλλαγή της χώρας κατοικίας για διάρκεια ενός χρόνου και άνω.*» (Ανακτήθηκε στις 20/6/2019 από www.unric.org).

1.2 Διαφορά πρόσφυγα και οικονομικού μετανάστη

Εν συνεχεία, όσον αφορά τις έννοιες πρόσφυγα και οικονομικού μετανάστη ορίζονται ως εξής:

Πρόσφυγας: Υπό τον όρο πρόσφυγας χαρακτηρίζεται «το άτομο, το οποίο δικαιούται την προστασία των Ηνωμένων Εθνών - Ύπατη Αρμοστεία -, καθώς πληροί τις προϋποθέσεις του ψηφίσματος της Ύπατης Αρμοστείας του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες, ανεξάρτητα από το αν ή δεν βρίσκεται σε μια χώρα που είναι μέλος της Σύμβασης ή του Πρωτοκόλλου περί του Καθεστώτος του Πρόσφυγα, 1951 και 1967 αντίστοιχα, ή από το αν ή δεν έχει αναγνωριστεί ως πρόσφυγας, από τη χώρα φιλοξενίας του» (Γλωσσάριο για την Μετανάστευση, 2009, σελ.62). Αναλυτικότερα, «πρόσφυγας είναι το άτομο που βρίσκεται εκτός της χώρας καταγωγής του ή του τόπου κατοικίας του, έχει δικαιολογημένο φόβο δίωξης για λόγους φυλής, θρησκείας, εθνικότητας, συμμετοχής σε ορισμένη κοινωνική ομάδα ή λόγω πολιτικών πεποιθήσεων και εξαιτίας αυτού του φόβου δίωξης αδυνατεί ή δεν επιθυμεί να απολαμβάνει την προστασία αυτής της χώρας ή την επιστροφή σ' αυτήν. Επιπρόσθετα, οι πρόσφυγες υποχρεούνται να σέβονται τους νόμους και τους κανονισμούς της χώρας ασύλου. Από τη Σύμβαση δεν καλύπτονται άτομα τα οποία έχουν διαπράξει εγκλήματα κατά της ειρήνης, εγκλήματα πολέμου, εγκλήματα κατά της ανθρωπότητας ή κάποιο σοβαρό μη-πολιτικό έγκλημα εκτός της χώρας ασύλου. Ο πρόσφυγας είναι πάντα πολίτης. Ένα άτομο που συνεχίζει να παίρνει μέρος σε στρατιωτικές δραστηριότητες δεν μπορεί να λάβει άσυλο» («Τι προβλέπει η Σύμβαση της Γενεύης για το καθεστώς των προσφύγων», 2017).

Διαφορά Πρόσφυγα και οικονομικού μετανάστη: Οικονομικοί μετανάστες ονομάζονται τα πρόσωπα που εγκαταλείπουν τη χώρα τους αποσκοπώντας σε καλύτερες συνθήκες εργασίας και διαβίωσης, στις χώρες τελικού προορισμού τους. Οι οικονομικοί μετανάστες μπορούν καταρχήν να επιστρέψουν στην πατρίδα τους όποτε το θελήσουν. Απεναντίας, οι πρόσφυγες δεν έχουν την δυνατότητα να επιστρέψουν μέχρι να αλλάξει εκεί η κατάσταση, προκειμένου να μπορούν να γυρίσουν και να είναι ασφαλείς. Αυτό επιτάσσει η διεθνής Σύμβαση της Γενεύης για το Καθεστώς των Προσφύγων, άλλα διεθνή και ευρωπαϊκά κείμενα και η εθνική νομοθεσία («Ποια είναι η διαφορά πρόσφυγα και οικονομικού μετανάστη; Παράνομη Μετανάστευση και Πολιτικό Άσυλο», 2016).

1.3 Νόμιμη μετανάστευση

Ύστερα από την ανάλυση και την διαφοροποίηση των όρων πρόσφυγας και οικονομικός μετανάστης πρόκειται να δοθεί η σημασία της νόμιμης μετανάστευσης.

Νόμιμη μετανάστευση:

«η Ε.Ε. έχει την αρμοδιότητα να καθορίζει τις προϋποθέσεις υπό τις οποίες υπήκοοι τρίτων χωρών εισέρχονται και διαμένουν νόμιμα σε ένα κράτος μέλος, μεταξύ άλλων για σκοπούς οικογενειακής επανένωσης. Τα κράτη μέλη διατηρούν το δικαίωμα να καθορίζουν τον επιτρεπόμενο αριθμό υπηκόων τρίτων χωρών που εισέρχονται στο έδαφός τους για αναζήτηση εργασίας»

(<https://www.europarl.europa.eu/factsheets/el/sheet/152/immigratiebeleid>.

Ανακτήθηκε: 20-16-2019).

Από την άλλη πλευρά θα ήταν παράλειψη να μην γίνει μνεία στο ότι τα πεδία της απασχόλησης και της κοινωνικής προστασίας τα οποία αποτελούν τους βασικούς πυλώνες στην ενσωμάτωση των προσφύγων, δημιουργούν σήμερα σε κοινοτικό επίπεδο «αρένες» όπου συγκρούονται διαφορετικές προτεραιότητες (ανταγωνιστικότητα έναντι κοινωνικής συνοχής), καθεστώτα πρόνοιας με διαφορετικές παραδόσεις κοινωνικής προστασίας, και διαφορετικές ομάδες συμφερόντων (Σωτηρόπουλος, 2010). Η πολιτική απασχόλησης της Ε.Ε. αποτελούσε για πολλές δεκαετίες μετά τη Συνθήκη της Ρώμης τον μοναδικό τομέα της ευρωπαϊκής κοινωνικής πολιτικής, ενώ σήμερα αποτελεί τον πιο αναπτυγμένο τομέα της. Αξιοσημείωτο αποτελεί το γεγονός ότι η πολιτική απασχόλησης της Ε.Ε. αποτελείτε όχι μόνο από τις Οδηγίες που ρυθμίζουν τα ελάχιστα εργασιακά δικαιώματα στα κράτη μέλη της Ε.Ε., αλλά και την ΕΣΑ. Υπό τον όρο «Οδηγίες» θεωρούνται οι νομικά δεσμευτικές για τα κράτη μέλη της Ε.Ε. και οι ρυθμίσεις τους, οι οποίες έχουν βασικό κριτήριο να μεταφέρονται στο εθνικό δίκαιο (hard law). Εντούτοις, η ΕΣΑ δεσμεύει τα κράτη μέλη μόνο ως προς κοινούς στόχους και κατευθύνσεις πολιτικής απασχόλησης. Επιπρόσθετα, δεν αποτελεί απειλή στην αυτονομία των κρατών αναφορικά με την εφαρμογή των συγκεκριμένων πολιτικών και μέτρων που θέτουν σε ισχύ τους κοινούς στόχους και κατευθύνσεις (soft law) (Καραμεσίνη 2011, σελ. 2).

1.4 Παράτυποι μετανάστες

Ολοκληρώνοντας το κεφάλαιο 1 θα ήταν παράλειψη να μην διευκρινιστεί η έννοια των παράτυπων μεταναστών.

Παράτυποι μετανάστες: Σύμφωνα με το Σχέδιο δράσης του Συμβουλίου (C 142/2002), ως παράνομοι μετανάστες χαρακτηρίζονται οι υπήκοοι τρίτων χωρών, οι οποίοι εισέρχονται στο έδαφος κρατών-μελών της Ε.Ε. με πλαστά ταξιδιωτικά έγγραφα ή ακόμα και χωρίς αυτά (*Αναρτήθηκε στις 21 Ιουνίου 2019 από <https://www.europarl.europa.eu/factsheets/el/sheet/152/immigratiebeleid>*).

Αναφορικά με τον Ν. Μαραβέγια και Μ. Τσινισιζέλη (2007) οι παράνομοι μετανάστες χωρίζονται σε τρεις κατηγορίες. Στην πρώτη κατηγορία υπάγονται οι υπήκοοι από τρίτες χώρες, οι οποίοι εισέρχονται σε μία χώρα με παράνομο τρόπο, Η Ε.Ε προσπαθεί πολύ να μειώσει δραστικά την παράνομη μετανάστευση. Στη δεύτερη ομάδα ανήκουν οι υπήκοοι από τρίτες χώρες, που διαθέτουν όλα τα χρήσιμα έγγραφα για να διαμένουν στη χώρα που μετανάστευσαν. Σημαντικό όμως αποτελεί το γεγονός, ότι αυτοί συνεχίζουν να ζουν εκεί και ύστερα από το χρονικό όριο που τους έχει τεθεί. Τέλος, η τρίτη κατηγορία αφορά τους αλλοδαπούς που εξακολουθούν και μένουν σε μια χώρα αδικαιολόγητα, παρ' όλο που το αίτημά τους δεν έχει εγκριθεί. Η Ε.Ε από την πλευρά της επιδιώκει να στείλει τους αλλοδαπούς της δεύτερης και τρίτης κατηγορίας, με τις ανάλογες ενέργειες, στη χώρα προέλευσής τους. Αναφορικά με μια άλλη μελέτη, η απάντηση στο ερώτημα για το ποια είναι τα κριτήρια που υποδηλώνουν κάποιον ως παράτυπο μετανάστη είναι : Σύμφωνα με το κείμενο του Ινστιτούτου Μεταναστευτικής Πολιτικής, παρουσιάζονται οκτώ βασικές προϋποθέσεις που προσδίδουν σε κάποιον την ιδιότητα του παράτυπου μετανάστη (*Morehouse & Blomfield , 2011, σελ.4*).

Αυτές οι προϋποθέσεις επιγραμματικά είναι:

- Α) Η παράνομη είσοδος, δηλαδή η παράνομη διέλευση των χερσαίων και θαλάσσιων συνόρων κάποιου Ευρωπαϊκού κράτους.
- Β) Η διέλευση στον ευρωπαϊκό χώρο, χρησιμοποιώντας πλαστά έγγραφα.
- Γ) Η παροχή ψευδών πληροφοριών στην είσοδο τους με νόμιμα έγγραφα.
- Δ) Η λήξη της προσωρινής άδειας παραμονής ή χωρίς θεώρησης άδειας ταξιδιού.

Κεφ. 2: ΑΣΥΛΟ ΚΑΙ ΠΑΡΑΓΩΓΕΣ ΕΝΝΟΙΕΣ

2.1 Άσυλο διπλωματικό & Άσυλο εδαφικό

Στο προηγούμενο κεφάλαιο αναλύθηκε η έννοια μετανάστευση καθώς και η διευκρίνιση εννοιών που σχετίζονται με την μετανάστευση. Σε αυτό το υποκεφάλαιο πρόκειται να αποσαφηνιστούν τα εξής:

Αρχικά, η διαδικασία με την οποία άτομα που αναγκάζονται να φύγουν από την χώρα τους ή φοβούνται να επιστρέψουν σε αυτήν διότι διώκονται, προστατεύονται από ένα κράτος ονομάζεται άσυλο. Επίσης υπό τον όρο διεθνής προστασία, σύμφωνα με το νόμο, «είναι το καθεστώς πρόσφυγα (δηλαδή η χορήγηση ασύλου) και το καθεστώς επικουρικής προστασίας» (Ανακτήθηκε από www.asylo.gov.gr/ στις 18.9.2019).

Άσυλο διπλωματικό: «Το άσυλο που χορηγούν τα Κράτη, πέρα από τα χωρικά τους όρια, σε μέρη που τους έχει δοθεί η αρμοδιότητα να παρέχουν ασφάλεια. Το διπλωματικό άσυλο μπορεί να δοθεί σε διπλωματικές αποστολές και στην παραμονή επικεφαλής διπλωματικών αποστολών, σε πλοία πολεμικού ναυτικού ή αεροσκάφη, αλλά όχι στις εγκαταστάσεις διεθνών οργανισμών, ούτε σε προξενεία. Ένα άτομο δεν έχει το δικαίωμα να λάβει διπλωματικό άσυλο ούτε το Κράτος έχει την υποχρέωση να του το χορηγήσει.» (Γλωσσάριο για την Μετανάστευση, 2009, σελ.12).

Αντίθετα, το Άσυλο εδαφικό ορίζεται ως: «Η προστασία που παρέχει ένα Κράτος σε αλλοδαπό στο έδαφός του και το οποίο αντιτίθεται στις δράσεις του Κράτους προέλευσης των προσώπων αυτών. Ηγείται της απόλαυσης συγκεκριμένων διεθνώς αναγνωρισμένων δικαιωμάτων» (Γλωσσάριο για την Μετανάστευση, 2009, σελ.12).

2.2 Αιτούντων άσυλο

Υπό τον όρο Αιτούντων Άσυλο ορίζεται: «Σύμφωνα με τη υπηρεσία προσφύγων του ΟΗΕ ένα άτομο το οποίο αιτείται άσυλο είναι κάποιος του οποίου η αίτηση δεν έχει ακόμα ολοκληρωθεί. Στο τέλος του 2014 υπήρχαν περίπου 1.8 εκατομμύρια άνθρωποι σε όλο τον κόσμο οι οποίοι ανέμεναν τις αποφάσεις σχετικά με τις αιτήσεις ασύλου τις οποίες είχαν υποβάλλει» (Ανακτήθηκε στις 18.9.2019 από <https://idecide-project.eu/>). Τι γίνεται όμως με τα άτομα που έχουν υποστεί σοβαρή βλάβη; Σε αυτά τα άτομα χορηγείται το καθεστώς της επικουρικής προστασίας. Σύμφωνα με αυτό το καθεστώς όπου οι προϋποθέσεις χορήγησης του διέπονται από την εθνική και ευρωπαϊκή νομοθεσία, χορηγείται σε πρόσωπα που κινδυνεύουν να υποστούν σοβαρή βλάβη στη χώρα καταγωγής τους. «Η σοβαρή βλάβη, σύμφωνα με το νόμο, συνίσταται σε:

α) θανατική ποινή ή εκτέλεση, ή

β) βασανιστήρια ή απάνθρωπη ή εξευτελιστική μεταχείριση ή τιμωρία

ή γ) σοβαρή προσωπική απειλή κατά της ζωής ή της σωματικής ακεραιότητας αμάχου λόγω βίας ασκούμενης αδιακρίτως σε καταστάσεις διεθνούς ή εσωτερικής ένοπλης σύρραξης. Το άσυλο και η επικουρική προστασία είναι πολύ παρεμφερή καθεστώτα, συμπεριλαμβάνονται δε στον ενιαίο όρο “καθεστώς διεθνούς προστασίας”, που σημαίνει ότι ένα άτομο απολαμβάνει προστασία από τη διεθνή κοινότητα / ένα άλλο κράτος, επειδή η δική του χώρα δεν μπορεί ή αρνείται να τον προστατεύσει (δηλαδή να του εξασφαλίσει τα θεμελιώδη ανθρώπινα δικαιώματά του.» (Ανακτήθηκε από www.asylo.gov.gr/ στις 18.9.2019).

Κεφ. 3: ΘΕΩΡΗΤΙΚΕΣ ΠΡΟΣΕΓΙΣΣΕΙΣ ΤΟΥ ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΤΙΚΟΥ ΦΑΙΝΟΜΕΝΟΥ

3.1 Αποσαφήνιση Συνθηκών, Προγραμμάτων, Οδηγιών & Συμβάσεων για το θεσμικό πλαίσιο μεταναστευτικής πολιτικής της Ε.Ε.

Ως αποτέλεσμα της προσφυγικής κρίσης 2015-2016 το θέμα τόσο της μετανάστευσης όσο και του προσφυγικού βρέθηκε για αρκετό καιρό στο προσκήνιο της ευρωπαϊκής σκηνής. Εξαιτίας της ιλιγγιώδους μεταναστευτικής και προσφυγικής ροής ιδίως από την Συρία στον ευρωπαϊκό χώρο, η Ε.Ε. έπρεπε να ακολουθήσει κάποιες πολιτικές στον τομέα της μετανάστευσης με σκοπό τόσο την αντιμετώπιση της έκρυθμης κατάστασης όσο και στην ομαλότερη ένταξη αυτών των ανθρώπων σε ένα κράτος-μέλος της. Η ουσιώδης πολιτική που έχει χαράξει η Ε.Ε. αφορά την ανάπτυξη του θεσμικού πλαισίου της μεταναστευτικής πολιτικής. Όλες λοιπόν οι Συνθήκες, οι Οδηγίες, τα Προγράμματα καθώς και οι Συμβάσεις που σχετίζονται με την νομική διάσταση (θεσμικό πλαίσιο) του μεταναστευτικού ζητήματος πρόκειται να αναλυθούν σε αυτό το κεφάλαιο. Πριν γίνει παρουσίαση των πληροφοριών αναφορικά με το εννοιολογικό πλαίσιο της μετανάστευσης στην Ε.Ε. κρίνεται αναγκαίο να δηλωθεί ότι *«τα θέματα μετανάστευσης εξετάζονται από το τμήμα «Απασχόληση, κοινωνικές υποθέσεις, δικαιώματα του πολίτη» (SOC) ή από το τμήμα «Εξωτερικές σχέσεις» (REX). Υπό την αιγίδα του τμήματος SOC δραστηριοποιείται η μόνιμη ομάδα μελέτης «Μετανάστευση και ένταξη» η οποία αποτελείται από 15 μέλη και διοργανώνει εκδηλώσεις που εστιάζουν στον ρόλο της κοινωνίας πολιτών στη διαχείριση της μετανάστευσης και στην ενσωμάτωση. Αναφορικά με το τμήμα SOC παρέχετε επίσης τη γραμματειακή υποστήριξη του Ευρωπαϊκού Φόρουμ για τη Μετανάστευση, το οποίο διοργανώνει η ΕΟΚΕ¹ από κοινού με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή (Αναρτήθηκε στις 20 Ιουνίου 19 από <https://www.eesc.europa.eu/el/sections-other-bodies/sections-commission/tmima-apasholisi-koinonikes-ypotheseis-dikaiomata-toy-politi-soc>).*

¹ Η ΕΟΚΕ δραστηριοποιείται σε ένα ευρύ φάσμα τομέων, από τις κοινωνικές υποθέσεις έως την οικονομία και τη νομισματική πολιτική, την ενέργεια και τη βιωσιμότητα. Οι τομείς στους οποίους πρέπει να ζητείται η γνώμη της καθορίζονται από τις Συνθήκες (Αναρτήθηκε στις 20 Ιουνίου 19 από <https://www.eesc.europa.eu/el/sections-other-bodies/sections-commission/tmima-apasholisi-koinonikes-ypotheseis-dikaiomata-toy-politi-soc>).

«Επίσης, το Ευρωπαϊκό Φόρουμ για τη Μετανάστευση είναι μια πλατφόρμα διαλόγου μεταξύ της κοινωνίας πολιτών και των ευρωπαϊκών θεσμικών οργάνων σε θέματα που αφορούν τη μετανάστευση, το άσυλο και την ένταξη υπηκόων τρίτων χωρών. Συγκεντρώνει τουλάχιστον μία φορά τον χρόνο, εκπροσώπους των οργανώσεων της κοινωνίας πολιτών, τοπικές και περιφερειακές αρχές, τα κράτη μέλη και τα θεσμικά όργανα της Ε.Ε.» (Αναρτήθηκε στις 20 Ιουνίου 19 από <https://www.eesc.europa.eu/el/sections-other-bodies/sections-commission/tmima-apasholisi-koinonikes-ypotheseis-dikaiomata-toy-politi-soc>).

Οδηγίες της Ε.Ε. στο πλαίσιο της νόμιμης μετανάστευσης

Σε αυτό το σημείο κρίνεται αναγκαίο να αναφερθεί ότι η Ε.Ε. έχει θέσει κατευθυντήριες γραμμές η αλλιώς οδηγίες στους τομείς της νόμιμης και παράτυπης μετανάστευσης καθώς και στον τομέα της ένταξης των προσφύγων.

Αναφορικά με την οδηγία 2009/50/ΕΚ, καθορίζονται οι προϋποθέσεις όχι μόνο εισόδου αλλά και διαμονής των υπηκόων τρίτων χωρών για την απασχόληση υψηλής ειδίκευσης, δημιούργησε τη λεγόμενη «μπλε κάρτα της ΕΕ», μια ταχεία διαδικασία με σκοπό την έκδοση ειδικής άδειας παραμονής και εργασίας, με πιο ελκυστικές συνθήκες, ώστε οι υπήκοοι τρίτων χωρών να μπορούν να αναλαμβάνουν θέσεις απασχόλησης υψηλής ειδίκευσης στα κράτη μέλη. Επιπρόσθετα, η πρώτη έκθεση για την εφαρμογή της εν λόγω οδηγίας δημοσιεύθηκε τον Μάιο του 2014 και εντόπιζε ορισμένες ελλείψεις. Την περίοδο 2016 του Ιουνίου, η Επιτροπή πρότεινε την ανασυγκρότηση του συστήματος, συμπεριλαμβάνοντας λιγότερο αυστηρά κριτήρια εισδοχής, ένα κατώτατο όριο μισθού/ελάχιστη διάρκεια της σύμβασης εργασίας, καλύτερες διατάξεις για την οικογενειακή επανένωση, και την κατάργηση των παράλληλων εθνικών καθεστώτων. Όσον αφορά τις εργασίες για την εν λόγω αναδιαμόρφωση βρίσκονται σε εξέλιξη στο Κοινοβούλιο (η έκθεση της επιτροπής LIBE εγκρίθηκε στις 15 Ιουνίου 2017) και στο Συμβούλιο, παρόλο που τον τελευταίο καιρό δεν έχει παρατηρηθεί στο Συμβούλιο πρόοδος, κυρίως στην συμπερίληψη των δεξιοτήτων και την αναγνώριση της επαγγελματικής εμπειρίας που ισοδυναμεί με τα εκπαιδευτικά προσόντα (Αναρτήθηκε στις 21 Ιουνίου 2019 από (<https://www.europarl.europa.eu/factsheets/el/sheet/152/immigratiebeleid>)).

Η οδηγία για την ενιαία άδεια διαμονής και εργασίας (2011/98/ΕΕ) αποτελεί μια κοινή χωρίς δυσκολίες διαδικασία για υπηκόους τρίτων χωρών που υποβάλλουν αίτηση τόσο για άδεια διαμονής όσο και εργασίας σε κράτος μέλος, αλλά και μια κοινή σειρά δικαιωμάτων για τους νόμιμους μετανάστες. Έως τον Δεκέμβριο του 2016 ήταν απαραίτητο να κατατεθεί η πρώτη έκθεση για την εφαρμογή αυτής της οδηγίας. Αναφορικά με την οδηγία 2014/36/ΕΕ, η οποία εγκρίθηκε τον Φεβρουάριο 2014, καθορίζει τις προϋποθέσεις εισόδου και διαμονής των υπηκόων τρίτων χωρών με σκοπό την εποχιακή εργασία. Οι εποχιακοί εργαζόμενοι που διακινούνται στα κράτη-μέλη της ΕΕ έχουν την δυνατότητα να παραμείνουν νόμιμα και προσωρινά στην Ένωση. Ως ανώτατη περίοδος οι εποχιακοί εργαζόμενοι δικαιούνται πέντε έως εννέα μηνών (ανάλογα με το κράτος μέλος) με σκοπό να ασκήσουν δραστηριότητα που βασίζεται από την εναλλαγή των εποχών, ενώ παράλληλα διατηρούν την κύρια κατοικία τους σε τρίτη χώρα. Τέλος, αυτό που θέλει ακόμη να επεξηγήσει η συγκεκριμένη οδηγία είναι τα δικαιώματα που μπορούν να ασκήσουν οι εν λόγω διακινούμενοι εργαζόμενοι (*Αναρτήθηκε στις 21 Ιουνίου 2019 από <https://www.europarl.europa.eu/factsheets/el/sheet/152/immigratiebeleid>*).

Κάποιες εξίσου σημαντικές οδηγίες της ΕΕ στο πλαίσιο της νόμιμης μετανάστευσης αποτελούν αρχικά η οδηγία 2014/66/ΕΕ. Η συγκεκριμένη οδηγία καθορίζει τις προϋποθέσεις εισόδου και διαμονής υπηκόων τρίτων χωρών στο πλαίσιο ενδοεταιρικής μετάθεσης, η οποία εγκρίθηκε στις 15 Μαΐου 2014. Η εν λόγω οδηγία καθιστά με μεγαλύτερη ευκολία την εκ μέρους των επιχειρήσεων και πολυεθνικών εταιρειών προσωρινή μετάθεση των διευθυντικών στελεχών και των ειδικευμένων και ασκούμενων εργαζομένων τους στα υποκαταστήματα ή στις θυγατρικές τους που βρίσκονται στην Ευρωπαϊκή Ένωση (*Αναρτήθηκε στις 21 Ιουνίου 2019 από <https://www.europarl.europa.eu/factsheets/el/sheet/152/immigratiebeleid>*).

Ακολουθεί η οδηγία (ΕΕ) 2016/801 αναφορικά με τις προϋποθέσεις εισόδου και διαμονής υπηκόων τρίτων χωρών με επίκεντρο την έρευνα, τις σπουδές, την πρακτική άσκηση, την εθελοντική υπηρεσία, τις ανταλλαγές μαθητών ή τα εκπαιδευτικά προγράμματα και την απασχόληση των εσωτερικών άμισθων βοηθών (au pair) εγκρίθηκε στις 11 Μαΐου 2016 με βασικό κριτήριο να έχει μεταφερθεί στο εθνικό δίκαιο των κρατών μελών μέχρι τις 23 Μαΐου 2018. Αυτό που επιτυγχάνει η παρούσα οδηγία είναι η αντικατάσταση των προηγούμενων νομικών μέσων που κάλυπταν τους σπουδαστές και τους ερευνητές, διευρύνει ακόμη το πεδίο και απλουστεύει την εφαρμογή τους *(Αναρτήθηκε στις 21 Ιουνίου 2019 από <https://www.europarl.europa.eu/factsheets/el/sheet/152/immigratiebeleid>)*.

Τέλος, το καθεστώς που σχετίζεται με τους υπηκόους τρίτων χωρών που διαμένουν επί μακρόν στην Ευρωπαϊκή Ένωση συνεχίζει να αποτελεί ρύθμιση από την οδηγία 2003/109/ΕΚ του Συμβουλίου, όπως αυτή τροποποιήθηκε το 2011 για να διευρυνθεί το πεδίο εφαρμογής της σε πρόσφυγες και άλλους δικαιούχους διεθνούς προστασίας. Οι τρέχουσες εργασίες για την οδηγία περί επαγγελματικών προσόντων και την οδηγία για την μπλε κάρτα περιλαμβάνουν τις προτεινόμενες τροποποιήσεις στην οδηγία για τους επί μακρόν διαμένοντες *(Αναρτήθηκε στις 21 Ιουνίου 2019 από <https://www.europarl.europa.eu/factsheets/el/sheet/152/immigratiebeleid>)*.

Οδηγίες της Ε.Ε. στο πλαίσιο της Ένταξης των προσφύγων-μεταναστών

Οι οδηγίες που αφορούν την ενσωμάτωση των προσφύγων-μεταναστών είναι αρχικά η οδηγία 2003/86/ΕΚ του Συμβουλίου, η οποία αποτελεί ρύθμιση του δικαιώματος της οικογενειακής επανασύνδεσης. Λαμβάνοντας υπόψη το αποτέλεσμα στο οποίο κατέληγε η έκθεση εφαρμογής του 2008, ότι η οδηγία δεν εφαρμοζόταν εκτενώς και ορθά στα κράτη μέλη, η Επιτροπή πραγματοποίησε δημοσίευση τον Απρίλιο του 2014 *(Αναρτήθηκε στις 21 Ιουνίου 2019 από <https://www.europarl.europa.eu/factsheets/el/sheet/152/immigratiebeleid>)*.

Αυτή η δημοσίευση αφορούσε μια ανακοίνωση με την οποία προσέφερε καθοδήγηση στα κράτη μέλη για τον τρόπο εφαρμογής της. Η τρέχουσα αξιολόγηση REFIT² της Επιτροπής καλύπτει επίσης την οδηγία για την οικογενειακή επανένωση. Όσον αφορά την αρμοδιότητα της ΕΕ στο πεδίο της ένταξης είναι περιορισμένη. Την περίοδο Ιουλίου του 2011 η Επιτροπή ενέκρινε το Ευρωπαϊκό Θεματολόγιο για την Ένταξη Υπηκόων Τρίτων Χωρών. Συγκεκριμένα τον Ιούνιο του 2016, η Επιτροπή παρουσίασε ένα σχέδιο δράσης που συγκεντρώνει μια γκάμα τόσο ενεργειών όσο και συγκεκριμένες πρωτοβουλίες προκειμένου να αισθανθούν τα κράτη μέλη την υποστήριξη της ΕΕ στις προσπάθειες ενσωμάτωσης των περίπου 20 εκατομμυρίων υπηκόων τρίτων χωρών που διαμένουν νομίμως στο έδαφος της Ένωσης. Στα υπάρχοντα μέσα περιλαμβάνονται το Ευρωπαϊκό Φόρουμ για τη Μετανάστευση (πρώην Ευρωπαϊκό Φόρουμ για την Ένταξη), η Ιστοθέση για την Ένταξη³, και το Ευρωπαϊκό Δίκτυο Ενσωμάτωσης (έως το 2016 δίκτυο εθνικών σημείων επαφής για την ένταξη) *(Αναρτήθηκε στις 21 Ιουνίου 2019 από <https://www.europarl.europa.eu/factsheets/el/sheet/152/immigratiebeleid>)*.

² Βλέπε σχετικό κείμενο: Ευρωπαϊκή επιτροπή, 2002-2017: Βρυξέλλες «REFIT - για μια απλούστερη και λιγότερο δαπανηρή ευρωπαϊκή νομοθεσία» σελ. 1.

³ Βλέπε σχετικό κείμενο: Ευρωπαϊκή επιτροπή, 2019: Βρυξέλλες «Migrant Integration Information and good practices».

Οδηγίες της Ε.Ε. στο πλαίσιο της παράτυπης μετανάστευσης

Στο πλαίσιο της παράτυπης μετανάστευσης η Ε.Ε. έχει εγκρίνει δύο ουσιώδης νομοθετικές πράξεις για την αντιμετώπιση της:

Η λεγόμενη «δέσμη μέτρων για τους διακινητές παράνομων μεταναστών» περιλαμβάνει την οδηγία 2002/90/ΕΚ του Συμβουλίου, που διαμορφώνει έναν κοινό ορισμό του εγκλήματος της υποβοήθησης της παράνομης εισόδου, διέλευσης και διαμονής, και την απόφαση πλαίσιο 2002/946/ΔΕΥ, που θεσπίζει ποινικές

κυρώσεις για τη συμπεριφορά αυτή
(<https://www.europarl.europa.eu/factsheets/el/sheet/152/immigratiebeleid>).

Ένα σημαντικό ζήτημα που χρήζει επείγουσα καταπολέμηση είναι το θέμα τη εμπορίας ανθρώπων. Ευτυχώς αυτό το θέμα ρυθμίζεται από την Οδηγία 2011/36/ΕΕ για την πρόληψη και την καταπολέμηση της εμπορίας ανθρώπων και για την προστασία των θυμάτων της. Η δέσμη αυτή συμπληρώνεται με την οδηγία 2004/81/ΕΚ του Συμβουλίου, που προβλέπει τη χορήγηση άδειας διαμονής στα θύματα εμπορίας ή παράνομης διακίνησης τα οποία συνεργάζονται με τις αρμόδιες αρχές (αναφορικά με την εμπορία ανθρώπων, βλ. επίσης δελτίο θεματολογίας 4.2.6 για τη δικαστική συνεργασία σε ποινικές υποθέσεις). Τον Μάιο 2015, η Επιτροπή ενέκρινε το σχέδιο δράσης της Ε.Ε. για την καταπολέμηση της παράνομης διακίνησης μεταναστών (2015-2020), και, σύμφωνα με αυτό, η Επιτροπή διεξήγαγε μια αξιολόγηση της εφαρμογής του ισχύοντος νομικού πλαισίου, της οποίας προηγήθηκε μια δημόσια διαβούλευση. Η Επιτροπή έκρινε ότι, εκείνη τη στιγμή, δεν υπήρχαν επαρκή αποδεικτικά στοιχεία που να αποδεικνύουν την πραγματική και επανειλημμένη δίωξη ατόμων ή οργανισμών για ανθρωπιστική βοήθεια και κατέληξε στο συμπέρασμα ότι το νομικό πλαίσιο της ΕΕ σχετικά με το λαθρεμπόριο μεταναστών εξακολουθεί να είναι απαραίτητο στο σημερινό πλαίσιο (<https://www.europarl.europa.eu/factsheets/el/sheet/152/immigratiebeleid>).

Επίσης, αυτό που διαπιστώθηκε ήταν η ανασυγκρότηση της δέσμης μέτρων για τους διακινητές, η οποία δεν θα αποφέρει περισσότερη προστιθέμενη αξία από την αποτελεσματική και πλήρη εφαρμογή της, ενώ προέκυψε γενική συμφωνία σχετικά με το ότι μη νομοθετικά μέτρα για την υποστήριξη των αρχών των κρατών μελών, των οργανώσεων της κοινωνίας των πολιτών ή άλλων ενδιαφερομένων, καθώς και η συνεργασία με τρίτες χώρες, θα μπορούσε να αποφέρει προστιθέμενη αξία. Το ψήφισμα του Κοινοβουλίου της 5ης Ιουλίου 2018 κάλεσε την Επιτροπή να αναπτύξει κατευθυντήριες γραμμές για τα κράτη μέλη ώστε να αποφευχθεί η ποινικοποίηση της ανθρωπιστικής βοήθειας και πραγματοποιήθηκε ακρόαση για το θέμα αυτό τον Σεπτέμβριο του 2018 (<https://www.europarl.europa.eu/factsheets/el/sheet/152/immigratiebeleid>).

Η «οδηγία περί επιστροφής» (2008/115/ΕΚ) «καθορίζει κοινά πρότυπα της ΕΕ, καθώς και διαδικασίες για την επιστροφή παρατύπως διαμενόντων υπηκόων τρίτων χωρών. Η πρώτη έκθεση για την εφαρμογή της εγκρίθηκε τον Μάρτιο του 2014. Τον Σεπτέμβριο 2015 η Επιτροπή δημοσίευσε ένα σχέδιο δράσης της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την επιστροφή και τον Οκτώβριο του 2015 το Συμβούλιο ενέκρινε τα συμπεράσματά του για το μέλλον της πολιτικής για την επιστροφή. Τον Μάρτιο 2017, η Επιτροπή συμπλήρωσε το σχέδιο δράσης με μια ανακοίνωση σχετικά με «μια πιο αποτελεσματική πολιτική επιστροφής στην Ευρωπαϊκή Ένωση- ανανεωμένο σχέδιο δράσης» και μια σύσταση για μεγαλύτερη αποτελεσματικότητα των επιστροφών. Τον Σεπτέμβριο 2017, δημοσίευσε το επικαιροποιημένο «Εγχειρίδιο περί επιστροφής», για την παροχή καθοδήγησης σχετικά με την εκτέλεση των καθηκόντων των εθνικών αρχών που είναι αρμόδιες για την επιστροφή. Επιπλέον, το 2016, το Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο ενέκριναν τον κανονισμό (ΕΕ) 2016/1953 σχετικά με τη θέσπιση ενός ευρωπαϊκού ταξιδιωτικού εγγράφου για την επιστροφή των παρανόμως διαμενόντων υπηκόων τρίτων χωρών (Αναρτήθηκε στις 22 Ιουνίου 2019 από <https://www.europarl.europa.eu/factsheets/el/sheet/152/immigratiebeleid>).

Τον Σεπτέμβριο του 2018, η Επιτροπή πρότεινε μια στοχευόμενη επανεξέταση της οδηγίας για την επιστροφή, μια νέα διαδικασία στα σύνορα για τους αιτούντες άσυλο, σαφέστερες διαδικασίες και κανόνες για την πρόληψη καταχρήσεων, αποτελεσματικά προγράμματα οικειοθελούς επιστροφής που θα θεσπιστούν στα κράτη μέλη, και σαφέστερους κανόνες σχετικά με την κράτηση. Η οδηγία 2009/52/ΕΚ διευκρινίζει τις κυρώσεις και τα μέτρα που πρέπει να εφαρμόζονται στα κράτη μέλη κατά των εργοδοτών παράτυπα διαμενόντων υπηκόων τρίτων χωρών. Η πρώτη έκθεση για την εφαρμογή της εν λόγω οδηγίας υποβλήθηκε στις 22 Μαΐου 2014 (Αναρτήθηκε στις 22 Ιουνίου 2019 από <https://www.europarl.europa.eu/factsheets/el/sheet/152/immigratiebeleid>).

Ταυτόχρονα, η Ε.Ε. διαπραγματεύεται και συνάπτει συμφωνίες επανεπιλογής με χώρες καταγωγής και διέλευσης με στόχο την επιστροφή των παράτυπων μεταναστών, και συνεργάζεται με αυτές τις χώρες για την καταπολέμηση της εμπορίας ανθρώπων. Οι λεγόμενες μικτές επιτροπές επανεπιλογής παρακολουθούν την εφαρμογή τους. Οι συμφωνίες αυτές συνδέονται με συμφωνίες διευκόλυνσης της χορήγησης θεωρήσεων, οι οποίες αποσκοπούν στην παροχή των απαραίτητων κινήτρων για τις διαπραγματεύσεις επανεπιλογής στην ενδιαφερόμενη τρίτη χώρα χωρίς να αυξηθεί η παράνομη μετανάστευση» (Αναρτήθηκε στις 22 Ιουνίου 2019 από <https://www.europarl.europa.eu/factsheets/el/sheet/152/immigratiebeleid>). Ύστερα από την παράθεση των χρήσιμων οδηγιών για τη μετανάστευση, σε αυτό το σημείο πρόκειται να γίνει αναφορά όχι μόνο στις συνθήκες αλλά και σε προγράμματα καθώς και συμβάσεις που αφορούν το θεσμικό πλαίσιο μεταναστευτικής πολιτικής της Ε.Ε.

Ενιαία Ευρωπαϊκή Πράξη (1986)

«Στις 17 Φεβρουαρίου 1986, εννέα κράτη μέλη υπέγραψαν την Ενιαία Ευρωπαϊκή Πράξη (ΕΕΠ), και ακολούθησαν η Δανία (μετά από δημοψήφισμα), η Ιταλία και η Ελλάδα στις 28 Φεβρουαρίου 1986. Η Πράξη επικυρώθηκε από τα κοινοβούλια των κρατών μελών κατά τη διάρκεια του 1986, αλλά τέθηκε σε ισχύ την 1η Ιουλίου 1987, με έξι μήνες καθυστέρηση, λόγω προσφυγής ιδιώτη ενώπιον των ιρλανδικών δικαστηρίων. Η ΕΕΠ αποτέλεσε την πρώτη ουσιαστική τροποποίηση της Συνθήκης της Ρώμης. Τα βασικά της χαρακτηριστικά συνοψίζονται κατωτέρω. Η επέκταση των αρμοδιοτήτων της Ένωσης αρχικά μέσω της υλοποίησης μιας ευρείας εσωτερικής αγοράς, την ολοκλήρωση μίας πλήρως λειτουργικής εσωτερικής αγοράς μέχρι την 1η Ιανουαρίου 1993, η οποία θα ενσωμάτωνε και θα διεύρυνε τον στόχο της κοινής αγοράς που είχε τεθεί το 1958 (2.1.1). μέσω της θέσπισης νέων αρμοδιοτήτων στους τομείς νομισματικής πολιτικής, κοινωνικής πολιτικής, οικονομικής και κοινωνικής συνοχής, έρευνας και τεχνολογικής ανάπτυξης, στο περιβάλλον και στη συνεργασία στον τομέα της εξωτερικής πολιτικής» (Ανακτήθηκε στις 25 Ιουνίου 2019 από <https://www.europarl.europa.eu/factsheets/el/sheet/2/oi-εξελιξεις-μεχρι-την-ενιαια-ευρωπαϊκη-πραξη>).

«Ως περαιτέρω βασικό χαρακτηριστικό της ΕΕΠ αποτελούν η Βελτίωση των δυνατοτήτων λήψης αποφάσεων του Συμβουλίου Υπουργών: Η ειδική πλειοψηφία αντικατέστησε την απαίτηση για ομοφωνία σε τέσσερις από τους υπάρχοντες τομείς αρμοδιοτήτων της Κοινότητας: την τροποποίηση του κοινού δασμολογίου, την ελευθερία παροχής υπηρεσιών, την ελεύθερη κυκλοφορία κεφαλαίων και την κοινή πολιτική θαλάσσιων και εναέριων μεταφορών. Η ειδική πλειοψηφία θεσπίστηκε επίσης για διάφορες νέους τομείς αρμοδιοτήτων: την εσωτερική αγορά, την κοινωνική πολιτική, την οικονομική και κοινωνική συνοχή, την έρευνα και τεχνολογική ανάπτυξη και την περιβαλλοντική πολιτική. Η εισαγωγή του συστήματος αυτού επέφερε επίσης μια τροποποίηση του εσωτερικού κανονισμού του Συμβουλίου, ώστε να συμφωνεί με δήλωση της Προεδρίας, ότι στο μέλλον θα είναι δυνατή η ψηφοφορία εντός του Συμβουλίου όχι μόνο με πρωτοβουλία του Προέδρου του Συμβουλίου αλλά και κατόπιν αιτήσεως της Επιτροπής ή κράτους μέλους, εφόσον το αποφασίσει η απλή πλειοψηφία των μελών του Συμβουλίου. Η ΕΕΠ συνέβαλλε στην ενίσχυση του ρόλου του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, η Ενιαία Πράξη ενίσχυσε δηλαδή τις εξουσίες του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου: οι συμφωνίες διεύρυνσης και οι συμφωνίες σύνδεσης απαιτούν πλέον τη σύμφωνη γνώμη του Κοινοβουλίου και η θέσπιση διαδικασίας συνεργασίας με το Συμβούλιο (1.2.3), παρέχει στο Κοινοβούλιο ουσιαστικές, αν και περιορισμένες, νομοθετικές εξουσίες· η εφαρμογή της διαδικασίας σε δώδεκα περίπου νομικές βάσεις εκείνη την εποχή, αποτελεί ένα σημείο καμπής για τη μετατροπή του Κοινοβουλίου σε πραγματικό συννομοθέτη» (Ανακτήθηκε στις 25 Ιουνίου 2019 από <https://www.europarl.europa.eu/factsheets/el/sheet/2/oi-εξειλιξις-μεχρι-την-ενιαια-ευρωπαικη-πραξη>). Αναφορικά με την μετανάστευση, με την ΕΕΠ δεν δημιουργήθηκε ένα αυτόνομο πλαίσιο ρυθμίσεων. Εντούτοις, σύμφωνα με το άρθρο 8^A ΣΕΚ , κάποια από τα θέματα που συζητήθηκαν ήταν η επίτευξη τόσο της ελεύθερης κυκλοφορίας των προσώπων, αγαθών, υπηρεσιών και κεφαλαίων όσο και της απουσίας των εσωτερικών συνόρων. Οι επιπτώσεις που είχε όμως το άρθρο αυτό για τους υπηκόους τρίτων χωρών ήταν η υιοθέτηση μιας de facto μεταναστευτικής πολιτικής (Σαμπατάκου, ό.π., σελ. 217).

Σύμβαση Εφαρμογής της Συμφωνίας Σένγκεν (1985)

Κατά την Σύμβαση του Σένγκεν γνωστή και ως συνθήκη Σένγκεν το 1985, πέντε χώρες συμφώνησαν στην σταδιακή κατάργηση των ελέγχων στα κοινά σύνορα. Η συμφωνία αυτή προέκυψε εκτός πλαισίου της Ε.Ε. Απεναντίας, καθώς η ελευθερία στην μετακίνηση αποτελεί από τους βασικότερους στόχους της Ε.Ε. , η Συνθήκη του Άμστερνταμ το 1997 συμπεριέλαβε τη Συμφωνία του Σένγκεν στο νομικό πλαίσιο της Ε.Ε (*Council of the European Union, 1997*). Αυτό το γεγονός ενίσχυσε την επιτυχή κατάργηση των ελέγχων στα κοινά σύνορα ποικίλων χωρών της ευρωπαϊκής ένωσης, ενώ παράλληλα συνέβαλε τα εξωτερικά όρια, δημιουργώντας την «ούτως καλούμενη Ευρώπη-Φρούριο» (*Trimikliniotis, 2001 Stalker, 2002*).

Συνθήκη Μάαστριχτ (1992-1993): «*Η Συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση (στο εξής ΣΕΕ/Μ), ευρύτερα γνωστή ως Συνθήκη του Μάαστριχτ, υπογράφηκε από δώδεκα κράτη μέλη στο Μάαστριχτ των Κάτω Χωρών στις 7 Φεβρουαρίου 1992 και τέθηκε σε ισχύ την 1^η Νοεμβρίου 1993. Αποτέλεσε την ευρύτερη έως τότε τροποποίηση των παλαιότερων Συνθηκών και σηματοδότησε ένα νέο στάδιο της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης, ανοίγοντας το δρόμο προς την πολιτική ολοκλήρωση. Οι παράγοντες που συνέβαλαν στην ανάληψη πρωτοβουλιών για την υπογραφή της Συνθήκης του Μάαστριχτ μπορούν να διακριθούν σε εξωτερικούς και εσωτερικούς. Οι μεν εξωτερικοί παράγοντες συναρτώνται άμεσα με το «εξωτερικό» πολιτικό οικονομικό περιβάλλον της τελευταίας δεκαετίας του εικοστού αιώνα και τις απροσδόκητες μεταβολές που συντελέστηκαν στην ευρωπαϊκή ήπειρο εξαιτίας της κατάρρευσης της Σοβιετικής Ένωσης αφενός και της ενοποίησης της Δυτικής και της Ανατολικής Γερμανίας αφετέρου. Οι εσωτερικοί γενεσιουργοί παράγοντες της Συνθήκης του Μάαστριχτ είχαν να κάνουν με την υλοποίηση των δεσμεύσεων που είχαν αναληφθεί εντός των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων στο πλαίσιο της Ενιαίας Ευρωπαϊκής Πράξης. «(Γαραντζιώτη, Α.Θ.,) Ποια είναι η συμβολή της Συνθήκης του Μάαστριχτ στην πορεία της Ευρωπαϊκής ενοποίησης. Αθήνα, 2016 σελ.3-4.)*

«Το πρόγραμμα της Λευκής Βίβλου και η εγκαθίδρυση της ενιαίας εσωτερικής αγοράς που έπρεπε να έχει ολοκληρωθεί μέχρι το τέλος του 1992 λειτούργησαν, επίσης, προωθητικά και ενίσχυσαν την προσπάθεια για την Πολιτική Ένωση. Οι παράγοντες αυτοί οδήγησαν στη σύγκληση δύο διακυβερνητικών διασκέψεων με αντικείμενο διαπραγμάτευσης αφενός την Οικονομική και Νομισματική Ένωση (ΟΝΕ) και αφετέρου την Πολιτική Ένωση».⁵

Ακολούθησε η διάσκεψη κορυφής του Μάαστριχτ της 9 και 10 Δεκεμβρίου 1991, οι εργασίες της οποίας κατέληξαν στην υπογραφή της ομώνυμης Συνθήκης. Αναφορικά με τους στόχους της συνθήκης για την ίδρυση της Ε.Ε. είναι: Σύμφωνα με το άρθρο Β της ΣΕΕ/Μ ορίζονται οι στόχοι της Ένωσης: Α) Η προώθηση ισόρροπης και σταθερής οικονομικής και κοινωνικής προόδου με τη δημιουργία ενός χώρου χωρίς εσωτερικά σύνορα και την ενίσχυση της οικονομικής και κοινωνικής συνοχής με την ίδρυση μιας οικονομικής και νομισματικής ένωσης και την υιοθέτηση εν καιρώ ενιαίου νομίσματος (Γαραντζιώτη, Α.Θ., «Ποια είναι η συμβολή της Συνθήκης του Μαάστριχτ στην πορεία της Ευρωπαϊκής ενοποίησης. Αθήνα, 2016 σελ.3-4.)

Β) Η επιβεβαίωση της ταυτότητας της Ένωσης στη διεθνή σκηνή με την εφαρμογή κοινής εξωτερικής πολιτικής και πολιτικής ασφαλείας, καθώς και με την εν καιρώ διαμόρφωση κοινής αμυντικής πολιτικής που δύναται να οδηγήσει σε κοινή άμυνα.

Γ) Η ενίσχυση της προστασίας των δικαιωμάτων και των συμφερόντων των πολιτών της Ένωσης με τη θέσπιση ιθαγένειας της Ένωσης. Δ) Η ανάπτυξη στενής συνεργασίας στον τομέα της δικαιοσύνης και των εσωτερικών υποθέσεων. Ε) Η διατήρηση και ανάπτυξη του κοινοτικού κεκτημένου.»⁶ (Γαραντζιώτη, Α.Θ., «Ποια είναι η συμβολή της Συνθήκης του Μαάστριχτ στην πορεία της Ευρωπαϊκής ενοποίησης. Αθήνα, 2016 σελ.3-4.)

⁵ Π.Κ. Ιωακειμίδης, Ευρωπαϊκή Πολιτική Ένωση, Θεωρία -Διαπραγμάτευση, Θεσμοί και Πολιτικές, Η Συνθήκη του Μάαστριχτ, εκδόσεις Θεμέλιο, 1995, σελ. 93-94.

⁶ Π.Κ. Ιωακειμίδης, Ευρωπαϊκή Πολιτική Ένωση, Θεωρία -Διαπραγμάτευση, Θεσμοί και Πολιτικές, Η Συνθήκη του Μάαστριχτ, εκδόσεις Θεμέλιο, 1995, σελ 313-314.

Συνθήκη της Λισαβόνας (2007, 2009): Μια εξίσου σημαντική συνθήκη της Ε.Ε. αποτελεί η Συνθήκη της Λισαβόνας. Άξιο σημασίας αποτελεί το γεγονός ότι η επίσημη ονομασία της Συνθήκης είναι «*Συνθήκη της Λισσαβόνας για την τροποποίηση της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση και Συνθήκη για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, είναι η διεθνής συνθήκη, που τροποποίησε τις διεθνείς παρόμοιες, όπως την ιδρυτική της Ευρωπαϊκής Κοινότητας και την ιδρυτική της Ευρωπαϊκής Ένωσης και θεωρείτε ότι υποκατέστησε το υπό καθιέρωση τότε Σύνταγμα της Ευρώπης.*» Αναφορικά με την υπογραφή της Συνθήκης, πραγματοποιήθηκε την 13^η Δεκεμβρίου του 2007 στην Λισσαβόνα και τέθηκε σε ισχύ την 1^η Δεκεμβρίου του 2009. Επιπρόσθετα, βαρύνουσα σημασία αποτελούν οι τρεις τομείς των αρμοδιοτήτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης που έχουν θεσπιστεί με την συγκεκριμένη Συνθήκη. Ο πρώτος τομέας περιλαμβάνει εκείνες τις αρμοδιότητες για τις αποκλειστικές ρυθμίσεις. Ακολουθεί ο δεύτερος τομέας των συντρεχουσών αρμοδιοτήτων ο οποίος περιλαμβάνει τις αρμοδιότητες που αφορούν την θέσπιση κανόνων, οι οποίες κατανέμονται μεταξύ της Ε.Ε. αλλά και των κρατών μελών. Τέλος, ο τρίτος τομέας των υποστηρικτικών αρμοδιοτήτων είναι ο χώρος των αρμοδιοτήτων της Ε.Ε. που έχουν υποστηρικτικό χαρακτήρα προς τις πράξεις των κρατών μελών. Ενδεικτικό παράδειγμα των συντρεχουσών αρμοδιοτήτων αποτελούν θέματα που αφορούν την κοινωνική, οικονομική και εδαφική ενότητα ενώ στο κομμάτι των υποστηρικτικών αρμοδιοτήτων εντάσσεται η αρμοδιότητα για την διοικητική συνεργασία. Επιπρόσθετα, «*με την Συνθήκη της Λισσαβόνας καθιερώθηκε ο ρόλος της Επιτροπής των Περιφερειών, που μέχρι τότε ήταν καθαρά γνωμοδοτικός, να είναι και παρεμβατικός στις νομοθετικές διαδικασίες της Ε.Ε. με συνέπεια στην αναβάθμιση του θεσμικού ρόλου των Δήμων και των Περιφερειών στην Πολιτική Δομή αυτής*» (Λαδιάς 2013, σελ. 29).

Όσον αφορά κάποιες θεσμικές εξελίξεις που επέφερε η Συνθήκη της Λισαβόνας αποτελούν όχι μόνο η εισαγωγή της διαδικασίας της απόφασης με ειδική πλειοψηφία σε θέματα νόμιμης μετανάστευσης, αλλά και μια νέα νομική βάση για τα μέτρα ένταξης. Η συνήθης νομοθετική διαδικασία εφαρμόζεται πλέον για τις πολιτικές που αφορούν τόσο την παράτυπη όσο και τη νόμιμη μετανάστευση, καθιστώντας το Κοινοβούλιο συννομοθέτη σε ίση βάση με το Συμβούλιο. Ωστόσο, σε περίπτωση αιφνίδιας εισροής υπηκόων τρίτων χωρών, τα προσωρινά μέτρα λαμβάνονται μόνο από το Συμβούλιο, μετά από διαβούλευση με το Κοινοβούλιο

(άρθρο 78 παράγραφος 3 ΣΛΕΕ). Επιπρόσθετα, η Συνθήκη της Λισαβόνας κατέστησε σαφές ότι η ΕΕ έχει συντρέχουσα αρμοδιότητα με τα κράτη μέλη στον τομέα αυτόν, και συγκεκριμένα σε ότι έχει σχέση με τον αριθμό των μεταναστών που επιτρέπεται να εισέλθουν σε κράτος μέλος με σκοπό την αναζήτηση εργασίας (άρθρο 79 παράγραφος 5 ΣΛΕΕ). Τέλος, το Δικαστήριο της ΕΕ έχει πλέον πλήρη αρμοδιότητα στον τομέα της μετανάστευσης και του ασύλου (Ανακτήθηκε στις 9.9.2019 από <https://www.europarl.europa.eu/factsheets/el/sheet/152/immigratiebeleid>).

Συνθήκη του Άμστερνταμ (1997):

«Τον Μάρτιο του 1996 ξεκίνησε στο Τορίνο (Ιταλία) Διακυβερνητική Διάσκεψη με σκοπό την αναθεώρηση της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση. Η μετέπειτα Συνθήκη του Άμστερνταμ, που τροποποιεί τη Συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση, τις Συνθήκες περί ιδρύσεως των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων και ορισμένες συναφείς Πράξεις, υπογράφηκε στις 2 Οκτωβρίου 1997 παρουσία του Προέδρου του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, José María Gil-Robles.» (Ανακτήθηκε στις 9.9.2019 από <https://www.europarl.europa.eu/about-parliament/el/in-the-past/the-parliament-and-the-treaties/treaty-of-amsterdam>).

Η συνθήκη του Άμστερνταμ ως μια περαιτέρω σημαντική συνθήκη για το θεσμικό πλαίσιο μεταναστευτικής πολιτικής της Ε.Ε. τέθηκε σε ισχύ το 1999 και έδωσε νέα ώθηση στην κοινοτικοποίηση της μεταναστευτικής πολιτικής, αποτελώντας μέχρι και σήμερα θεμέλιο λίθο των διαδικασιών που αφορούν τη μετανάστευση. Επιπρόσθετα, η συγκεκριμένη Συνθήκη εισήγαγε «την δυνατότητα στενότερης συνεργασίας και προωθημένης κοινοτικής δράσης από ένα μέρος των κρατών μελών (αρχή της ευελιξίας) υπό το βασικό όρο ότι διατηρείται ο ενιαίος χαρακτήρας της ένωσης και η θεσμική ισοτιμία των κρατών-μελών.» Άξιο αναφοράς αποτελεί το γεγονός ότι με την ανωτέρω Συνθήκη για πρώτη φορά έγινε σαφές, όχι μόνο η εναρμόνιση των πολιτικών των κρατών-μελών στους τομείς του ασύλου, των ελέγχων στα εξωτερικά σύνορα, αλλά και της μετανάστευσης και της δικαστικής συνεργασίας στον αστικό τομέα. Ιδιάζουσα σημασία κρίνεται και η δυνατότητα που δόθηκε στο Συμβούλιο να λαμβάνει επιπλέον μέτρα στους προρρηθέντες τομείς (Τεσσαρομάτη, 2008).

Από την άλλη πλευρά, η Ρήτρα Εξαίρεσης που προβλεπόταν στην ίδια τη Συνθήκη, επέτρεψε σε κάποιες χώρες (π.χ. Ην. Βασίλειο) να μη συμμετέχουν σε τμήμα ή στο σύνολο του περιεχομένου της. Τέλος, σημαντικές δράσεις εγκαινιάστηκαν με την Συνθήκη του Άμστερνταμ. Ενδεικτικά παραδείγματα αποτελούν πολιτικές στα πεδία ελέγχου, υποδοχής και ενσωμάτωσης των μεταναστών (Νάτσιου, 2017). *Τέλος με την συνθήκη του Άμστερνταμ εισάγεται ή δυνατότητα στενότερης συνεργασίας και προωθημένης κοινοτικής δράσης από ένα μέρος των κρατών μελών (αρχή της ευελιξίας) υπό το βασικό όρο ότι διατηρείται ο ενιαίος χαρακτήρας της ένωσης και η θεσμική ισοτιμία των κρατών-μελών (Τεσσαρομάτη, 2008).*

Σύμβαση της Γενεύης(1951): «Η Σύμβαση του 1951 για το Καθεστώς των Προσφύγων είναι το βασικό νομικό κείμενο που αποτελεί τη βάση για το έργο της Ύπατης Αρμοστείας. Η Σύμβαση έχει επικυρωθεί από 145 κράτη και ορίζει ποιος είναι πρόσφυγας, τα δικαιώματά του και τις νομικές υποχρεώσεις των κρατών. Βασική αρχή στη Σύμβαση είναι η μη-επαναπροώθηση (non-refoulement), σύμφωνα με την οποία ο πρόσφυγας δεν πρέπει να επιστρέφεται σε χώρα όπου απειλείται η ζωή ή η ελευθερία του. Η αρχή της μη-επαναπροώθησης αποτελεί πλέον κανόνα του εθιμικού διεθνούς δικαίου. Η Ύπατη Αρμοστεία του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες λειτουργεί ως «θεματοφύλακας» της Σύμβασης του 1951 και του Πρωτοκόλλου του 1967, το οποίο αφαίρεσε τους γεωγραφικούς και χρονικούς περιορισμούς που έθετε η Σύμβαση. Τα κράτη οφείλουν να συνεργάζονται μαζί μας προκειμένου να διασφαλιστεί ότι τα δικαιώματα των προσφύγων γίνονται σεβαστά και προστατεύονται» (Ανακτήθηκε στις 9.9.2019 από <https://www.unhcr.org/gr/η-σύμβαση-του-1951>). Αξίζει να τονιστεί ακόμη η σημασία της σύμβασης, η οποία είναι σπουδαία καθώς υπήρξε η πρώτη διεθνής συμφωνία που κάλυπτε τις πιο ουσιαστικές πλευρές της ζωής των προσφύγων (Νάτσιου, 2017).

Επίσης, η σύμβαση της Γενεύης καθορίζει μια σειρά θεμελιωδών ανθρωπίνων δικαιωμάτων τα οποία θα πρέπει να είναι τουλάχιστον ισότιμα με τις ελευθερίες που απολαμβάνουν οι αλλοδαποί υπήκοοι μιας χώρας ή και σε μερικές περιπτώσεις και οι ίδιοι οι πολίτες της χώρας. Επιπρόσθετα, αναγνωρίζει το διεθνές πεδίο δράσης των προσφυγικών κρίσεων και τη σπουδαιότητα της διεθνούς συνεργασίας, συμπεριλαμβανομένης και της από κοινού συμμετοχής των κρατών στη διευθέτηση του προβλήματος των προσφύγων. «Παραθέτει τα δικαιώματα του πρόσφυγα

περιλαμβάνοντας και ελευθερίες όπως αυτές της θρησκείας, της μετακίνησης, της ελευθερίας, της εκπαίδευσης, της κατοχής ταξιδιωτικών εγγράφων, της δυνατότητας εργασίας και τονίζει τις υποχρεώσεις του ή της πρόσφυγα προς τη χώρα υποδοχής. Μία σημαντική διάταξη ορίζει τη μη επιστροφή του πρόσφυγα - ο νομικός όρος είναι η μη επαναπροώθηση - σε χώρα όπου υπάρχει φόβος δίωξής του. Επίσης, ορίζει συγκεκριμένες ομάδες ατόμων, όπως οι τρομοκράτες, που δεν δικαιούνται προσφυγικής ιδιότητας» (Νάτσιου, 2017).

Εν συνεχεία πρόκειται να αναφερθούν μια σειρά από προγράμματα αλλά και κανονισμούς που αφορούν την πολιτική μετανάστευσης της Ε.Ε.

Πρόγραμμα του Τάμπερε (1999): Αρχικά, στο πρόγραμμα αυτό αναφέρονταν τα πρώτα μέτρα της Ένωσης σε θέματα μετανάστευσης⁷. «Σε ό, τι αφορά τα θέματα νόμιμης μετανάστευσης, το πρόγραμμα του Τάμπερε ήταν λιτό. Υπογράμμισε την ανάγκη η Ένωση να «διασφαλίζει μια δίκαιη μεταχείριση των πολιτών τρίτων χωρών που διαμένουν νομίμως στο έδαφος των κρατών μελών της» και να προωθήσει “μια σθεναρότερη πολιτική κοινωνικής ένταξης” με στόχο “την παροχή δικαιωμάτων και υποχρεώσεων συγκρίσιμων με εκείνα των πολιτών της Ευρωπαϊκής Ένωσης”. Στο πλαίσιο αυτό έθετε σειρά στόχων, μεταξύ των οποίων «την ανάγκη προσέγγισης των εθνικών νομοθεσιών όσον αφορά τις προϋποθέσεις εισδοχής και διαμονής πολιτών τρίτων χωρών, βάσει μιας από κοινού αξιολόγησης των οικονομικών και δημογραφικών εξελίξεων στην Ένωση, καθώς και της κατάστασης στις χώρες καταγωγής” ζητώντας από “το Συμβούλιο να λάβει ταχέως αποφάσεις, βάσει προτάσεων της Επιτροπής”. Στην λήψη αυτών των αποφάσεων “θα πρέπει να λαμβάνονται υπ’ όψη όχι μόνον η ικανότητα υποδοχής κάθε κράτους μέλους, αλλά και οι ιστορικοί και πολιτιστικοί του δεσμοί με τις χώρες καταγωγής” (Παπαγεωργίου, 2017).

«Σε ό, τι αφορά τις ενωσιακές πολιτικές για την ένταξη των μεταναστών, τα εργαλεία που χρησιμοποίησε η Ένωση ήταν ακόμα λιγότερο δεσμευτικά, τόσο γιατί το ίδιο το πρόγραμμα του Τάμπερε έκανε λόγο μόνο για προώθηση «μιας σθεναρότερης πολιτικής κοινωνικής ένταξης» όσο και γιατί αντικειμενικά η ένταξη είχε μια ακόμα πιο «εθνοκεντρική» διάσταση. Έτσι, αντί για νομοθετικές δράσεις, τα πρώτα σχετικά κοινοτικά κείμενα αφορούσαν στην διαμόρφωση κοινών κατευθύνσεων: υιοθετήθηκαν έτσι οι «Κοινές Βασικές Αρχές για την Πολιτική Ένταξης των

Μεταναστών» εγκρίθηκαν μόλις το 2004 και η «Κοινή Ατζέντα για την Ένταξη» που επεξηγούσε τις Κοινές Βασικές Αρχές το 2005. Τον Νοέμβριο 2004 η Επιτροπή εξέδωσε και ένα «Εγχειρίδιο για την Ένταξη». Σε αντίθεση με την νόμιμη μετανάστευση η αντιμετώπιση της παράνομης μετανάστευσης ήταν πολύ πιο εμβληματική στο Πρόγραμμα του Τάμπερε. Η ανάγκη για “αποτελεσματική διαχείριση των μεταναστευτικών ροών σε όλες τους τις φάσεις” περιέλαβε την “κοινή ενεργό πολιτική σχετικά με τις θεωρήσεις και τα πλαστά έγγραφα, [...] τη στενότερη συνεργασία μεταξύ των προξενείων της ΕΕ σε τρίτες χώρες και [...] τη δημιουργία κοινών γραφείων έκδοσης θεωρήσεων ΕΕ” ενώ υπογραμμιζόταν η ανάγκη για «καταπολέμηση εκείνων που ενέχονται στην εμπορία ανθρώπων και την οικονομική εκμετάλλευση των μεταναστών»⁸. Έτσι, εγκρίθηκε -πολύ ταχύτερα- ο κανονισμός για τις θεωρήσεις⁹ και ξεκίνησαν οι πρώτες συμφωνίες επανεισδοχής με τρίτες χώρες» (Παπαγεωργίου, 2017).

⁷Το Πρόγραμμα του Τάμπερε. Συμπεράσματα της Προεδρίας, Ευρωπαϊκό Συμβούλιο του Τάμπερε, 15-16 Οκτωβρίου 1999. Στο <http://www.consilium.europa.eu/press/press-releases/latest-press-releases/newsroomrelated?bid=76&grp=2017&lang=en>.

⁸ Συμπεράσματα της Προεδρίας, Ευρωπαϊκό Συμβούλιο του Τάμπερε, ο.π. σημεία 22-23.

⁹ Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 539/2001 του Συμβουλίου της 15ης Μαρτίου 2001 περί του καταλόγου τρίτων χωρών οι υπήκοοι των οποίων υπόκεινται στην υποχρέωση θεώρησης για τη διέλευση των εξωτερικών συνόρων των κρατών μελών, και του καταλόγου των τρίτων χωρών οι υπήκοοι των οποίων απαλλάσσονται από την υποχρέωση αυτή. (ΕΕ L 81 της 21.3.2001).

Πρόγραμμα της Στοκχόλμης (2010 - 2014):

«Το Πρόγραμμα της Στοκχόλμης το οποίο αντικαθιστά τα αντίστοιχα του Τάμπερε και της Χάγης υιοθετήθηκε από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο (Βρυξέλλες, 10-11.12.2009) και τέθηκε σε ισχύ, από 1ης Δεκεμβρίου 2009, της Συνθήκης της Λισαβόνας και το οποίο επιφέρει σημαντικές τροποποιήσεις στις διατάξεις για το χώρο Ελευθερίας, Ασφάλειας και Δικαιοσύνης (Τίτλος V Συνθήκης για τη Λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης).» Αναλυτικότερα, το Πρόγραμμα της Στοκχόλμης καθορίζει όχι μόνο το πλαίσιο της αστυνομικής και τελωνειακής συνεργασίας, των

υπηρεσιών διάσωσης, της δικαστικής συνεργασίας σε αστικές και ποινικές υποθέσεις αλλά και της πολιτικής για το άσυλο, τη μετανάστευση και τις θεωρήσεις, για την περίοδο από το 2010 έως το 2014. «*Το Πρόγραμμα της Στοκχόλμης θέτει τις εξής προτεραιότητες:*

A) προώθηση των δικαιωμάτων των πολιτών της Ευρώπης,

B) βελτίωση της καθημερινότητας, προστασία των πολιτών,

Γ) πρόσβαση στον ευρωπαϊκό χώρο, αλληλεγγύη και εταιρική σχέση σε θέματα μετανάστευσης και ασύλου καθώς και η εξωτερική διάσταση του τομέα Ελευθερίας, Ασφάλειας και Δικαιοσύνης. «Όσον αφορά το θέμα της Μετανάστευσης, στο Πρόγραμμα της Στοκχόλμης επισημαίνεται η ενίσχυση του ρόλου της Frontex. Ενδεικτικά παραδείγματα αποτελούν η επεξεργασία σαφών κοινών επιχειρησιακών διαδικασιών για τις «κοινές επιχειρήσεις στη θάλασσα, συνεργασία με χώρες προέλευσης και διέλευσης καθώς και κοινές πτήσεις επιστροφής και του EUROSUR (Ευρωπαϊκό Σύστημα Επιτήρησης Συνόρων)» (Ανακτήθηκε στις 10.9.2019 από <https://www.mfa.gr/brussels/monimi-antiprosopeia-ee/ellada-sten-ee/europaikos-khoros-dikaiosunes-eleutherias-kai-asphaleia.html>).

Επιπρόσθετα, το ανωτέρω πρόγραμμα εστιάζει στις αρχές που περιλαμβάνονται στην «Σφαιρική Προσέγγιση της Μετανάστευσης» καθώς και στο Ευρωπαϊκό Σύμφωνο για τη Μετανάστευση και το Άσυλο ενώ παράλληλα δίνεται ιδιαίτερη έμφαση στην ανάγκη να αποτελέσει η μεταναστευτική πολιτική της ΕΕ αναπόσπαστο τμήμα της εξωτερικής πολιτικής της ΕΕ. Αυτό που γίνεται αντιληπτό είναι να επιτευχτεί μια στενή σύνδεση της μετανάστευσης με την ανάπτυξη. Αξιόλογα μέτρα που προτείνονται, αφορούν μέτρα τόσο για την ασφαλή και χαμηλού κόστους μεταφορά εμβασμάτων, όσο και για την ενεργότερη συνεργασία με εκπροσώπους της διασποράς καθώς και για τη διερεύνηση του ρόλου της κυκλικής μετανάστευσης (Ανακτήθηκε στις 10.9.2019 από <https://www.mfa.gr/brussels/monimi-antiprosopeia-ee/ellada-sten-ee/europaikos-khoros-dikaiosunes-eleutherias-kai-asphaleia.html>).

Πρόγραμμα της Χάγης (2004):

Το πολυετές πρόγραμμα της Χάγης, που εγκρίθηκε κατά το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο της 4ης και 5ης Νοεμβρίου 2004, περιλαμβάνει 10 προτεραιότητες της Ένωσης για την ενίσχυση του χώρου ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης. Η Επιτροπή έκρινε ότι απαιτείται η συγκέντρωση των προσπαθειών σε 10 προτεραιότητες:

- 1) Ενίσχυση των θεμελιωδών δικαιωμάτων και της ιθαγένειας.
- 2) Καταπολέμηση της τρομοκρατίας.
- 3) Καθορισμός μιας ισόρροπης αντιμετώπισης της μετανάστευσης.
- 4) Διαμόρφωση ολοκληρωμένης διαχείρισης των εξωτερικών συνόρων της Ένωσης.
- 5) Θέσπιση κοινής διαδικασίας σε θέματα ασύλου.
- 6) Μεγιστοποίηση των θετικών συνεπειών της μετανάστευσης.
- 7) Επίτευξη ικανοποιητικής ισορροπίας μεταξύ της προστασίας του ιδιωτικού βίου και της ασφάλειας κατά τη διαβίβαση πληροφοριών.
- 8) Διαμόρφωση στρατηγικής αντίληψης σχετικά με το οργανωμένο έγκλημα.
- 9) Εγγύηση πραγματικού ευρωπαϊκού χώρου δικαιοσύνης.
- 10) Κατανομή των αρμοδιοτήτων και μέριμνα για την αλληλεγγύη *(Ανακτήθηκε στις 10.9.2019 από <https://eur-lex.europa.eu/legalcontent/EL/TXT/?uri=LEGISSUM%3A116002>).*

Αυτό που διαπιστώνετε είναι ότι οι 10 προτεραιότητες που πρότεινε η Επιτροπή είναι πολλές και σημαντικές. Σε αυτές που θα δοθεί έμφαση όμως είναι όχι μόνο ο καθορισμός μιας ισόρροπης αντιμετώπισης της μετανάστευσης, η διαμόρφωση ολοκληρωμένης διαχείρισης των εξωτερικών συνόρων της Ένωσης αλλά και η θέσπιση κοινής διαδικασίας σε θέματα ασύλου καθώς και η μεγιστοποίηση των θετικών συνεπειών της μετανάστευσης. Αναλυτικότερα, στην τρίτη προτεραιότητα υπογραμμίζετε η ανάγκη της Επιτροπής να καθορίσει μια νέα ισόρροπη αντιμετώπιση της διαχείρισης της νόμιμης και παράνομης μετανάστευσης. «Αφενός, πρόκειται να καταπολεμηθεί η παράνομη μετανάστευση και η λαθρεμπορία ανθρωπίνων όντων, ειδικότερα γυναικών και παιδιών *(Ανακτήθηκε στις 10.9.2019 από <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/?uri=LEGISSUM%3A116002>).*

«Για το σκοπό αυτό, το πρόγραμμα της Χάγης προβλέπει την έγκριση μιας ανακοίνωσης και ενός σχεδίου σχετικά με τη νόμιμη μετανάστευση. Η αποτελεσματική διαχείριση των μεταναστευτικών ρευμάτων συνεπάγεται επίσης εντατικότερη συνεργασία με τρίτες χώρες σε όλους τους τομείς, μεταξύ άλλων και στον τομέα της επανεπιλογής και της επιστροφής των μεταναστών. Τα μέτρα που η Επιτροπή ενέκρινε για την ολοκλήρωση των στόχων αυτών περιλαμβάνουν, μεταξύ άλλων, το πρόγραμμα-πλαίσιο «Αλληλεγγύη και διαχείριση των μεταναστευτικών ρευμάτων», το οποίο περιλαμβάνει τη σύσταση ενός Ταμείου Εξωτερικών Συνόρων, ενός Ταμείου Κοινωνικής Ενσωμάτωσης, ενός Ταμείου Επιστροφών και ενός Ευρωπαϊκού Ταμείου Προσφύγων » (Ανακτήθηκε στις 10.9.2019 από <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/?uri=LEGISSUM%3AI16002>).

Στην τέταρτη προτεραιότητα δίνετε έμφαση συμπληρωματικές προσπάθειες για την ενίσχυση της ολοκληρωμένης διαχείρισης των ελέγχων στα εξωτερικά σύνορα. Για αυτό το λόγο δημιουργήθηκε ο Οργανισμός FRONTEX για τη διαχείριση των εξωτερικών συνόρων, μπορεί δε μελλοντικά να του ανατεθούν συμπληρωματικά καθήκοντά. «Εξίσου σημαντικό είναι να διαμορφωθεί αποτελεσματική πολιτική όσον αφορά τις θεωρήσεις εισόδου, π.χ. μέσω της ανάπτυξης συστήματος πληροφοριών για τις θεωρήσεις εισόδου και, μελλοντικά, κοινής ευρωπαϊκής προξενικής υπηρεσίας. Μία από τις βραχυπρόθεσμες προτεραιότητες είναι η εισαγωγή βιομετρικών δεικτών στις ταυτότητες και τα διαβατήρια, που θα αυξήσουν την ασφάλεια των εγγράφων αυτών».¹⁰

¹⁰Βλέπε περισσότερες πληροφορίες στο: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/?uri=LEGISSUM%3AI16002>.

Πρωτόκολλο Νέας Υόρκης (1967):

Ύστερα από την αναφορά των προγραμμάτων της Χάγης και της Στοκχόλμης κρίνεται αναγκαίο να παρουσιαστεί και το πρωτόκολλο της Νέας Υόρκης. Αρχικά αξίζει να αναφερθεί ότι με το πέρασμα των χρόνων καθώς και της «έκρηξης» νέων προσφυγικών καταστάσεων άρχισε να γίνεται ολοένα και περισσότερο αισθητή η ανάγκη να εφαρμοστούν οι διατάξεις της Σύμβασης του 1951 και σε παρόμοιους νέους πρόσφυγες. Για αυτό το λόγο δημιουργήθηκε ένα Πρωτόκολλο σχετικά με το Καθεστώς των Προσφύγων. Ύστερα από την εξέτασή του από τη Γενική Συνέλευση των Ηνωμένων Εθνών, άνοιξε για προσχωρήσεις την 31η Ιανουαρίου 1967 και τέθηκε σε ισχύ την 4η Οκτωβρίου 1967. *«Με την προσχώρηση στο Πρωτόκολλο του 1967, τα κράτη αναλαμβάνουν την υποχρέωση να εφαρμόζουν τις ουσιώδεις διατάξεις της Σύμβασης του 1951 στους πρόσφυγες, σύμφωνα με τους ορισμούς της, αλλά χωρίς το χρονικό όριο του 1951. Αν και μ' αυτόν τον τρόπο συνδέεται με τη Σύμβαση, το Πρωτόκολλο είναι ανεξάρτητο, η δε προσχώρηση σε αυτό δεν περιορίζεται μόνο στο κράτη μέλη της Σύμβασης»* (Εγχειρίδιο για τις διαδικασίες και τα κριτήρια καθορισμού του καθεστώτος των προσφύγων, 2009, σελ.8).

Σύμβαση του Δουβλίνου (1990): Σύμφωνα με την Σύμβαση του Δουβλίνου γίνεται μνεία για το ζήτημα του τρόπου καθορισμού του υπεύθυνου κράτους. *«Στη Σύμβαση αυτή περιέχονται διατάξεις παρόμοιες με εκείνες της Συνθήκης Schengen , ενώ τονίζεται για άλλη μια φορά η ανάγκη αρμονικής συνεργασίας και ανταλλαγής πληροφορίας. Το σύστημα καθορισμού του υπεύθυνου για την εξέταση της αίτησης ασύλου κράτους είναι μάλλον περίπλοκο και για το λόγο αυτό προβλέπεται από τη Σύμβαση πως η εξέταση οφείλει να περατώνεται κατά το δυνατόν έγκαιρα. Η συνθήκη βαρύνει αρχικά το πρώτο κράτος στο οποίο εμφανίζεται ο αιτών, ενώ προβλέπεται μια Επιτροπή αποτελούμενη από εκπροσώπους όλων των συμβαλλόμενων κρατών με αποστολή την ερμηνεία σημεία της Σύμβασης που θεωρούνται αμφιλεγόμενα. Η αρμοδιότητα των διακυβερνητικών οργάνων στη διαδικασία της εξέτασης παραμερίζεται. Από τις σπουδαιότερες επιτυχίες αυτής της Σύμβασης είναι η διευκόλυνση και η διαφύλαξη μιας σημαντικής κατηγορίας προσφύγων, των ονομαζόμενων *in orbit* ή σε τροχιά, δηλαδή εκείνων που*

μετακινούνται από χώρα σε χώρα της Ένωσης χωρίς να καταφέρνουν να αποκτήσουν άσυλο σε κάποια απ' αυτές» (Μπακογιάννη, 2005 σελ.11).

Συνθήκη της Νίκαιας (2001): Η συγκεκριμένη Συνθήκη «προέβλεπε ότι, εντός 5 ετών από την έναρξη ισχύος της, το Συμβούλιο επρόκειτο να θεσπίσει μέτρα σε ορισμένους τομείς, ιδίως κριτήρια και μηχανισμούς για τον προσδιορισμό του κράτους μέλους που είναι υπεύθυνο για την εξέταση αίτησης ασύλου που υποβάλλεται σε κράτος μέλος της Ε.Ε. από υπήκοο τρίτης χώρας, καθώς και ορισμένες ελάχιστες προδιαγραφές (σχετικά με την υποδοχή των αιτούντων άσυλο, το καθεστώς των προσφύγων και τις διαδικασίες). Σύμφωνα με τη Συνθήκη, το Συμβούλιο αποφαινεται ομόφωνα ύστερα από διαβούλευση με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο για τον καθορισμό των κοινών κανόνων και των βασικών αρχών που διέπουν τα εν λόγω ζητήματα. Η Συνθήκη προέβλεπε ότι, μετά την ολοκλήρωση αυτού του πρώτου σταδίου, το Συμβούλιο είχε τη δυνατότητα να αποφασίσει να εφαρμόζεται η συνήθης διαδικασία της συναπόφασης και συνεπώς να λαμβάνει πλέον τις αποφάσεις του με πλειοψηφία. Το Συμβούλιο εξέδωσε σχετική απόφαση στα τέλη του 2004 και η διαδικασία συναπόφασης εφαρμόζεται από το 2005» (Ανακτήθηκε στις 9.9.2019 από [https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/fiches_techniques/2013/051202/04A_FT\(2013\)051202_EL.pdf](https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/fiches_techniques/2013/051202/04A_FT(2013)051202_EL.pdf)).

Ολοκληρώνοντας το υποκεφάλαιο για το θεσμικό πλαίσιο μεταναστευτικής πολιτικής της Ε.Ε. θα ήταν παράλειψη να μην παρουσιαστούν ο χάρτης των θεμελιωδών δικαιωμάτων καθώς και η Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Υποστήριξης για το Άσυλο. Χάρτης θεμελιωδών δικαιωμάτων (2000): Το 2000 υιοθετήθηκε στη Νίκαια ο Χάρτης των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ε.Ε., ο οποίος παρότι δεν είναι δεσμευτικός, παρατηρείτε η καταγραφή των θεμελιωδών δικαιωμάτων των ευρωπαίων πολιτών, αλλά και των νομίμων μεταναστών. Άξιας σημασίας αποτελούν τα άρθρα του που αφορούν:

- A) την ανθρώπινη αξιοπρέπεια (άρθρο 1),
- B) την απαγόρευση των βασανιστηρίων (άρθρο 4),
- Γ) το δικαίωμα στην ελευθερία και την ασφάλεια (άρθρο 6),
- Δ) το δικαίωμα ασύλου (άρθρο 18),

Ε) την απαγόρευση διακρίσεων (άρθρο 21)

Ζ) και τον σεβασμό της πολιτιστικής, θρησκευτικής και γλωσσικής πολυμορφίας (άρθρο 22) (Νάτσιου, 2017).

Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Υποστήριξης για το Άσυλο (EASO):

Η Ε.Ε. περιλαμβάνει μια σημαντική και χρήσιμη υπηρεσία για το Άσυλο, αυτή είναι η λεγόμενη «Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Υποστήριξης για το Άσυλο (EASO)». «Ο οργανισμός αυτός λειτουργεί ως κέντρο εμπειρογνωσίας στον τομέα του ασύλου. Συμβάλλει στην ανάπτυξη του κοινού ευρωπαϊκού συστήματος ασύλου διευκολύνοντας, συντονίζοντας και ενισχύοντας την πρακτική συνεργασία μεταξύ των κρατών μελών όσον αφορά τις πολυάριθμες πτυχές του ασύλου. Επίσης, βοηθά τα κράτη μέλη στην εκπλήρωση των ευρωπαϊκών και διεθνών υποχρεώσεών τους όσον αφορά την προστασία των ατόμων που χρήζουν βοήθειας.»¹¹

¹¹ Βλέπε περισσότερες πληροφορίες στο: <https://easo.europa.eu/>

3.2 Η χάραξη πολιτικής μετανάστευσης και ασύλου από την Ευρωπαϊκή επιτροπή

Αφού πραγματοποιήθηκε η παρουσίαση των Συνθηκών, Συμβάσεων αλλά και των Προγραμμάτων αναφορικά με το θεσμικό πλαίσιο μεταναστευτικής πολιτικής της Ε.Ε., κρίνεται αναγκαίο να καταγραφεί και να αποσαφηνιστεί η πολιτική μετανάστευσης και ασύλου που θέτει η Ευρωπαϊκή Επιτροπή. Αναλυτικότερα, με σκοπό τη διαχείριση της προσφυγικής κρίσης η Ευρωπαϊκή Επιτροπή καταρτίζει μια κοινή πολιτική μετανάστευσης και ασύλου. Τα οφέλη της χάραξης αυτής της πολιτικής από την πλευρά της Ευρωπαϊκής Επιτροπής είναι πολλά και ποικίλλουν. Η σωστή αξιοποίηση των ευκαιριών από την Ευρώπη θα μπορέσει να τεθεί σε ισχύ μέσα από αυτή τη πολιτική. Επιπρόσθετα, η Ευρώπη με γνώμονα την πολιτική αυτή θα συμβάλει στην εξομάλυνση και αντιμετώπιση των προκλήσεων της αυξημένης διασυνοριακής κινητικότητας. Σε αυτή την πολιτική περιλαμβάνονται:

A) Η προστασία όσων έχουν ανάγκη στέγης,

B) Ο περιορισμός της παράτυπης μετανάστευσης,

Γ) Η διάσωση ζωών στη θάλασσα και διασφάλιση των εξωτερικών συνόρων της ΕΕ

Δ) Η διασφάλιση της ελεύθερης κυκλοφορίας των προσώπων εντός του χώρου Σένγκεν

Ε) Η καλύτερη οργάνωση της νόμιμης μετανάστευσης και

Ζ) Η καλύτερη ένταξη των υπηκόων χωρών εκτός ΕΕ στις κοινωνίες της ΕΕ

(Ανακτήθηκε στις 10.9.2019 από https://ec.europa.eu/info/topics/migration-and-asylum_el).

Τέλος, αξίζει να επισημανθεί ότι οι γενικοί στόχοι αυτής της πολιτικής αποτελούν την εξασφάλιση ότι όλες οι χώρες της ΕΕ εφαρμόζουν πλήρως το Κοινό Ευρωπαϊκό Σύστημα Ασύλου (ΚΕΣΑ) καθώς και την μείωση των κινήτρων για παράτυπη μετανάστευση, καταπολέμηση της παράνομης διακίνησης μεταναστών και αύξηση της αποτελεσματικότητας των πολιτικών επιστροφής *(Ανακτήθηκε στις 10.9.2019 από https://ec.europa.eu/info/topics/migration-and-asylum_el).*

Επιπρόσθετα, η καλύτερη προστασία των εξωτερικών συνόρων, χάρη στην αυξημένη χρηματοδότηση και στον ενισχυμένο ρόλο του ευρωπαϊκού οργανισμού διαφύλαξης των συνόρων (Frontex), η διασφάλιση της λειτουργίας του χώρου χωρίς εσωτερικά σύνορα Σένγκεν, προώθηση της νόμιμης μετανάστευσης ατόμων που διαθέτουν δεξιότητες τις οποίες έχει ανάγκη η Ευρώπη αλλά και η στενότερη συνεργασία με χώρες εκτός ΕΕ με σκοπό τον ομαλό επαναπατρισμό των παράτυπων μεταναστών. Οι παραπάνω στόχοι αποτελούν τους γενικούς αλλά και σημαντικούς στόχους της Ευρωπαϊκής Επιτροπής στην κοινή γραμμή χάραξης ασύλου και μεταναστευτικής πολιτικής *(Ανακτήθηκε στις 10.9.2019 από https://ec.europa.eu/info/topics/migration-and-asylum_el).*

3.3 Μεταναστευτική κρίση και Ε.Ε

Στο προηγούμενο κεφάλαιο πραγματοποιήθηκε μια επιγραμματική αναφορά στην κοινή πολιτική που ακολουθεί η Ευρωπαϊκή Επιτροπή στους τομείς του ασύλου και της μετανάστευσης. Σε αυτό το υποκεφάλαιο θα γίνει εκτενής αναφορά για τον τρόπο που αντιμετωπίζει η Ε.Ε. την μεταναστευτική κρίση.

Αρχικά, είναι γνωστό ότι κατά την περίοδο 2015 και 2016 παρατηρήθηκε ραγδαία αύξηση των προσφύγων στην Ε.Ε. Συγκεκριμένα, πάνω από 1 εκατομμύριο μετανάστες θέλοντας να σωθούν τόσο από την τρομοκρατία όσο και από τον πόλεμο στην Συρία διέφυγαν στην Ευρώπη για μια καλύτερη ζωή. Από την πλευρά της Ε.Ε. συμφωνήθηκε και έχουν θεσπιστεί μια σειρά από μέτρα για την αντιμετώπιση της προσφυγικής κρίσης. Χαρακτηριστικό παράδειγμα αποτελούν τα μέτρα που έχουν ληφθεί για τη μετεγκατάσταση των αιτούντων άσυλο που βρίσκονται ήδη στην Ευρώπη. Επίσης, αξίζει να υπογραμμιστεί η πρόοδος που έχει σημειώσει η μεταναστευτική πολιτική την τελευταία δεκαετία με το ευρωπαϊκό πρόγραμμα δράσης για την μετανάστευση, το οποίο προτάθηκε από την Ευρωπαϊκή επιτροπή το Μάιο του 2015. Κάποια από τα μέτρα που περιλαμβάνονται στο πρόγραμμα είναι φυσικά η αντιμετώπιση των βασικών αιτίων της μετανάστευσης. Το γεγονός ότι η Ε.Ε. συνεργάζεται με πέντε κύριες χώρες καταγωγής και διέλευσης στην Αφρική (Αιθιοπία, Μάλι, Νίγηρα, Νιγηρία και Σενεγάλη), η συνεργασία αυτή ενισχύει την μείωση των μεταναστευτικών ροών μέσω της Σαχάρας. Επίσης η Ε.Ε. όχι μόνο χρηματοδοτεί και έξι κέντρα μεταναστών για ευάλωτους μετανάστες, αλλά και προσφέρει έμπρακτη ενωσιακή υποστήριξη επί τόπου, προσφέροντας την εξολόθρευση των προβλημάτων της εμπορίας ανθρώπων και της παράνομης διακίνησης (*Ευρωπαϊκή ένωση και μεταναστευτική κρίση, 2017, σελ.3*).

Επίσης, η Ε.Ε. μεριμνά για την διάσωση ανθρώπινων ζωών, καθώς έχει αυξηθεί η ικανότητα διεξαγωγής επιχειρήσεων έρευνας και διάσωσης στη Μεσόγειο και την καταπολέμηση εγκληματικών δικτύων. «Τριπλασιάζοντας τους διαθέσιμους πόρους, βοήθησε να σωθούν πάνω από 400. 000 ζωές το 2015 και το 2016. Συνελήφθησαν πάνω από 2 000 διακινητές και έμποροι ανθρώπων και απομακρύνθηκαν 375 σκάφη. Σημαντικό μέτρο αποτέλεσε η σημαντική μείωση των μεταναστευτικών ροών με την συμφωνία ΕΕ-Τουρκίας, του Μαρτίου 2016. Η συμφωνία αυτή επιδίωκε τον τερματισμό της ανεξέλεγκτης εισροής μεταναστών στα νησιά του Αιγαίου Πελάγους. Αυτό που προέβλεπε ήταν οι δυνατότητες νόμιμης εισόδου προσφύγων στην Ευρώπη. «Το αποτέλεσμα ήταν να μειωθεί σημαντικά ο αριθμός των προσφύγων και των μεταναστών που έρχονται από την Τουρκία. Η ΕΕ έχει παράσχει στήριξη στην Ελλάδα και στην Ιταλία για τη δημιουργία των λεγόμενων hotspots ώστε να βοηθήσει τις αρχές των χωρών αυτών να διαχειρίζονται καλύτερα τις εισερχόμενες μεταναστευτικές ροές (Ευρωπαϊκή ένωση και μεταναστευτική κρίση, 2017, σελ.3).

Στο πλαίσιο αυτό, έχει επίσης στείλει εμπειρογνώμονες από τα κράτη μέλη για να βοηθήσουν στον έλεγχο, την ταυτοποίηση και την καταχώριση των ατόμων που φτάνουν και για να τους ενημερώνουν σχετικά με το δικαίωμά τους να υποβάλουν αίτηση για διεθνή προστασία. Η Ε.Ε. αύξησε το ποσοστό των επιστροφών παράτυπων μεταναστών που δεν έχουν δικαίωμα παραμονής στην Ε.Ε, στις χώρες καταγωγής τους. Τα κράτη μέλη έχουν συμφωνήσει να εφαρμόζουν πιο ενεργητικά τους κανόνες σχετικά με την επιστροφή και ο Ευρωπαϊκός Οργανισμός Συνοριοφυλακής και Ακτοφυλακής (Frontex) θα τα συνδράμει συντονίζοντας τις πτήσεις επιστροφής. Η ΕΕ υποστηρίζει επίσης τα κράτη μέλη με τη σύναψη ρυθμίσεων επαναπατριsmού με τις σχετικές τρίτες χώρες» (Ευρωπαϊκή ένωση και μεταναστευτική κρίση, 2017, σελ.3).

Ως περαιτέρω μέτρο για την μεταναστευτική κρίση αποτέλεσε η προστασία των συνόρων της Ε.Ε. με την νέα Ευρωπαϊκή Συνοριοφυλακή και Ακτοφυλακή η οποία τέθηκε σε λειτουργία τον Οκτώβριο του 2016 για να διασφαλιστεί ότι η Ευρώπη μπορεί να προστατεύσει τα κοινά της εξωτερικά σύνορα και να αντιμετωπίσει από κοινού τις νέες προκλήσεις στον τομέα της μετανάστευσης και της ασφάλειας. Ο αριθμός των υπαλλήλων για τη στήριξη των κρατών μελών στα εξωτερικά σύνορα ήταν πάνω από 1.550 υπάλληλοι και επιπλέον των 100.000 συνοριοφυλάκων που εργάζονται ήδη στα κράτη μέλη. *«Επιπρόσθετα, το 2015 θεσπίστηκε ένα πρόγραμμα επείγουσας μετεγκατάστασης και τα κράτη μέλη της ΕΕ δεσμεύτηκαν να μετεγκαταστήσουν άτομα από την Ελλάδα και την Ιταλία σε άλλες χώρες της ΕΕ. Ως τις 21 Ιουλίου 2017 πάνω από 24.000 άτομα είχαν μετεγκατασταθεί, 16.774 από την Ελλάδα και 2.675 από την Ιταλία— στα 24 κράτη που συμμετείχαν (Ευρωπαϊκή ένωση και μεταναστευτική κρίση, 2017, σελ.3).*

Σύμφωνα με το εθελοντικό πρόγραμμα επανεγκατάστασης που συμφωνήθηκε από τα κράτη μέλη προέβλεπε τη μεταφορά 22.500 ατόμων από χώρες εκτός της ΕΕ. Ως τον Ιούλιο του 2017 περίπου 16 500 άτομα είχαν επανεγκατασταθεί σε 21 κράτη επανεγκατάστασης.» Τέλος, σημαντικό μέτρο αποτελεί η αλληλεγγύη της Ε.Ε. τόσο στο εσωτερικό όσο και στο εξωτερικό της ένωσης, *«η οποία αποτελεί έναν από τους μεγαλύτερους χορηγούς βοήθειας στο πλαίσιο της διεθνούς προσπάθειας για την αντιμετώπιση της συριακής κρίσης, έχοντας ήδη χορηγήσει 9,4 δισ. ευρώ σε ανθρωπιστική και αναπτυξιακή βοήθεια.»* Ενδεικτικό παράδειγμα ανθρωπιστικής βοήθειας της Ε.Ε. *«αποτελεί ότι κατά την περίοδο 2015-2017 διατέθηκαν 17,7 δισ. ευρώ από τον προϋπολογισμό της ΕΕ για την αντιμετώπιση της μεταναστευτικής κρίσης: 10,3 δισ. ευρώ για προγραμματισμένη χρηματοδότηση έξω από την ΕΕ, συμπεριλαμβανομένων 2,7 δισ. ευρώ για ανθρωπιστική βοήθεια· 0,6 δισ. ευρώ για το Καταπιστευματικό Ταμείο για την κρίση στη Συρία (επίσης γνωστό ως «Ταμείο MADAD») και 2,4 δισ. ευρώ για το καταπιστευματικό ταμείο έκτακτης ανάγκης για την Αφρική» (Ευρωπαϊκή ένωση και μεταναστευτική κρίση, 2017, σελ.3).*

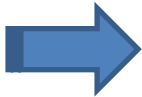
3.4 Ευρωπαϊκό Συμβούλιο και προτάσεις αντιμετώπισης μεταναστευτικών πιέσεων τις περιόδους 2018-2019

Σε αυτό το κεφάλαιο πρόκειται να δοθεί έμφαση στον ρόλο που διαδραματίζει το Συμβούλιο της ΕΕ για μια αποτελεσματική, ανθρωπιστική και ασφαλή ευρωπαϊκή μεταναστευτική πολιτική. Αρχική δράση του σε αυτό τον τομέα είναι η θέσπιση δράσεων και η ανάθεση εντολών για διαπραγματεύσεις με τρίτες χώρες. Επίσης, έχει την δυνατότητα να θεσπίζει νόμους αλλά και να καθορίζει ειδικά προγράμματα. Επιπρόσθετα, κατά τους τελευταίους μήνες, το Συμβούλιο και το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο επιδίωξαν να εξασφαλίσουν μια ισχυρή απάντηση έναντι των μεταναστευτικών πιέσεων. Αξιοσημείωτο αποτελεί το γεγονός ότι η Προεδρία του Συμβουλίου έχει θέσει σε εφαρμογή ολοκληρωμένες ρυθμίσεις για την αντιμετώπιση των κρίσεων σε πολιτικό επίπεδο (IPCR).¹² Οι ρυθμίσεις αυτές παρέχουν συγκεκριμένα εργαλεία που συμβάλουν στο συντονισμό των πολιτικών για την αντιμετώπιση της κρίσης, φέρνοντας σε επαφή βασικούς παράγοντες (*Ανακτήθηκε στις 10.9.2019 από <https://www.consilium.europa.eu/el/policies/migratory-pressures/>*).

¹² Βλέπε: «Οι ολοκληρωμένες ρυθμίσεις για την πολιτική αντιμετώπιση κρίσεων (IPCR) στηρίζουν τη γρήγορη και συντονισμένη λήψη αποφάσεων σε πολιτικό επίπεδο ΕΕ για μείζονες και πολύπλοκες κρίσεις, μεταξύ άλλων τρομοκρατικές πράξεις. Μέσω του μηχανισμού αυτού η Προεδρία του Συμβουλίου συντονίζει την πολιτική αντίδραση στην κρίση φέρνοντας σε επαφή με τα θεσμικά όργανα της ΕΕ, τα κράτη μέλη που πλήττονται και άλλους βασικούς φορείς» (*<https://www.consilium.europa.eu/el/policies/ipcr-response-to-crises/>*).

Εκτός από την δραστηριότητα του Συμβουλίου, πρόκειται να παρουσιαστούν και να αναλυθούν προτάσεις αντιμετώπισης μεταναστευτικών πιέσεων τις περιόδους 2018-2019.

2018:

Στις 27 Φεβρουαρίου το Συμβούλιο έδωσε έγκριση για το επιπλέον ποσό των 3,7 δισ. Ευρώ με σκοπό την αντιμετώπιση των μεταναστευτικών προβλημάτων. Συγκεκριμένα, το Συμβούλιο αποτέλεσε την βάση για την έναρξη της αύξησης της χορήγησης δανείων από την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων για έργα εκτός της Ε.Ε. που αποσκοπούσαν στην αντιμετώπιση των μεταναστευτικών προβλημάτων (Ανακτήθηκε στις 11.9.2019 από <https://www.consilium.europa.eu/el/policies/migratory-pressures/history-migratory-pressures/>).

Στις 5 Ιουνίου του ίδιου έτους το Συμβούλιο εξέτασε τα μεταναστευτικά θέματα και τον τρόπο αντίδρασης. «Οι υπουργοί εξέτασαν την πορεία των εργασιών και τον τρόπο αντίδρασης σχετικά με ορισμένα μεταναστευτικά θέματα. Συζήτησαν για τον τρόπο ενίσχυσης των εργασιών που διεξάγονται σε διάφορους τομείς και συγκεκριμένα: τη στήριξη προς τους οργανισμούς της ΕΕ, σταθερή τήρηση της δήλωσης ΕΕ-Τουρκίας, παροχή επαρκούς χρηματοδότησης υπέρ του καταπιστευματικού ταμείου της ΕΕ για την Αφρική και την στήριξη των εταιρών κατά μήκος της οδού των Δυτικών Βαλκανίων (Ανακτήθηκε στις 11.9.2019 από <https://www.consilium.europa.eu/el/policies/migratory-pressures/history-migratory-pressures/>).

Αναφορικά με τις κυρώσεις της Ε.Ε. που έγιναν στις 14 Ιουνίου εις βάρος έξι εμπόρων και διακινητών ανθρώπων που δρουν στη Λιβύη, το Συμβούλιο μετέφερε στη νομοθεσία της ΕΕ τις κυρώσεις του ΟΗΕ της 7ης Ιουνίου έναντι έξι εμπόρων και διακινητών ανθρώπων που δρουν στη Λιβύη. Είναι η πρώτη φορά που ο ΟΗΕ επιβάλλει κυρώσεις κατά εμπόρων ανθρώπων» (Ανακτήθηκε στις 11.9.2019 από <https://www.consilium.europa.eu/el/policies/migratory-pressures/history-migratory-pressures/>).

Απεναντίας, «στις 28 Ιουνίου 2018 οι ηγέτες της Ε.Ε. συμφώνησαν μέτρα για την κλιμάκωση της μάχης κατά των παράνομων διακινητών και τη μείωση της παράνομης μετανάστευσης. Κατά τη συνάντησή τους στη διήμερη σύνοδο στις Βρυξέλλες, οι ηγέτες της ΕΕ συμφώνησαν μέτρα για την κλιμάκωση της μάχης κατά των παράνομων διακινητών και την περαιτέρω μείωση της παράνομης μετανάστευσης προς την ΕΕ σε όλες τις μεταναστευτικές διαδρομές. Επίσης, οι ηγέτες της ΕΕ στήριξαν την ανάπτυξη της έννοιας των περιφερειακών πλατφορμών αποβίβασης για τους ανθρώπους που σώζονται στη θάλασσα από τις επιχειρήσεις αναζήτησης και διάσωσης.

Στις 29 Ιουνίου 2018: τα κράτη μέλη της Ε.Ε. έδωσαν τα χέρια για την εφαρμογή μιας νέας χρηματοδότησης του μηχανισμού για τους πρόσφυγες στην Τουρκία. Αυτό που συμφωνήθηκε ήταν η χρηματοδότηση με επιπλέον 3 δισ. ευρώ από τον μηχανισμό της Ε.Ε. για τους πρόσφυγες στην Τουρκία ώστε να στηρίξουν τους σύριους πρόσφυγες: 2 δισ. ευρώ θα χρηματοδοτηθούν από τον προϋπολογισμό της Ε.Ε. και 1 δισ. ευρώ θα χρηματοδοτηθεί από τα κράτη μέλη ανάλογα με το μερίδιό τους στο ακαθάριστο εθνικό εισόδημα της ΕΕ (Ανακτήθηκε στις 11.9.2019 από <https://www.consilium.europa.eu/el/policies/migratory-pressures/history-migratory-pressures/>).

Στις 19 Σεπτεμβρίου 2018: οι ηγέτες της Ε.Ε. δεν διαφώνησαν να ενισχύσουν τη συνεργασία με τρίτες χώρες και οι αρχηγοί κρατών και κυβερνήσεων παρακάθισαν σε ανεπίσημο δείπνο εργασίας στο Σάλτσμπουργκ με θέμα τη μετανάστευση. Σημαντικό βήμα των ηγετών αποτέλεσε η συμφωνία για τη συνεργασία με τρίτες χώρες, συμπεριλαμβανομένης της Αιγύπτου» (Ανακτήθηκε στις 11.9.2019 από <https://www.consilium.europa.eu/el/policies/migratory-pressures/history-migratory-pressures/>).

Επιπρόσθετα, στις 12 Οκτωβρίου 2018: πραγματοποιήθηκε συζήτηση του Συμβουλίου σχετικά με την Ευρωπαϊκή Συνοριοφυλακή και Ακτοφυλακή. Το Συμβούλιο εξέτασε πρόταση της Επιτροπής για παράταση της εντολής της Ευρωπαϊκής Συνοριοφυλακής και Ακτοφυλακής και αύξηση του προσωπικού της σε 10.000 άτομα έως το 2010. Οι υπουργοί των εσωτερικών υποθέσεων εξέφρασαν γενική επιθυμία για ενίσχυση της εντολής της Ευρωπαϊκής Συνοριοφυλακής και Ακτοφυλακής, ιδίως σε σχέση με την επιστροφή και τη συνεργασία με τρίτες χώρες. Προέβησαν επίσης σε ανταλλαγή απόψεων σχετικά με το μέγεθος, τη σύνθεση, τα καθήκοντα και τις εξουσίες του μόνιμου σώματος της Ευρωπαϊκής Συνοριοφυλακής και Ακτοφυλακής καθώς και σχετικά με το χρονικό διάστημα που απαιτείται για την πλήρη σύσταση του σώματος (Ανακτήθηκε στις 11.9.2019 από <https://www.consilium.europa.eu/el/policies/migratory-pressures/history-migratory-pressures/>).

Εν συνεχεία, στις 18 Οκτωβρίου 2018 οι ηγέτες της ΕΕ έθεσαν στο τραπέζι των διαπραγματεύσεων το θέμα του μεταναστευτικού. «Επίσης, οι ηγέτες ζήτησαν να εντατικοποιηθούν οι προσπάθειες πάταξης των διακινητών μεταναστών και κάλεσαν το Συμβούλιο να εκπονήσει μέτρα προς τον σκοπό αυτόν μέχρι τον Δεκέμβριο. Δήλωσαν επίσης ότι απαιτούνται περισσότερες προσπάθειες για την αποτελεσματικότερη πρόληψη της παράνομης μετανάστευσης και απηύθυναν έκκληση για ενίσχυση της συνεργασίας με τις χώρες προέλευσης και διέλευσης. Αξίζει να αναφερθεί ότι οι ηγέτες κάλεσαν το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο να εξετάσουν, κατά προτεραιότητα, τις πρόσφατες προτάσεις της Επιτροπής σχετικά με τη μετανάστευση και το άσυλο (Ανακτήθηκε στις 11.9.2019 από <https://www.consilium.europa.eu/el/policies/migratory-pressures/history-migratory-pressures/>).

Παράλληλα, στις 6 Δεκεμβρίου 2018 το Συμβούλιο συμφώνησε σχετικά με συγκεκριμένα μέτρα για την καταπολέμηση της λαθραίας διακίνησης μεταναστών. Επίσης, το Συμβούλιο δέχτηκε με συγκεκριμένα μέτρα για την ενίσχυση της καταπολέμησης των δικτύων λαθραίας διακίνησης μεταναστών. Τα μέτρα αυτά αποτέλεσαν συνέχεια της έκκλησης που απηύθυναν οι ηγέτες της ΕΕ κατά τη συνάντησή τους τον Οκτώβριο. Οι απτές δράσεις βασίζονταν: σε ενισχυμένη διυπηρεσιακή προσέγγιση τόσο σε ενωσιακό όσο και σε εθνικό επίπεδο, στη βέλτιστη χρήση των συνεργειών μεταξύ των διαθέσιμων επιχειρησιακών εργαλείων

και στη μεγιστοποίηση της χρήσης των εξωτερικών περιουσιακών στοιχείων της Ε.Ε.
(Ανακτήθηκε στις 11.9.2019 από <https://www.consilium.europa.eu/el/policies/migratory-pressures/history-migratory-pressures/>).

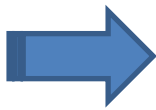
Παράλληλα, το Συμβούλιο συμφώνησε την μερική γενική προσέγγιση σχετικά με πρόταση για την Ευρωπαϊκή Συνοριοφυλακή και Ακτοφυλακή, η οποία καλύπτει τις διατάξεις που συνδέονται με την επιστροφή και τη συνεργασία με τρίτες χώρες»
(Ανακτήθηκε στις 11.9.2019 από <https://www.consilium.europa.eu/el/policies/migratory-pressures/history-migratory-pressures/>).

«Αναφορικά με την ημερομηνία στις 13 Δεκεμβρίου 2018 οι ηγέτες της ΕΕ πραγματοποίησαν ανασκόπηση των θεμάτων μετανάστευσης. Συγκεκριμένα, κατά τη σύνοδο κορυφής του Δεκεμβρίου οι ηγέτες της ΕΕ εξέτασαν τα θέματα μετανάστευσης. Ζήτησαν να αναπτυχθεί περαιτέρω και να εφαρμοστεί η εξωτερική μεταναστευτική πολιτική της ΕΕ. Όσον αφορά τις εσωτερικές πολιτικές της Ένωσης, οι ηγέτες κάλεσαν τους συννομοθέτες να ολοκληρώσουν γρήγορα τις διαπραγματεύσεις για την Ευρωπαϊκή Συνοριοφυλακή και Ακτοφυλακή. Επιπρόσθετα, ζήτησαν να καταβληθούν περαιτέρω προσπάθειες για να ολοκληρωθούν οι διαπραγματεύσεις σχετικά με τον Οργανισμό για το Άσυλο, την οδηγία για την επιστροφή και τη μεταρρύθμιση του ενωσιακού συστήματος για το άσυλο
(Ανακτήθηκε στις 11.9.2019 από <https://www.consilium.europa.eu/el/policies/migratory-pressures/history-migratory-pressures/>).

Επίσης, τις επόμενες μέρες στις 21 Δεκεμβρίου του ίδιου έτους το Συμβούλιο παρέτεινε την εντολή της επιχείρησης Sophia της EUNAVFOR MED έως τις 31 Μαρτίου 2019. Η επιχείρηση στοχεύει στην αντιμετώπιση του επιχειρηματικού μοντέλου των διακινητών μεταναστών και των εμπόρων ανθρώπων στο νότιο μέρος της κεντρικής Μεσογείου» (Ανακτήθηκε στις 11.9.2019 από <https://www.consilium.europa.eu/el/policies/migratory-pressures/history-migratory-pressures/>)

Από την άλλη πλευρά, οι προτάσεις αντιμετώπισης μεταναστευτικών πιέσεων την περίοδο 2019 είναι:

2019

Στις 18 Φεβρουαρίου 2019: Η Προεδρία του Συμβουλίου και το Κοινοβούλιο κατέληξαν σε άτυπη συμφωνία με θέμα νέους κανόνες για την ενίσχυση του ευρωπαϊκού δικτύου αξιωματικών συνδέσμων μετανάστευσης. Οι αξιωματικοί αυτοί τοποθετήθηκαν σε τρίτες χώρες από τα κράτη μέλη ή την ΕΕ για να αντιμετωπίσουν ζητήματα σχετικά με τη μετανάστευση. Την ίδια στιγμή, στις 29 Μαρτίου του ίδιου έτους το Συμβούλιο παρέτεινε την εντολή της επιχείρησης Sophia της EUNAVFOR MED έως τις 30 Σεπτεμβρίου 2019. Ο διοικητής της επιχείρησης έλαβε εντολή να αναστείλει προσωρινά την ανάπτυξη των ναυτικών μέσων της επιχείρησης για τη διάρκεια αυτής της παράτασης για επιχειρησιακούς σκοπούς. Επιπρόσθετα, τα κράτη μέλη της Ε.Ε. συνέχισαν το έργο τους στα αρμόδια φόρουμ για την επίτευξη λύσης όσον αφορά την αποβίβαση, στα πλαίσια της συνέχειας που δίνεται στα συμπεράσματα του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου του Ιουνίου 2018 *(Ανακτήθηκε στις 11.9.2019 από <https://www.consilium.europa.eu/el/policies/migratory-pressures/history-migratory-pressures/>)*.

Εν συνεχεία, στις 6 Ιουνίου 2019 η Ε.Ε. επικαιροποίησε τους κανόνες για τις θεωρήσεις προκειμένου να καταπολεμήσει την παράνομη μετανάστευση και το Συμβούλιο ενέκρινε τροποποιήσεις του κανονισμού για τον κώδικα θεωρήσεων, οι οποίες θα αυξήσουν τα διαθέσιμα εργαλεία για την αντιμετώπιση των προβλημάτων που δημιουργεί η παράνομη μετανάστευση. Στις 7 Ιουνίου 2019, το ίδιο θεσμικό όργανο καθόρισε τη θέση του ως προς τη χρηματοδότηση των πολιτικών για τη μετανάστευση, τα σύνορα και την ασφάλεια. Αναφορικά με την Ε.Ε. διευρύναμε την εμβέλεια της στήριξης που προσφέρει σε μέτρα για τη μετανάστευση, τη διαχείριση των συνόρων και την ασφάλεια, θέλοντας να συμβάλει στην αντιμετώπιση των όλο και σοβαρότερων προκλήσεων που προκύπτουν στους τομείς αυτούς. Το Συμβούλιο κατέληξε σε μερική γενική προσέγγιση ως προς τρεις τομεακές προτάσεις στο πεδίο των εσωτερικών υποθέσεων στο πλαίσιο του ΠΔΠ (πολυετές δημοσιονομικό πλαίσιο) για το διάστημα 2021-2027 *(Ανακτήθηκε στις*

11.9.2019 από <https://www.consilium.europa.eu/el/policies/migratory-pressures/history-migratory-pressures/>).

Την ίδια μέρα, το Συμβούλιο διαμόρφωσε μερική διαπραγματευτική θέση ως προς την οδηγία για τις επιστροφές. Επίσης, κατέληξε σε μερική διαπραγματευτική θέση ως προς την αναθεωρημένη οδηγία για τις επιστροφές. Οι νέοι κανόνες έχουν στόχο να αυξήσουν το ποσοστό των αποτελεσματικών επιστροφών παράτυπων μεταναστών. «Η θέση κάλυψε όλες τις πτυχές της προτεινόμενης αναθεώρησης εκτός από τις διατάξεις που σχετίζονται με τη διαδικασία στα σύνορα για τις επιστροφές. Τις επόμενες ημέρες, το Συμβούλιο θέσπισε νέους κανόνες για τη βελτίωση του συντονισμού. Επίσης, εξέδωσε κανονισμό για τη βελτίωση της λειτουργίας του ευρωπαϊκού δικτύου αξιωματικών συνδέσμων μετανάστευσης. Οι νέοι κανόνες ενίσχυσαν τη συνεργασία και τον συντονισμό μεταξύ των αξιωματικών συνδέσμων που τοποθετούνται από τα κράτη μέλη ή την Ε.Ε. σε τρίτες χώρες για θέματα μετανάστευσης (Ανακτήθηκε στις 11.9.2019 από <https://www.consilium.europa.eu/el/policies/migratory-pressures/history-migratory-pressures/>).

Τέλος, στις 20 Ιουνίου 2019 οι ηγέτες της Ε.Ε. ζήτησαν να αναπτυχθεί περαιτέρω μια πλήρως λειτουργική, ολοκληρωμένη μεταναστευτική πολιτική στο πλαίσιο του στρατηγικού θεματολογίου της ΕΕ για την περίοδο 2019-2024. Χαρακτηριστικό είναι το απόσπασμα «Θα συνεχίσουμε και θα εμβαθύνουμε τη συνεργασία μας με χώρες προέλευσης και διέλευσης ώστε να καταπολεμηθεί η παράνομη μετανάστευση και η εμπορία ανθρώπων και να διασφαλιστούν αποτελεσματικές επιστροφές.....» (Ανακτήθηκε στις 11.9.2019 από <https://www.consilium.europa.eu/el/policies/migratory-pressures/history-migratory-pressures/>).

3.5 Ετήσια Έκθεση για την Κατάσταση του Ασύλου στην Ε.Ε. το 2016

Αρχικά, πρόκειται να παρουσιαστεί η ετήσια έκθεση του 2016 για την κατάσταση του ασύλου στην Ε.Ε. με αριθμητικά στοιχεία από την Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Υποστήριξης για το Άσυλο (EASO). Επίσης, κρίνεται αναγκαίο να αποσαφηνιστεί ότι λόγω της προσφυγικής κρίσης το 2016, αποφασίστηκε να δοθεί έμφαση στην κατάσταση του ασύλου που επικρατούσε την περίοδο 2016 στο χώρο της Ε.Ε.

Αναλυτικότερα, το 2016 υποβλήθηκαν περίπου 1,3 εκατομμύρια αιτήσεις διεθνούς προστασίας στην Ε.Ε., όπου σημειώθηκε μείωση κατά 7% σε σχέση με το 2015, όταν υποβλήθηκαν σχεδόν 1,4 εκατομμύρια αιτήσεις. Ωστόσο, το γεγονός των ολοένα αυξανόμενων αιτήσεων ασύλου που πραγματοποιήθηκαν κατά τη διάρκεια της τελευταίας δεκαετίας, είχε ως αποτέλεσμα να πολλαπλασιαστούν οι πρωτοβάθμιες αποφάσεις. Την ίδια χρονιά, ιδιαίτερα αυξημένες ήταν οι 1,15 εκατ. πρωτοβάθμιες αποφάσεις στην Ε.Ε., καθώς ανήλθαν στο μέγιστο ποσοστό των 84% σε σχέση με το 2015 (*EASO, Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Υποστήριξης για το Άσυλο, 2017*).

Σε αντίθεση με τις πρωτοβάθμιες αποφάσεις, το 2016 οι δευτεροβάθμιες αποφάσεις σημείωσαν αύξηση κατά 21% σε σύγκριση με το 2015. Μάλιστα, το συνολικό ποσοστό αναγνώρισης του καθεστώτος ασύλου ανήλθε από 61% για τις πρωτοβάθμιες αποφάσεις σε σχέση με το προηγούμενο έτος. Περαιτέρω πληροφορίες για την περίοδο 2016 αποτελούν οι χώρες από τις οποίες καταγράφηκαν οι περισσότερες αιτήσεις ασύλου στην Ε.Ε. Χώρες όπως το Ιράκ, η Νιγηρία, η Συρία, το Πακιστάν, και το Αφγανιστάν, ήταν αυτές από τις οποίες προήλθαν οι πολίτες που υπέβαλαν τον μεγαλύτερο αριθμό αιτήσεων ασύλου στην ζώνη της ευρωζώνης. Αξιοπρόσεκτο είναι ακόμη ότι κύριες χώρες υποδοχής θεωρήθηκαν η Γερμανία, η Ιταλία, η Γαλλία, η Ελλάδα και η Αυστρία. Παράλληλα, ο αριθμός των αιτούντων εν αναμονή οριστικής απόφασης για την αίτηση τους ήταν κατά 7% υψηλότερος σε σύγκριση με το 2015, γεγονός που εξακολουθεί να ασκεί πιέσεις στα συστήματα ασύλου και υποδομής της Ε.Ε. Ολοκληρώνοντας το υποκεφάλαιο, θα ήταν παράλειψη να μην γίνει αναφορά στο ότι το 2016 περισσότεροι από 65.000 ασυνόδετοι ανήλικοι υπέβαλαν αίτηση διεθνούς προστασίας στην Ε.Ε., ήτοι μείωση κατά 37% σε σχέση με το 2015 (*EASO, Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Υποστήριξης για το Άσυλο, 2017*).

Κεφ. 4: Μελέτη περίπτωσης: Η Γερμανία στο Ευρωπαϊκό σύστημα Μετανάστευσης και Ασύλου

4.1 Το θεσμικό πλαίσιο μεταναστευτικής πολιτικής στην Γερμανία

Σύμφωνα με το Άρθρο των (*Ohliger/Mesghena, 2018, σελ. 1-2*) η μετανάστευση, το προσφυγικό και η ένταξη δεν αποτελούν σε καμία περίπτωση νέα πολιτικά ζητήματα. Τα θέματα που αφορούσαν τους πρόσφυγες και την ένταξη τους την περίοδο της μεταπολεμικής Γερμανίας, βρίσκονταν στο επίκεντρο του πολιτικού ενδιαφέροντος εξαιτίας της υποδοχής εκατομμυρίων Γερμανών καθώς και γερμανικής καταγωγής προσφύγων και εκτοπισμένων. Αναλυτικότερα, η μετανάστευση εργατικού δυναμικού από τα μέσα της δεκαετίας του 1950 είχε ως επακόλουθο την παρουσίαση των πρώτων συναφών εννοιών και πολιτικών στην Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας ήδη τη δεκαετία του 1970.¹³ Εντούτοις, και αυτό αποτελεί ένα εκ των προβλημάτων, την πολιτική χάραξης για τους μετανάστες, το άσυλο και την ένταξη με μόνιμο, συνεκτικό και αλληλένδετο χαρακτήρα, το οποίο δεν ευοδώθηκε τελικά.

Επί μακρόν, η Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας δεν αποδεχόταν το κατά τα άλλα εμπειρικά αδιαμφισβήτητο γεγονός ότι η ίδια αποτελεί χώρα υποδοχής με μια κοινωνία μεταναστών. Μάλιστα όσον αφορά στο θεσμικό πλαίσιο διαπιστώθηκε η κατάργηση ορισμένων δομών. Χαρακτηριστικό παράδειγμα αποτελεί το γεγονός ότι ο νεοσχηματισθείς τότε σοσιαλιστικός φιλελεύθερος κυβερνητικός συνασπισμός κατήργησε το 1969 το Ομοσπονδιακό Υπουργείο για (Γερμανούς) Πρόσφυγες και Εκτοπισμένους, διαλύοντας έτσι μια δομή στον τομέα της ενταξιακής πολιτικής, η οποία θα μπορούσε να αναπτυχθεί περαιτέρω (και η οποία χρειαζόταν μεταρρυθμίσεις). Επομένως, είτε στον τομέα της μετανάστευσης εργατικού δυναμικού είτε και της μετανάστευσης των παλιννοστούντων από τις χώρες του πρώην ανατολικού μπλοκ και της ενταξιακής πολιτικής, δεν υφίσταντο πλέον κάποιος ανώτερος αρμόδιος φορέας (*Ohliger/Mesghena, 2018, σελ. 1-2*).

¹³ Βλέπε περαιτέρω πληροφορίες: Seifert, Wolfgang: Geschichte der Zuwanderung nach Deutschland nach 1950, in: Bundeszentrale für politische Bildung, 31.05.2012, <https://www.bpb.de/politik/grundfragen/deutsche-verhaeltnisse-eine->

sozialkunde/138012/geschichte-der-zuwanderung-nach-deutschland-nach-1950?p=all
(8.07.2019).

Η ευθύνη για τα οριζόντια ζητήματα της μετανάστευσης και της ένταξης, ακόμη και στις περιπτώσεις που αντιμετωπίστηκαν με συστηματικό τρόπο και με πολιτική αποφασιστικότητα, κατανεμήθηκε σε διαφορετικά επίπεδα, σε διαφορετικούς φορείς με πολύ διαφορετικές αρμοδιότητες και πόρους. Λόγω αυτής της θεώρησης του συνολικού θεματικού πεδίου ως οριζόντιου ζητήματος προέκυψε μια πολιτική κατάτμηση των αρμοδιοτήτων και των επιμέρους τομέων. Αυτό αντανακλάται με ακρίβεια, παρουσιάζοντας ένα παράδειγμα, στις πολιτικές αρμοδιότητες ή την έλλειψη των αρμοδιοτήτων αυτών στο επίπεδο των – κατά κύριο λόγο ανταγωνιστικών μεταξύ τους παρά συνεργαζόμενων – υπουργείων και των αρχών που υπάγονται σε αυτά. Η νομοθεσία περί αλλοδαπών, μαζί με τις συναφείς αρμοδιότητες για την πολιτική ασφάλειας και τις κανονιστικές αρμοδιότητες, υπάγονταν στο πεδίο ευθύνης του Ομοσπονδιακού Υπουργείου Εσωτερικών, γεγονός το οποίο συχνά είχε ως συνέπεια την επιβολή στην πολιτική όχι μόνο για την μετανάστευση αλλά και την ιθαγένεια επιταγών κανονιστικού περιεχομένου και επιταγών σχετικών με την πολιτική ασφάλειας (*Ohliger/Mesghena, 2018, σελ. 1-2*).

Από την άλλη πλευρά το Ομοσπονδιακό Υπουργείο και τα Υπουργεία Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων των κρατιδίων της Γερμανίας ήταν αρμόδια για τα ζητήματα της ένταξης στους τομείς της απασχόλησης και των κοινωνικών υποθέσεων. Αναφορικά με το θέμα της ένταξης των παιδιών των μεταναστών στη σχολική εκπαίδευση που ακολουθούσε, επίσης, την ομοσπονδιακή λογική, υπαγόταν δηλαδή σχεδόν αποκλειστικά στην αρμοδιότητα των κρατιδίων. Ζητήματα όμως όπως τόσο της διδασκαλίας όσο και της κατάκτησης της γλώσσας, για αρκετό καιρό, δεν αντιμετωπίστηκαν με τον ίδιο τρόπο για όλες τις ομάδες των μεταναστών (*Ohliger/Mesghena, 2018, σελ. 1-2*).

Η ευθύνη για τη ρύθμιση του εν λόγω θέματος υπάγονταν ανάλογα με την ομάδα-στόχο στο πεδίο αρμοδιοτήτων τότε του Υπουργείου Εσωτερικών, τότε του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων, ενώ μετά από την ψήφιση του Νόμου για τη Μετανάστευση το 2005, εμπίπτει εξ' ολοκλήρου στο Ομοσπονδιακό Υπουργείο Εσωτερικών και την υπαγόμενη σε αυτό Ομοσπονδιακή Υπηρεσία Μετανάστευσης και Προσφύγων. Ωστόσο, ως ουσιώδης αρμοδιότητα της

τελευταίας έγκειται στην πραγματικότητα στην εξέταση των αιτήσεων ασύλου. Εξάλλου, όλα τα παραπάνω συνοδεύονται από την παράλληλη λειτουργία θεσμών και υπηρεσιών που υπόκειντο στους εκάστοτε εντεταλμένους για την ένταξη, τους παλιννοστούντες και τους πρόσφυγες, οι οποίοι είναι εφοδιασμένοι κατά κύριο λόγο όχι μόνο με περιορισμένες αρμοδιότητες, πόρους αλλά και πολιτικές εξουσίες που λειτουργούν στο επίπεδο της ομοσπονδίας, των κρατιδίων, καθώς και των πολυάριθμων δομών της τοπικής αυτοδιοίκησης (Ohliger / Mesghena, 2018, σελ. 1-2).

Εν συνεχεία, προτού γίνει αναφορά στα σημερινά μέτρα που έχουν παρθεί από την Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας αναφορικά με την μετανάστευση, κρίνεται αναγκαίο να παρουσιαστούν επιγραμματικά τα μεταναστευτικά επίπεδα της γερμανικής ιστορίας μετά το 1945.

Πίνακας 1

Τα επίπεδα της γερμανικής ιστορίας της Μετανάστευσης μετά το 1945

ΧΡΟΝΟΔΙΑΓΡΑΜΜΑ	ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΤΗΣ ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΣΗΣ
1945-1949	Μεταναστευτικές ροές από την πλειοψηφία γερμανών προσφύγων και εκτοπισθέντων: Μετεγκατάσταση ή συνεχιζόμενη Μετανάστευση από μη γερμανούς αναγκασμένους για εργασία, αιχμαλώτους και κρατούμενους σε στρατόπεδα συγκέντρωσης από την περίοδο του Τρίτου Ράιχ.
1949-1961	Πρώτη φάση των Μεταναστεύσεων ανάμεσα στην Ανατολική και Δυτική Γερμανία.
1961-1973	Μαζική στρατολόγηση από μετανάστες μέσω της Ομοσπονδιακής Δημοκρατίας της Γερμανίας.
1973-1988/1989	Διακοπή Προσλήψεων, σταθεροποίηση

	των κατοίκων του εξωτερικού μέσω της οικογενειακής επανένωσης: Πρόσληψη συμβασιούχων εργαζομένων από τη Λαϊκή Δημοκρατία της Γερμανίας.
1988-1991/1992	Μεταναστευτικές ροές από μετανάστες, αιτούντες άσυλο, πρόσφυγες πολέμου, νέοι εργατικοί μετανάστες: Δεύτερη φάση των Μεταναστεύσεων μεταξύ Ανατολικής και Δυτικής Γερμανίας.
Ήδη από το 1992/93	Εισαγωγή νέων κανονισμών, οι οποίοι περιορίζουν τον αριθμό των μεταναστών και των αιτούντων άσυλο.

Πηγή: Münz/Ulrich (1998), S. 699; zugegenläufigen Wanderungsbewegungen von West nach Ostdeutschland βλέπε Schmelz (2002)

Αναλυτικότερα, στον πίνακα 1 παρουσιάζονται τα επίπεδα της γερμανικής ιστορίας της Μετανάστευσης μετά το 1945. Την περίοδο 1945-1949, αυτό που παρατηρείτε στον τομέα της μετανάστευσης είναι ότι το κύριο πλέγμα της Μετανάστευσης διακατέχεται από την πλειοψηφία γερμανών προσφύγων και εκτοπισθέντων: Επίσης, παρατηρείτε η Μετεγκατάσταση ή συνεχιζόμενη Μετανάστευση από μη γερμανούς αναγκασμένους για εργασία, αιχμαλώτους και κρατούμενους σε στρατόπεδα συγκέντρωσης από την περίοδο του Τρίτου Ράιχ. Κατά την χρονική περίοδο 1949-1961, εμφανίζεται η πρώτη φάση των Μεταναστεύσεων ανάμεσα στην Ανατολική και Δυτική Γερμανία. Άξιο αναφοράς αποτελεί ότι το 1960 υπογράφηκε «η Ελληνογερμανική συμφωνία». Η συμφωνία αυτή στην Γερμανία χαρακτηρίστηκε και διπλή συνθήκη , αφού υπογράφηκε μεταξύ Δ. Γερμανίας και Ισπανίας στις 29/3/1960 (Geis, M. 2004, σελ. 55).

Παράλληλα παρόμοιες διακρατικές συμφωνίες αποτελούσαν η Σύμβαση «Περί Επιλογής και Τοποθετήσεων Ελλήνων εργατών στις γερμανικές επιχειρήσεις», η συμφωνία το 1995 με Ιταλία (για εισαγωγή Ιταλών εργατών), το 1961 με Τουρκία, με το Μαρόκο το 1963, με Πορτογαλία το 1964, το 1965 με Τυνησία και το 1968 με Γιουγκοσλαβία (*Εφημερίδα Ριζοσπάστης*, 2015). Εν συνεχεία, την περίοδο 1961-1973, δηλώνετε η ανάγκη μαζικής στρατολόγησης από μετανάστες μέσω της Ομοσπονδιακής Δημοκρατίας της Γερμανίας. Άξιο αναφοράς αποτελεί το γεγονός ότι το 1973-1988/1989, πραγματοποιήθηκε η διακοπή προσλήψεων και η σταθεροποίηση των κατοίκων του εξωτερικού μέσω της οικογενειακής επανένωσης. Ακόμη, η πρόσληψη συμβασιούχων εργαζομένων από τη Λαϊκή Δημοκρατία της Γερμανίας αποτέλεσε σημαντικό γεγονός για τα τότε δεδομένα.

Σε αυτό το σημείο αξίζει να αναφερθεί ότι το 1988 ο αριθμός των προσφύγων από την Λαοκρατική/Λαϊκή Δημοκρατία της Γερμανίας αυξήθηκε περίπου στους 6.000 καθώς και το ποσοστό των νομίμων μεταναστών σημείωσε μεγάλη άνοδο από τους 11.500 στους 29.000 μετανάστες. Επίσης, την περίοδο της επανένωσης της Δυτικής και της Ανατολικής Γερμανίας με την πτώση του τείχους του Βερολίνου το 1989, αυξήθηκε ο αριθμός των Ανατολικών και Δυτικών Μεταναστών περίπου στους 388.000 ,οι οποίοι δεν είχαν κάνει αίτηση ασύλου για τις τότε τρίτες χώρες Ουγγαρία και Τσεχοσλοβακία. Επομένως, το 1990 μετανάστευσαν 395.000 άνθρωποι από τα καινούργια στα παλιά ομοσπονδιακά κρατίδια της Γερμανίας.¹⁴

¹⁴ Βλέπε: Grundmann (1995) zur Ost-West-Wanderung in den Jahren 1989-1992

Τέλος, την περίοδο 1988-1991/1992 εντοπίζεται με ιλιγγιώδης ρυθμούς, η ραγδαία αύξηση όχι μόνο των μεταναστών, των αιτούντων άσυλο αλλά και πρόσφυγες πολέμου καθώς και νέοι εργατικοί μετανάστες. Αυτή η περίοδος ορίστηκε ως η δεύτερη φάση των Μεταναστεύσεων μεταξύ Ανατολικής και Δυτικής Γερμανίας. Φυσικά, θα ήταν σημαντική παράλειψη να μην γίνει αναφορά στο ότι ήδη από το 1992/93 τέθηκαν σε ισχύ η εισαγωγή νέων κανονισμών, οι οποίοι περιορίζουν μέχρι και σήμερα τον αριθμό των μεταναστών και των αιτούντων άσυλο (Geis, M. 2004, σελ. 55).

Ύστερα από τα επίπεδα Μετανάστευσης της γερμανικής ιστορίας μετά το 1945, θα ήταν παράλειψη να μην γίνει αναφορά τόσο σε σύγχρονα όσο και σημαντικά ποσοστά μεταναστών που επιλέγουν ως χώρα υποδοχής την Γερμανία. Συγκεκριμένα το 2017 ζούσαν στην Γερμανία 12,2 εκατομμύρια μετανάστες. Από αυτούς τους μετανάστες, οι περισσότεροι προέρχονταν από χώρες όπως την Πολωνία (15,9%), την Τουρκία (13,7%), την Ρωσία (8,9%) και το Καζακστάν (8,4%). Περαιτέρω χώρες προέλευσης των μεταναστών αποτελούσαν, η Ρουμανία (4,9%), η Τσεχία (4,5%), η Ιταλία (3,4%), η Ουκρανία (2,2%), η Αυστρία (2,1%) και η Ελλάδα (1,8%). Από αυτές τις δέκα χώρες προέλευσης προέρχονταν σχεδόν τα δύο τρίτα όλων μαζί των μεταναστών, οι οποίοι στα μέσα του 2017 ζούσαν στην Γερμανία με ποσοστό 65,7%.¹⁵

Επιπρόσθετα, περίπου 10,9 εκατομμύρια άτομα ήταν καταγεγραμμένα στο μεταναστευτικό μητρώο με αποκλειστική ξένη υπηκοότητα. Σύμφωνα με στοιχεία της ομοσπονδιακής στατιστικής υπηρεσίας της Γερμανίας (Destatis) προσήλθαν 266.000 Μετανάστες και Μετανάστριες με άδεια παραμονής από κράτη εκτός της ΕΕ για εργασιακή απασχόληση. Στο τέλος του 2018, το ποσοστό αυτό ήταν κατά μέσο όρο 68% κυρίως σε ηλικίες των 35. Επιπρόσθετα, οι 220.000 περιπτώσεις με ποσοστό 83 % περιλάμβαναν τους Μετανάστες και τις Μετανάστριες που είχαν μια συγκεκριμένη προθεσμία για την άδεια παραμονής τους. Παράλληλα αυτοί που δεν είχαν συγκεκριμένη προθεσμία αναφορικά με το δικαίωμα εγκατάστασης, ανήκαν στις 46.000 των περιπτώσεων με ποσοστό 17% (Ανακτήθηκε από https://www.destatis.de/DE/Presse/Pressemitteilungen/2019/04/PD19_149_12521.html, 10.07.2019).

¹⁵ United Nations - Department of Economic and Social Affairs (2017): International Migration Report 2017, Trends in International Migrant Stock: The 2017 Revision, World Population Prospects: The 2017 Revision.

Τέλος, αξιοσημείωτο αποτελεί το γεγονός ότι ο πληθυσμός της Γερμανίας ξεπέρασε τους 83 εκατομμύρια ανθρώπους πέρυσι, φτάνοντας έναν αριθμό ρεκόρ, κυρίως χάρη στη μετανάστευση από την ανατολική Ευρώπη. Σύμφωνα με την ομοσπονδιακή στατιστική υπηρεσία, η καθαρή μετανάστευση μειώθηκε στους 400.000 ανθρώπους το 2018 από 416.000 το προηγούμενο έτος, ενώ η ΕΕ παρέμεινε η βασική περιοχή προέλευσης των μεταναστών (202.000). Από τους Ευρωπαίους πολίτες που μετανάστευσαν στη Γερμανία οι περισσότεροι προέρχονταν από τη Ρουμανία (68.000), την Κροατία (29.000), τη Βουλγαρία (27.000) και την Πολωνία (20.000). Αναφορικά με τους μετανάστες εκτός Ευρώπης η πλειοψηφία προέρχονταν από την Αλβανία, την Τουρκία και το Κόσσοβο. Αντιθέτως, λιγότεροι μετανάστες από εμπόλεμες χώρες αναζήτησαν καταφύγιο στη Γερμανία (Ανακτήθηκε από <https://www.euractiv.gr/>, 18.07.2019).

Όσον αφορά την μετανάστευση από τη Συρία, τα ποσοστά μεταναστών περιορίστηκαν σχεδόν στο μισό, με 34.000 ανθρώπους να φτάνουν στη χώρα το 2018 έναντι 60.000 το 2017. Από την άλλη πλευρά μειώθηκε και ο αριθμός των μεταναστών από αφρικανικές χώρες στις 34.000 από 35.000 το προηγούμενο έτος. Ταυτόχρονα αυξήθηκε ο αριθμός των Γερμανών που επέστρεψαν στη χώρα τους από το εξωτερικό, φτάνοντας τους 202.000 έναντι 167.000 το 2017. Ενώ την ίδια στιγμή συνολικά 262.000 Γερμανοί μετανάστευσαν σε άλλες χώρες έναντι 249.000 το 2017 (Ανακτήθηκε από <https://www.euractiv.gr/>, 18.07.2019). Όπως διαπιστώθηκε, στην Γερμανία βρίσκονται εκατομμύρια μετανάστες από πολλές ευρωπαϊκές χώρες και όχι μόνο. Τα ερωτήματα που προκύπτουν σε αυτό το σημείο είναι πρώτον αν έχουν χαραχτεί πολιτικές για την αντιμετώπιση του μεταναστευτικού ζητήματος; Και δεύτερον αν έχουν παρθεί κάποια μέτρα από την πλευρά της ομοσπονδιακής γερμανικής κυβέρνησης στον τομέα της μετανάστευσης; Όλα αυτά τα ερωτήματα πρόκειται να απαντηθούν στην συνέχεια του υποκεφαλαίου 3.1.

Αρχικά, χρειάζεται να γίνει αναφορά ότι το γερμανικό κοινοβούλιο ανέθεσε στην γερμανική κυβέρνηση στις 8 Ιουνίου το 2000, να υποβάλλει ετησίως μια περιεκτική επισκόπηση της μεταναστευτικής ανάπτυξης για όλο το χρόνο (Plenarprotokoll 14/108 vom 8. Juni 2000/Drucksache 14/1550 vom 7. September 1999). (*Migrationsbericht der Bundesregierung Migrationsbericht 2016/2017*, σελ. 11). Η ομοσπονδιακή κυβέρνηση της Γερμανίας από την πλευρά της, θα ήθελε να διαμορφώσει και να κατευθύνει ενεργά τις προσφυγικές και μεταναστευτικές ροές που βρίσκονται στο επίκεντρο του διεθνούς και ευρωπαϊκού ενδιαφέροντος, υπό την επίβλεψη των διεθνών και ανθρωπιστικών υποχρεώσεων. Αυτό που λαμβάνει υπόψη της είναι η ικανότητα της εισαγωγής και της πολιτικής ενσωμάτωσης της Γερμανίας. Ένας από τους βασικούς στόχους που ακολουθεί η Ομοσπονδιακή Κυβέρνηση είναι σαφέστατα, να μειωθούν οι αιτίες της μεταναστευτικής εμφάνισης και συγχρόνως να περιοριστεί αισθητά η διάσταση της παράνομης μετανάστευσης και του προσφυγικού ζητήματος παγκοσμίως. Αναλυτικότερα, η Ομοσπονδιακή Κυβέρνηση ακολουθεί στον τομέα της μεταναστευτικής και προσφυγικής πολιτικής τους ακόλουθους στόχους και τις κατευθυντήριες γραμμές:

- Την μείωση των αιτιών του προσφυγικού ζητήματος και της παράνομης μετανάστευσης.
- Την βελτίωση της προστασίας και την υποστήριξη των προσφύγων για τις χώρες κύριας-υποδοχής.
- Την χρήση των δυναμικών της νόμιμης μετανάστευσης και της ενεργής διαμόρφωσης και κατεύθυνσης των μεταναστευτικών διαδικασιών.
- Την επιστροφή των ατόμων χωρίς προοπτική παραμονής και η υποστήριξη της επανεγκατάστασης τους στις χώρες καταγωγής τους.

Επιπρόσθετα, η Ομοσπονδιακή Κυβέρνηση ακολουθεί μια συνεχή και συνολική προσέγγιση στο θέμα της μεταναστευτικής και προσφυγικής πολιτικής. Το κλειδί για μια καλύτερη διαμόρφωση και κατεύθυνση για την πρόληψη του μεταναστευτικού και προσφυγικού ζητήματος οφείλεται σε μια ενισχυμένη συνεργασία με τις βασικότερες χώρες προέλευσης, τις χώρες υποδοχής καθώς και στις χώρες διέλευσης τους. Το ενδιαφέρον της Ομοσπονδιακής Κυβέρνησης επικεντρώνεται στις χώρες που έχουν πληγεί από την κρίση, μεταξύ του δυτικού Σαχέλ και του Αφγανιστάν/Πακιστάν, καθώς και κατά μήκος των κύριων μεταναστευτικών οδών. Άξιο σημασίας αποτελούν οι χώρες όπως η Συρία και οι γειτονικές χώρες και

ιδιαίτερα η Τουρκία. Επίσης, πολλά κράτη στην υποσαχάρια Αφρική ως πρώτες χώρες υποδοχής δυσκολεύονται να αντιμετωπίσουν τις ενδοαφρικανικές μεταναστευτικές ροές (*“Die Bundesregierung-Strategie für Migration und Entwicklung,”*<https://www.auswaertiges-amt.de/blob/216858/6c2b8d4f6eb95c507f0b6244d8cc32e1/migrationentwicklung-data.pdf>, 15.07.2019).

Η Ομοσπονδιακή κυβέρνηση υποστηρίζει μέτρα σε αυτές τις χώρες για την αντιμετώπιση αυτών των προσπαθειών. Στην περίπτωση της ανθρωπιστικής βοήθειας, η προστασία, η φροντίδα και η περίθαλψη των προσφύγων και των εκτοπισμένων αποτελούν προτεραιότητες της κυβέρνησης. Στο πλαίσιο της νόμιμης μετανάστευσης, στο επίκεντρο του ενδιαφέροντος βρίσκεται η συνεργασία με χώρες όπου δεν υπάρχει κίνδυνος του φαινομένου “Brain drain”. Σημαντική πληροφορία για την πολιτική μετανάστευσης και προσφύγων της Γερμανίας αποτελεί η ενσωμάτωση της πολιτικής της ομοσπονδιακής κυβέρνησης στη συνολική ευρωπαϊκή στρατηγική, την οποία η ομοσπονδιακή κυβέρνηση συμμετέχει ενεργά στη διαμόρφωση. Επιπρόσθετα, η ομοσπονδιακή κυβέρνηση συνεργάζεται στενά με διεθνείς οργανισμούς που δραστηριοποιούνται στην πολιτική προσφύγων και μετανάστευσης και παρέχει χρηματοδοτική στήριξη στα προγράμματά τους (*“Die Bundesregierung Strategiefür Migration und Entwicklung”*<https://www.auswaertigesamt.de/blob/216858/6c2b8d4f6eb95c507f0b6244d8cc32e1/migrationentwicklung-data.pdf>, 15.07.2019).

Ενδεικτικά δράσεις πολιτικής της μετανάστευσης της ομοσπονδιακής κυβέρνησης αναφέρονται: « Ένα σημαντικό στοιχείο της συνολικής ευρωπαϊκής στρατηγικής είναι το έργο των εταιρικών σχέσεων μετανάστευσης της ΕΕ με τις χώρες προέλευσης και διέλευσης. «Στις 28 Ιουνίου 2016, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο ενέκρινε κατευθυντήριες γραμμές για τις συμπράξεις μετανάστευσης της ΕΕ με πέντε αφρικανικές χώρες καταγωγής και διέλευσης: Αιθιοπία, Μάλι, Νίγηρας, Νιγηρία, λαμβάνοντας υπόψη τις προτάσεις ανακοίνωσης της Επιτροπής της 7ης Ιουνίου 2016: Αιθιοπία, Μάλι, Νίγηρας, Νιγηρία και τη Σενεγάλη. Στόχος αυτών των εταιρικών σχέσεων είναι η από κοινού πρόληψη της παράτυπης μετανάστευσης, η επίτευξη βελτιωμένης επανεισδοχής και η καταπολέμηση των αιτίων του προσφυγικού ζητήματος. Η Γερμανία θα συμμετάσχει και, μαζί με τη Γαλλία και την Ιταλία, θα αναλάβουν ειδική ευθύνη για τις συμπράξεις μετανάστευσης της ΕΕ με το Μαλί και τον Νίγηρα

Η ομοσπονδιακή κυβέρνηση υποστηρίζει την απόφαση του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου να βασιστεί σε αποτελεσματικά κίνητρα και σε κατάλληλους όρους έναντι των χωρών εταίρων. Υποστηρίζει επίσης την Ευρωπαϊκή Επιτροπή στις προσπάθειές της να επανεξετάσει τα διαθέσιμα μέσα σε όλους τους τομείς πολιτικής, στο βαθμό που συμβάλλουν στη βελτίωση της συνεργασίας μεταξύ των χωρών προέλευσης και διέλευσης στον τομέα της επιστροφής. Η Συνεργασία για την επανεισδοχή και την επιστροφή θα πρέπει να αποτελέσει Λυδία λίθο για την εταιρική σχέση μεταξύ της ΕΕ και αυτών των εταίρων» (“Die Bundesregierung-Strategie für Migration und Entwicklung <https://www.auswaertigesamt.de/blob/216858/6c2b8d4f6eb95c507f0b6244d8cc32e1/migrationentwicklung-data.pdf>, 15.07.2019).

Η ομοσπονδιακή κυβέρνηση υποστηρίζει επίσης το κεντρικό στοιχείο ενός Ευρωπαϊκού επενδυτικού σχεδίου, το οποίο, στηρίζοντας οικονομικά βιώσιμα έργα, θα βελτιώσει βιώσιμα τις συνθήκες διαβίωσης στις χώρες προέλευσης και διέλευσης και στις χώρες του πρώτου ασύλου».

Επιπλέον η ομοσπονδιακή κυβέρνηση συνεισφέρει σημαντικά στην εφαρμογή της διακήρυξης ΕΕ-Τουρκίας και (μέσω του καταπιστευματικό ταμείο έκτακτης ανάγκης της ΕΕ για την Αφρική) στην εφαρμογή του σχεδίου δράσης μεταξύ της Ευρωπαϊκής και της Ευρωπαϊκής Αφρικανικά κράτη. Εξίσου σημαντικά στοιχεία περιλαμβάνουν τη συμμετοχή της Γερμανίας στις δραστηριότητες προστασίας των εξωτερικών συνόρων της ΕΕ που συντονίζονται από τον οργανισμό για τη διαχείριση της επιχειρησιακής συνεργασίας στα εξωτερικά σύνορα των κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης (FRONTEX). Για την „EUNAVFOR MED Op SOPHIA“, η επιχείρηση της ΕΕ κατά των λαθρεμπόρων και τα Γερμανικά ναυτικά πλοία δραστηριοποιούνται στη Μεσόγειο από τα τέλη Ιουνίου 2015. Ακόμη και πριν από την έναρξη της επιχείρησης, δύο γερμανικά πλοία είχαν τοποθετηθεί στη Μεσόγειο θάλασσα για διάσωση στη θάλασσα από τον Μάιο του 2015 (“Die Bundesregierung-Strategie für Migration und Entwicklung <https://www.auswaertigesamt.de/blob/216858/6c2b8d4f6eb95c507f0b6244d8cc32e1/migrationentwicklung-data.pdf>, 15.07.2019).

Παράλληλα την ίδια περίοδο περίπου, 19.000 άτομα διασώθηκαν από τα πλοία θαλάσσιας ανάγκης στη Μεσόγειο. Συγχρόνως, η ομοσπονδία συμμετέχει στις δραστηριότητες του NATO στο Αιγαίο Πέλαγος, οι οποίες παρέχουν σημαντικές δυνατότητες θαλάσσιας επιτήρησης και μια πλατφόρμα συνεργασίας για τις χώρες που συνορεύουν με το NATO. Τέλος, η ομοσπονδιακή κυβέρνηση υποστηρίζει τα κέντρα υποδοχής (hotspot) στην Ελλάδα και την Ιταλία. Αντιθέτως, την περίοδο του 2016, η ομοσπονδιακή κυβέρνηση έλαβε περίπου 7.000.000.000 ευρώ για τα μέτρα της για τη διαχείριση και τη διαμόρφωση της μετανάστευσης σε χώρες υποδοχής, προέλευσης και διέλευσης¹⁶ (*“Die Bundesregierung Strategiefür Migration und Entwicklung* <https://www.auswaertigesamt.de/blob/216858/6c2b8d4f6eb95c507f0b6244d8cc32e1/migrationentwicklung-data.pdf>, 15.07.2019).

¹⁶ Βλέπε: Stand November 2016

Αντίθετα, το 2018 η Γερμανία σύμφωνα με το έγγραφο του γερμανικού υπουργείου οικονομικών δαπάνησε ένα φοβερό ποσό με σκοπό να ενισχύσει την ένταξη ενός και πλέον εκατομμυρίου προσφύγων και να καταπολεμήσει τις αιτίες που οδηγούν τους ανθρώπους αυτούς να πάρουν τον δρόμο της μετανάστευσης στο εξωτερικό. Αξιοσημείωτο αποτελεί το γεγονός ότι το σύνολο των κονδυλίων έφθασε τα 23 δισ. ευρώ. Επίσης, αυτό που παρατηρείται σε σύγκριση με το 2017 είναι μια αύξηση σχεδόν 11%, όταν το συνολικό ποσό που δαπανήθηκε για το προσφυγικό ανήλθε στα 20,8 δισ. ευρώ. Ενδεικτικά αναφέρεται ότι η κυβέρνηση της Άνγκελα Μέρκελ δαπάνησε συνολικά 7,9 δισ. ευρώ το 2018 σε μέτρα που είχαν σκοπό να κρατήσουν τους μετανάστες εκτός της Ευρωπαϊκής Ένωσης και να διευκολύνουν τις συνθήκες διαβίωσης στις χώρες καταγωγής τους σημειώνοντας αύξηση 16% σε σχέση με το 2017. Όσον αφορά τα 16 κρατίδια της Γερμανίας, σύμφωνα με το κρατικό έγγραφο, έλαβαν πέρυσι 7,5 δισ. ευρώ από την ομοσπονδιακή κυβέρνηση. Αυτό υποδηλώνει μια αύξηση 14% τον χρόνο. Τέλος, αξίζει να επισημανθεί ότι η αρμοδιότητα που έχουν στον τομέα της μετανάστευσης τα 16 κρατίδια της Γερμανίας, περιλαμβάνει κυρίως τη στέγαση αλλά και την ένταξη των μεταναστών που φθάνουν από χώρες όπως η Συρία, το Ιράκ και το Αφγανιστάν (*Εφημερίδα Athensvoice, 2019*).

Ύστερα από τις δράσεις της ομοσπονδιακής κυβέρνησης της Γερμανίας αναφορικά με την μετανάστευση καθώς και την αναφορά για τα ποσά που έλαβε η Κυβέρνηση της Άνγκελα Μέρκελ τις περιόδους 2016-2018 για την μετανάστευση, θεωρείτε απαραίτητο να παρουσιαστούν κάποιες νομοθεσίες για την μεταναστευτική πολιτική της Γερμανίας. Πρώτα απ'όλα γίνεται λόγος για μια νέα νομοθεσία η οποία δίνει έμφαση στους εξειδικευμένους μετανάστες. Σύμφωνα με την κυβέρνηση συνασπισμού της Γερμανίας κατέληξε σε συμφωνία για τη μεταρρύθμιση της μεταναστευτικής πολιτικής, η οποία το Βερολίνο ελπίζει να καταστήσει τη χώρα πιο ελκυστική στους εξειδικευμένους μετανάστες από όλο τον κόσμο (*Εφημερίδα in, 2018*).

Η ανακοίνωση της νέας νομοθεσίας από τον επικεφαλής των Σοσιαλδημοκρατών Αντρέα Νάλες έπειτα από διαπραγματεύσεις με αξιωματούχους των Χριστιανοδημοκρατών (CDU) της Γερμανίδας καγκελαρίου Άνγκελα Μέρκελ, δεν θέτει στο επίκεντρο του ενδιαφέροντος μόνο τις ελλείψεις προσωπικού στη βιομηχανία στην αλλά και τα προσόντα των μεταναστών. Εν συνεχεία, θα καταστεί πιο εύκολο για όσους επιθυμούν να μεταναστεύσουν στη Γερμανία να μάθουν τη γλώσσα προτού φτάσουν στη χώρα. Παράλληλα, η απόφαση της Μέρκελ το 2015 να ανοίξει τα σύνορα της χώρας στους χιλιάδες πρόσφυγες έχει περιπλέξει το ζήτημα, με πολλούς Γερμανούς ψηφοφόρους να στρέφονται προς την ακροδεξιά. Ωστόσο οι Χριστιανοκοινωνιστές (CSU), το αδελφικό κόμμα του CDU στη Βαυαρία, απέρριψε την πρόταση, επισημαίνοντας ότι θα ενθαρρύνει την μετανάστευση ανειδίκευτων εργατών. Αναφορικά με το έγγραφο στο οποίο γίνεται η περιγραφή της συμφωνίας υποστηρίζεται ότι θα διατηρηθεί η βασική πολιτική διαχωρισμού των αιτούντων άσυλο από τους οικονομικούς μετανάστες. Αυτό που θα διευκρινιστεί όμως, είναι τα κριτήρια που καθορίζουν το καθεστώς των αιτούντων άσυλο, η αίτηση των οποίων έχει απορριφθεί αλλά δεν μπορούν να επαναπατριστούν επειδή κινδυνεύουν για παράδειγμα να πέσουν θύματα βασανισμών, και θα επιτραπούν κάποιες εξαιρέσεις (*Εφημερίδα in, 2018*).

Μια εξίσου καινούργια νομοθεσία αφορά αυτή τη φορά την εργασία γενικά των μεταναστών στην Γερμανία και όχι των εξειδικευμένων μεταναστών όπως προαναφέρθηκε. Σύμφωνα με τις γερμανικές αρχές και τον υπό σχεδιασμό μεταναστευτικό νόμο θα προβλέπονται καινούργιοι κανονισμοί για όσους θέλουν να μεταναστεύσουν στην χώρα και να εργαστούν εκεί. Αναφορικά με την Deutsche Welle, αυτή η νομοθεσία πρόκειται να διευκολύνει κάποιον να εργαστεί στη Γερμανία, αφαιρώντας τον περιορισμό που υπάρχει όσον αφορά στο ότι άνθρωποι από χώρες εκτός ΕΕ μπορούν να εργαστούν εκεί μόνο εάν δεν υπάρχει Γερμανός πολίτης ή πολίτης της ΕΕ που να μπορεί να αναλάβει τη θέση (*Εφημερίδα epixeiro, 2018*).

Στην πραγματικότητα, υπογραμμίζεται ότι ο νέος νόμος θα σημαίνει ότι «*οποιοσδήποτε με αναγνωρισμένο προσόν και σύμβαση εργασίας θα μπορούσε να μετακομίσει στη Γερμανία*». Επιπρόσθετα, το σχέδιο νόμου περιλαμβάνει διατάξεις που επιτρέπουν σε εργαζομένους που διαθέτουν την απαραίτητη κατάρτιση να μετακινηθούν στην χώρα για έξι μήνες, αποσκοπώντας είτε την αναζήτηση εργασίας είτε την δραστηριοποίηση τους ως ελεύθεροι επαγγελματίες, υπό την προϋπόθεση να μπορούν να καλύψουν τις ανάγκες τους και να μιλήσουν γερμανικά. Ολοκληρώνοντας, η νομοθεσία αυτή αναμένεται να λάβει την τελική έγκριση από την κυβέρνηση της Merkel μέχρι τα τέλη της τρέχουσας χρονιάς (*Εφημερίδα epixeiro, 2018*).

Άξιο αναφοράς αποτελεί η απόκτηση νόμου για την μετανάστευση στην Γερμανία, ο οποίος αποτελεί τον πρώτο ανάλογο νόμο στην μεταπολεμική της ιστορία. Παρά το γεγονός ότι η Γερμανία επί δεκαετίες και ιδιαίτερα τη δεκαετία του 1960 ήταν χώρα υποδοχής μεγάλων μεταναστευτικών κυμάτων, ποτέ δεν είχε νόμο που να ρυθμίζει τα σχετικά θέματα. Στις μέρες μας όμως η μεγάλη μείωση της ανεργίας και η έλλειψη ειδικευμένων εργατικών χεριών σε πολλούς τομείς της οικονομίας καθιστούν απαραίτητο τον νόμο αυτό (*Εφημερίδα reporter, 2018*).

«Ο μεταναστευτικός νόμος διευθετεί το θέμα της μετανάστευσης για εργατικό δυναμικό που προέρχεται από χώρες εκτός Ε.Ε. Μέχρι τώρα οι επιχειρήσεις για κάθε ελεύθερη θέση εργασίας ήταν υποχρεωμένες να αναζητούν εργατικό δυναμικό πρώτα από τη Γερμανία και στην συνέχεια από την ΕΕ. Χαρακτηριστικό είναι πως μεγάλο ποσοστό καθηγητών Πανεπιστημίων προέρχεται από χώρες της ΕΕ. Επίσης, η χώρα έχει ανάγκη από ειδικευμένους εργαζόμενους, κυρίως πανεπιστημιακής μόρφωσης και όχι ανειδίκευτους εργάτες. Το νέο νομοσχέδιο για την μετανάστευση ρυθμίζει και το καθεστώς εργασίας για τους πρόσφυγες που έχουν φθάσει στη Γερμανία και που βρίσκονται υπό καθεστώς έγκρισης του καθεστώτος ασύλου τους. Συνεπώς με τον νέο νόμο ανοίγει η αγορά εργασίας και για τους πρόσφυγες που έχουν αφιχθεί στη Γερμανία τα τελευταία χρόνια» (Εφημερίδα reporter, 2018).

Παράλληλα γίνεται αναφορά για μια αυστηρότερη νομοθεσία για το Μεταναστευτικό. Αναλυτικότερα, με έναν νέο νόμο διευκολύνεται η απέλαση ατόμων, των οποίων η αίτηση ασύλου απορρίφθηκε από τη Γερμανία. Εν συνεχεία, αποφασίστηκε νομοσχέδιο σχετικά με τη μετανάστευση εργατικού δυναμικού από τρίτες χώρες. Η γερμανική βουλή αποφάσισε στις 7 Ιουνίου το 2019 μια γκάμα νομοσχεδίων, τα οποία δεν αφορούν μόνο τα θέματα μετανάστευσης, ασύλου αλλά και απέλασης αλλοδαπών από τη Γερμανία. Η πλειοψηφία ήταν δεδομένη, καθώς οι προτάσεις στηρίζονταν από τα κυβερνητικά κόμματα. Επίσης, τα μέτρα ψηφίστηκαν με βάσει τα οποίων γίνεται ευκολότερη η απέλαση ατόμων των οποίων το αίτημα ασύλου έχει απορριφθεί. «Επομένως, προκειμένου να επιτευχθεί αυτός ο στόχος, αυξάνονται οι αρμοδιότητες της αστυνομίας και των αρχών. Πέραν αυτού, η νέα νομοθεσία προβλέπει για όσους οφείλουν να εγκαταλείψουν τη Γερμανία ακόμη και την κράτηση τους σε φυλακές και όχι μόνο σε ξεχωριστές εγκαταστάσεις όπως σήμερα. Επίσης, μειώνονται τα επιδόματα προς του πρόσφυγες» (Εφημερίδα reporter, 2018).

«Ένα άλλο νομοσχέδιο που ψηφίστηκε εκείνη την ημέρα προέβλεπε μέτρα για να αντιμετωπιστεί η έλλειψη εργαζομένων που επικρατεί στην γερμανική αγορά εργασίας. Συνεπώς, με τη νέα νομοθεσία διευκολύνεται η μετανάστευση ειδικευμένου εργατικού δυναμικού προς τη Γερμανία από χώρες που βρίσκονται εκτός της ΕΕ. Εκτός αυτού δημιουργούνται προϋποθέσεις για αιτούντες ασύλου, ώστε να αποκτήσουν άδεια παραμονής στη Γερμανία προκειμένου να ενταχθούν στην αγορά εργασίας ή να παρακολουθήσουν μαθήματα επαγγελματικής εκπαίδευσης. Ήδη με την υπάρχουσα νομοθεσία περίπου 400.000 πρόσφυγες που έχουν έρθει κυρίως το 2015 στη χώρα βρήκαν μια θέση μαθητείας ή εργασίας. Η γερμανική οικονομία ελπίζει ότι στο μέλλον ο αριθμός αυτός θα αυξηθεί ακόμη περισσότερο» (Κουπαράνης, 2019). Ολοκληρώνοντας το υποκεφάλαιο 3.1. θα ήταν παράλειψη να μην αναφερθούν κάποιες χρήσιμες πληροφορίες αναφορικά με το τι πρέπει να λάβει κάποιος υπόψη του, στην περίπτωση που επιθυμεί να μεταναστεύσει για να ζήσει και να εργαστεί στην Γερμανία, καθώς και για άλλους λόγους.

Υπήκοοι ΕΕ, Ισλανδίας, Λιχτενστάιν, Νορβηγίας και Ελβετίας

«Αναλυτικότερα, για να μπορεί κάποιος να ζήσει και να εργαστεί στη Γερμανία, χρειάζεται ενδεχομένως μια βίζα. Αυτό εξαρτάται από πολλούς παράγοντες. Ένας παράγοντας είναι η εθνικότητα. Ένας άλλος παράγοντας μπορεί να είναι τα επαγγελματικά προσόντα που φέρνει μαζί του από τη χώρα προέλευσής του. Στην περίπτωση που προέρχεται κάποιος από μια χώρα της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Ε.Ε.), την Ισλανδία, το Λιχτενστάιν, τη Νορβηγία ή την Ελβετία, μπορεί να εισέλθει στη Γερμανία και να εργαστεί εκεί χωρίς βίζα (Ανακτήθηκε από <https://www.anerkennung-in-deutschland.de/html/el/metanastefsi.php>, 17.07.2019).

Για την είσοδο στη χώρα χρειάζεται μόνο ένα έγκυρο αποδεικτικό έγγραφο στοιχείων ταυτότητας. Η ανάγκη αναγνώρισης των επαγγελματικών προσόντων στη Γερμανία εξαρτάται από το αν επιθυμεί κάποιος να δραστηριοποιηθεί σε ένα νομοθετικά κατοχυρωμένο ή ένα μη νομοθετικά κατοχυρωμένο επάγγελμα» (Ανακτήθηκε από <https://www.erkennung-in-deutschland.de/html/el/metanastefsi.php>, 17.07.2019).

Υπήκοοι τρίτων χωρών

«Στην περίπτωση που προέρχεται κάποιος από μια τρίτη χώρα, πρέπει στις περισσότερες περιπτώσεις να υποβάλει αίτηση για βίζα, όταν επιθυμεί για τους σκοπούς της αναγνώρισης των επαγγελματικών προσόντων σας να υποβληθεί σε συμπληρωματική εκπαίδευση στη Γερμανία ή να εργαστεί στη Γερμανία. Υπάρχουν διάφορες δυνατότητες για να υποβάλει κάποιος υπήκοος από τρίτες χώρες αίτηση για βίζα. Ως «οδηγό βοήθειας» μπορεί να χρησιμοποιήσει κάποιος το «Πρόγραμμα γρήγορου ελέγχου» του "Make it in Germany" για να ελέγξει τι πρέπει να γνωρίζει ή να προσέξει για την οικονομική μετανάστευση στη Γερμανία.»¹⁷

¹⁷Για περισσότερες πληροφορίες βλέπε: <https://www.erkennung-in-deutschland.de/html/el/metanastefsi.php>

4.2. Υπηρεσίες & Οργανώσεις για την μετανάστευση και το Άσυλο στην Γερμανία

Στο υποκεφάλαιο 4.2. θα γίνει η παράθεση όχι μόνο των πιο σημαντικών υπηρεσιών αλλά και των βασικότερων οργανώσεων που συνδέονται με τον τομέα της μετανάστευσης και ασύλου της ομοσπονδιακής κυβέρνησης της Γερμανίας. Πριν γίνει αυτή η αναφορά, κρίνεται σκόπιμο να δοθεί έμφαση στο ζήτημα της υλοποίησης της αρχής της ολοκληρωμένης προσέγγισης στο σύνολο της διοίκησης στην Γερμανία.

Καταρχάς, *«σύμφωνα με το άρθρο των (Ohliger R./ Mesghena M. 2018, σελ. 4-6.) και αναφορικά με τη γερμανική (και τη διεθνή) πολιτική μετανάστευσης, ασύλου και ένταξης με την ευρύτερη έννοια, ο συντονισμός και η συνεργασία στο ομοσπονδιακό πολυεπίπεδο σύστημα θα πρέπει να πραγματοποιούνται με γνώμονα την άποψη όλων των αρμόδιων εμπλεκόμενων υπουργείων, υπηρεσιών, δημόσιων φορέων και εκπροσώπων της κοινωνίας των πολιτών που αναδιαμορφώνουν το τοπίο. Κάτι τέτοιο προϋποθέτει τον συντονισμό του έργου των φορέων που συμμετέχουν στον σχεδιασμό του προσανατολισμού της μεταναστευτικής πολιτικής, στην υποδοχή των μεταναστών και την πολιτική για την ένταξη, τη συμμετοχή και την ιθαγένεια, όπως αυτή διαμορφώνεται μέσα από τις σχετικές πολιτικές αποφάσεις. Η ολοκληρωμένη προσέγγιση στο σύνολο της διοίκησης, από την άλλη πλευρά, επιδιώκει πολλά περισσότερα, δηλαδή τη συνεργασία ως προς τον σχεδιασμό των πολιτικών και νομοθετικών διαδικασιών.»* Στη Γερμανία η υλοποίηση της αρχής της ολοκληρωμένης προσέγγισης στο σύνολο της διοίκησης έρχεται αντιμέτωπη με μια σειρά από βασικές ανησυχίες και εμπόδια.

- Αρχικά, η διοίκηση περιλαμβάνει όχι μόνο την αρχή της αυτόνομης χάραξης πολιτικής από τα υπουργεία αλλά και την αρχή του εσωτερικού συντονισμού. Συγκεκριμένα, οι αρχές αυτές αποτελούν θεμελιώδη εμπόδια στην ανάπτυξη της ευρύτερης συνεργασίας και τη συντονισμένη και ενιαία λήψη αποφάσεων. Σε κάποιες περιπτώσεις όπως στις περιπτώσεις αμφιβολίας και σύγκρουσης αρμοδιοτήτων, οι αποφάσεις λαμβάνονται με γνώμονα το συμφέρον του εκάστοτε φορέα (ή του επιπέδου). Επομένως, στα επίδικα ζητήματα, δίνεται λύση με την παραπομπή στο αμέσως υψηλότερο ή στο ανώτερο επίπεδο λήψης αποφάσεων εντός του συγκεκριμένου φορέα.
- Οι φορείς της διοίκησης εφαρμόζουν τις διαδικασίες ιδίως, τόσο για τη λήψη αποφάσεων, όσο και για την ανάπτυξη ιδεών και τη διαμόρφωση γνώμης, τις από πάνω προς τα κάτω (top-down) διαδικασίες. Εντούτοις, η ολοκληρωμένη προσέγγιση στο σύνολο της διοίκησης διαρρηγνύει σκόπιμα τις κατεστημένες ιεραρχίες, ώστε να δώσει χώρο στην καινοτομία και τις συνέργειες.
- Στην περίπτωση της άμεσης, δημοσιονομικής συνεργασίας μεταξύ της Ομοσπονδίας και της τοπικής αυτοδιοίκησης (ιδίως στην εκπαίδευση) παρατηρείται περιορισμός σε μεγάλο βαθμό από το γερμανικό Σύνταγμα (απαγόρευση συνεργασίας). Ωστόσο, κάτι τέτοιο μπορεί να επιτευχθεί, αν τα κρατίδια λειτουργήσουν ως μεσολαβητές, όπως συνέβη για παράδειγμα στην περίπτωση της επιστροφής των δαπανών που κατέβαλαν οι αρχές της τοπικής αυτοδιοίκησης για τη στέγαση των αιτούντων άσυλο (Ohliger R./ Mesghena M. 2018, σελ. 4-6).

- Σύμφωνα με την αρχή της συνάφειας: αυτός που λαμβάνει τις αποφάσεις, φέρει επίσης και τα αντίστοιχα έξοδα. Ακόμη, υπάρχει η δυνατότητα λειτουργίας της αρχής, στην περίπτωση που δεν υπάρχουν άφθονοι διαθέσιμοι πόροι και αγαθά, ως τροχοπέδη για τη συνοχή.
- Στις (εξειδικευμένες) διοικήσεις διακατέχεται μια δική τους νοοτροπία και ακολουθούν τη δική τους εσωτερική τους λογική . Οι νοοτροπίες αυτές λειτουργούν συχνά μεταξύ των εκάστοτε φορέων και υπηρεσιών ως ανασταλτικός παράγοντας για τη στενότερη συνεργασία τους. Ενδεικτικό παράδειγμα αποτελεί η δυσμενής συνεργασία μεταξύ των Υπουργείων Εσωτερικών και Κοινωνικών Υποθέσεων στο κομμάτι της μεταναστευτικής και ενταξιακής πολιτικής.
- Οι ποικίλες δράσης της διοίκησης έχουν συχνά κομματική χροιά και διατυπώνονται από πολιτικά αναγκαίους, αλλά όχι πάντα αντικειμενικούς συμβιβασμούς. Το γεγονός αυτό στη συνεργασία μεταξύ των εκάστοτε υπηρεσιών (ένα τυπικό παράδειγμα της πολιτικής πρακτικής που εφαρμόζουν τα κρατίδια είναι οι διαφορετικές επιταγές και οι στόχοι των πράσινων υπουργείων περιβάλλοντος και των διαφορετικού πολιτικού προσανατολισμού υπουργείων οικονομίας). Τέλος, υπάρχει και ο πολύ σημαντικός υποκειμενικός παράγοντας της δεξιότητας και της προσωπικής ικανότητας και προθυμίας για συνεργασία (της «χημείας») μεταξύ των βασικών φορέων. Στη διοίκηση, ο τομέας αυτός ενδέχεται να εξαρτάται άμεσα από την εκάστοτε γενιά (*Ohliger R./ Mesghena M. 2018, σελ. 4-6*).

Υπηρεσίες & Οργανώσεις

Σε αυτό το σημείο θα γίνει μνεία όχι μόνο στις υπηρεσίες αλλά και στις οργανώσεις & οργανισμοί που συνδέονται με τον τομέα της μεταναστευτικής πολιτικής και της πολιτικής του ασύλου της Γερμανίας.

Υπουργείο Μετανάστευσης της Γερμανίας (BAMF)

Αρχικά, όπως κάθε ευρωπαϊκή χώρα έχει ένα υπουργείο που ασχολείται με τα θέματα της μετανάστευσης, έτσι και στην Γερμανία υπάρχει ένα αντίστοιχο υπουργείο το λεγόμενο “Bundesamt für Migration und Flüchtlinge (BAMF)” (δλδ. Η Ομοσπονδιακή υπηρεσία μετανάστευσης και προσφύγων.) Η Ομοσπονδιακή Υπηρεσία Μετανάστευσης και Προσφύγων (BAMF) αποτελεί το κέντρο αρμοδιοτήτων για το άσυλο, τη μετανάστευση και την ένταξη στη Γερμανία. Ως ανώτερη ομοσπονδιακή αρχή στην επιχειρηματική περιοχή του Ομοσπονδιακού Υπουργείου Εσωτερικών, για την οικοδόμηση και την πατρίδα (BMI) η σειρά καθηκόντων είναι εξαιρετικά πολύπλευρη. Αναλυτικότερα, τα θέματα με τα οποία πραγματεύεται το υπουργείο είναι:

- Το Άσυλο και η προστασία των προσφύγων: Αποφασίζει για τις αιτήσεις ασύλου και διεξάγει τις διαδικασίες του Δουβλίνου.
- Την ενσωμάτωση: Όχι μόνο σχεδιάζει, οργανώνει, προωθεί και επιβλέπει τα μέτρα ένταξης και τα προγράμματα ένταξης αλλά και την ολοκλήρωση και τα επαγγελματικά μαθήματα γλωσσών.
- Την Μετανάστευση: Εξετάζει και ενημερώνει για τους νόμιμους τρόπους μετανάστευσης και φροντίζει για τα εθνικά σημεία επαφής των μεταναστών.
- Την εθελοντική επιστροφή: Το υπουργείο αναπτύσσει προγράμματα και δομές για την προώθηση της εθελοντικής επιστροφής, των συμβουλευτικών κέντρων δικτύωσης και των οργανισμών υλοποίησης.
- Τα διεθνή καθήκοντα: Το υπουργείο συνεργάζεται ακόμη με διεθνείς οργανισμούς για την εναρμόνιση του ευρωπαϊκού συστήματος ασύλου, φροντίζει για την ανθρωπιστική υποδοχή και την επανεγκατάσταση των ευάλωτων.
- Και την Ασφάλεια: Το υπουργείο είναι σε στενή επαφή και συνεργάζεται με τις αρχές ασφαλείας (Ανακτήθηκε από www.bamf.de/SharedDocs/Anlagen/DE/Publikationen/Flyer/flyer-zeit-fuer-veraenderung.html, 17.07.2019).

Όσον αφορά τις δράσεις του Υπουργείου Μετανάστευσης και Προσφύγων (BAMF) , αυτές είναι πολλές και ποικίλες στον τομέα της μετανάστευσης και ασύλου. Ενδεικτικά κάποιες από τις δράσεις που αναφέρονται στην ιστοσελίδα του Υπουργείου είναι: αρχικά το κεντρικό γραφείο πληροφοριών για την προώθηση της επιστροφής (CIRF). *«Η ZIRF είναι μια περιεκτική βάση δεδομένων που παρέχει αξιόπιστα δεδομένα για τις υποδομές, την οικονομική κατάσταση ή την ιατρική περίθαλψη, ακόμη και σε μεμονωμένες πόλεις ή περιοχές των χωρών προέλευσης. Η προσφορά ZIRF περιλαμβάνει κυρίως: Ενημερωτικά δελτία ανά χώρα για επιλεγμένες χώρες, πληροφορίες για περισσότερες από 100 χώρες καταγωγής και απαντήσεις σε συγκεκριμένα αιτήματα για μεμονωμένες χώρες καταγωγής. Τα κέντρα συμβουλευτικής επιστροφής μπορούν να διεξάγουν συγκεκριμένες έρευνες σχετικά με μεμονωμένες χώρες προέλευσης μέσω συμβουλευτικής ZIRF. Επίσης, σύμφωνα με την «προαιρετική επιστροφή», η ομοσπονδιακή υπηρεσία μετανάστευσης και προσφύγων (BAMF), η γερμανική εταιρεία διεθνούς συνεργασίας (GIZ) και ο Διεθνής Οργανισμός Μετανάστευσης (IOM) παρέχουν πληροφορίες σχετικά με τις δράσεις, τις δραστηριότητες και τις έργων στον τομέα της εκούσιας επιστροφής και να αναπτύξουν από κοινού νέες προσεγγίσεις. Εξ ονόματος του ομοσπονδιακού Υπουργείου Εσωτερικών, για τις κατασκευές και τις εσωτερικές υποθέσεις και το Ομοσπονδιακό Υπουργείο οικονομικής συνεργασίας και ανάπτυξης, διεξάγονται τακτικές ενημερωτικές εκδηλώσεις στις οποίες οι τρέχουσες εξελίξεις στον τομέα της εθελοντικής επιστροφής να παρουσιαστούν.»* (Ανακτήθηκε από www.bamf.de/SharedDocs/Anlagen/DE/Publikationen/Flyer/flyer-zeit-fuer-veraenderung.html, 17.07.2019).

Επιπρόσθετα, υπάρχει ένας βοηθητικός οδηγός για όσους πρόκειται να μεταναστεύσουν στην Γερμανία ή έχουν ήδη μεταναστεύσει εκεί. Ο βοηθητικός αυτός οδηγός τον οποίο μπορεί να το κατεβάσει κάποιος και στο κινητό του, με την ονομασία “ankommenapp” προσφέρει πληροφορίες όχι μόνο για την ζωή στην Γερμανία αλλά και πληροφορίες αναφορικά με το Άσυλο, την Εκπαίδευση, την Εργασία καθώς και για την εκμάθηση της γερμανικής γλώσσας (Ανακτήθηκε από www.ankommenapp.de/APP/DE/Startseite/startseite-node.html, 17.07.2019).

Συνεργασία Υπουργείου μετανάστευσης με άλλα Υπουργεία

Εκτός από το Υπουργείο Μετανάστευσης της Γερμανίας υπάρχουν και άλλα υπουργεία όπως το Υπουργείο Εσωτερικών της Γερμανίας το οποίο μπορεί τα καθήκοντα του να απευθύνονται για την κατασκευή και την πατρίδα αλλά αποτελεί και υποστηρικτής της κοινωνικής συνοχής. Σε συνεργασία με το ομοσπονδιακό γραφείο μετανάστευσης και προσφύγων (BAMF) και τη Γερμανική Ολυμπιακή Ομοσπονδία Ολυμπιακών Αγώνων (DOSB), το Ομοσπονδιακό Υπουργείο Εσωτερικών, κτιρίων και εσωτερικών μελών χρηματοδοτεί σε εθνικό επίπεδο το πρόγραμμα «ενσωμάτωση μέσω αθλητισμού». Στόχος του προγράμματος είναι να προσελκύσει άτομα με μεταναστευτικό υπόβαθρο για να συμμετάσχουν ενεργά σε όλα τα επίπεδα της ζωής των συλλόγων όχι μόνο ως ενεργά μέλη αλλά και ως εθελοντές (ένταξη στον αθλητισμό και μέσω αυτού). Επιπλέον, προσφέρονται μέτρα προεπιλογής για εθελοντές και αξιωματούχους της κοινωνίας για την αντιμετώπιση της διαπολιτισμικότητας στον αθλητισμό. Με αυτόν τον τρόπο, το πρόγραμμα υποστηρίζει την ένταξη στην κοινωνία υποδοχής και στο περιβάλλον διαβίωσης. Το 2015 εγκαινιάστηκε σε όλους τους αιτούντες άσυλο ανεξάρτητα από την καταγωγή ή την προοπτική διαμονής. Τέλος, αξίζει να επισημανθεί ότι η προώθηση των σχεδίων ενσωμάτωσης είναι ο τρίτος πυλώνας της στήριξης της ενοποίησης του ομοσπονδιακού Υπουργείου Εσωτερικών για την οικοδόμηση και την εσωτερική ασφάλεια και συμπληρώνει τη νόμιμη βασική προσφορά (μαθήματα ενσωμάτωσης και συμβουλευτικές συμβουλές για τους ενήλικους μετανάστες) (Ανακτήθηκε από <https://www.bmi.bund.de/>, 22.07.2019).

Επιπρόσθετα πριν γίνει αναφορά στις μεταναστευτικές οργανώσεις στην Γερμανία, είναι σημαντικό να διατυπωθεί ότι στην Γερμανία υπάρχουν πολλές οργανώσεις στις οποίες τα άτομα με μεταναστευτικό υπόβαθρο έρχονται πιο κοντά. Οι περισσότερες οργανώσεις μεταναστών συμμετέχουν ως Ένωση σε τοπικό επίπεδο και εργάζονται σε εθελοντική βάση. Εκτός αυτού, υπάρχουν ορισμένες εθνικές ενώσεις «ομπρέλα». Πολλοί από αυτούς, είτε μικροί είτε μεγάλοι, σε τοπικό ή εθνικό επίπεδο, δεσμεύονται για την ένταξη των μεταναστών (Ανακτήθηκε από www.bamf.de/DE/Willkommen/VerbaendeOrganisationen/Migrantenorganisationen/migrantenorganisationen-node.html, 22.07.2019).

Οι ενώσεις γονέων, στις οποίες οι γονείς με μεταναστευτικό υπόβαθρο συνεργάζονται για να εκπαιδεύσουν τα παιδιά τους, συμβάλλουν σημαντικά σε αυτό. Τα μέλη των μεταναστευτικών οργανώσεων έχουν συνήθως τη δική τους εμπειρία μετανάστευσης και μπορούν, συνεπώς, να βοηθήσουν άλλους ανθρώπους που είναι νέοι στη Γερμανία να εγκατασταθούν στη Γερμανία. Οι οργανώσεις τους είναι τόσο διαφορετικές και ποικίλες όσο και οι ίδιοι οι μετανάστες. Χαρακτηριστικά παραδείγματα των μεταναστευτικών οργανώσεων αποτελούν οι ψυχαγωγικές και αθλητικές λέσχες, πολιτιστικοί σύλλογοι, θρησκευτικές ενώσεις και θρησκευτικές κοινότητες, ενώσεις εργαζομένων, πολιτικές ενώσεις, ενώσεις νεολαίας και φοιτητών, αθλητικοί Σύλλογοι, ενώσεις επιχειρηματιών και σύλλογοι γονέων. Επίσης, Οι οργανώσεις μεταναστών συχνά προσφέρουν ένα ευρύ φάσμα υπηρεσιών, όπως: Υπηρεσίες διερμηνείας, συμβουλευτική, εκδηλώσεις, Σεμινάρια και εκδηλώσεις κατάρτισης, εκπαιδευτικές υπηρεσίες, όπως: Γονική εκπαίδευση και προγράμματα ενσωμάτωσης για τους μετανάστες (Ανακτήθηκε από www.bamf.de/DE/Willkommen/VerbaendeOrganisationen/Migrantenorganisationen/migrantenorganisationen-node.html, 22.07.2019).

Ενδεικτικό παράδειγμα ενός μεταναστευτικού συλλόγου/ένωσης στην Γερμανία αποτελεί η Ομοσπονδιακή Ένωση μεταναστευτικών ενώσεων BAGIV, η οποία ιδρύθηκε το 1985 και είναι η μόνη Πανελλαδική και πολυεθνική οργάνωση των μεταναστευτικών οργανώσεων με στόχο την προώθηση της ενσωμάτωσης των συμφερόντων των μεταναστών. Επί του παρόντος, 13 σύλλογοι από 11 έθνη συμμετέχουν ενεργά στο BAGIV: Κάποια από αυτά είναι η Ομοσπονδιακή Ένωση ισπανικών κοινωνικών και πολιτιστικών ενώσεων στη Γερμανία KOMKAR, η Ένωση του συλλόγου από το Κουρδιστάν στη Γερμανία, ο σύλλογος της ελληνικής κοινότητας στη Γερμανία κλπ. Επίσης, ιδιαίτερη έμφαση υπάρχει στην εντατικοποίηση της συνεργασίας μεταξύ των μεταναστευτικών οργανώσεων (Ανακτήθηκε από <https://bagiv.de/ueber-bagiv/ueberuns/>, 22.07.2019).

Επιπρόσθετα, η "Ομαδοποίηση όλων των μεταναστευτικών συμφερόντων, χωρίς να παραμελείται το κριτήριο των μεμονωμένων εθνικοτήτων, αποτελεί σημαντική προφορά στην πολιτική συζήτηση στην κοινωνία. Ο αγώνας για μια δημοκρατική κοινωνία χωρίς διακρίσεις, η υπεράσπιση κατά του εθνικισμού και του ρατσισμού, μεταφράζεται σε πολιτική ικανότητα για δράση ως χωριστή διαδικασία πολιτικής μάθησης. Ολοκληρώνοντας τις πληροφορίες για την ένωση BAGIV, θα ήταν παράλειψη να μην αναφερθεί ότι η ένωση εισήχθη ως επίσημο μέλος του "γερμανικού Ινστιτούτου ανθρωπίνων δικαιωμάτων" τον Οκτώβριο του 2017 στη Γενική Συνέλευση του "γερμανικού Ινστιτούτου ανθρωπίνων δικαιωμάτων" στο Βερολίνο. Στην συνέλευση αυτή η BAGIV δεσμεύτηκε ως προς την αρχή της DIMR να σέβεται όλα τα διεθνώς αναγνωρισμένα ανθρώπινα δικαιώματα και να μην εκτελεί τις δραστηριότητές της μονομερώς ή απερίσκεπτα αφηλώντας ένα ή περισσότερα ανθρώπινα δικαιώματα (Ανακτήθηκε από <https://bagiv.de/ueber-bagiv/ueberuns/>, 22.07.2019).

Άξιο αναφοράς αποτελεί το γεγονός ότι κάθε ομοσπονδιακό κρατίδιο της Γερμανίας περιλαμβάνει μια ένωση/η σύλλογο για την μετανάστευση και το άσυλο. Χαρακτηριστικό παράδειγμα παρουσιάζεται ότι η ενίσχυση της αντίληψης των μεταναστών γενικότερα και των μεταναστευτικών οργανώσεων ειδικότερα ήταν ένα από τα κίνητρα για τη σύσταση του δικτύου μεταναστευτικών οργανώσεων της Σαξωνίας-Άνχαλτ (LAMSA) το 2008. Με την αυξανόμενη δικτύωση και επαγγελματικοποίηση, η LAMSA ίδρυσε μια μη κερδοσκοπική ένωση το Μάρτιο του 2014, στην οποία εκπροσωπούνται επί του παρόντος σχεδόν 90 οργανισμοί και ιδιώτες. Σε συνεργασία με διάφορους εταίρους, από δήμους έως τοπικές εθελοντικές υπηρεσίες σε ιδρύματα σε κρατικό και ομοσπονδιακό επίπεδο, η LAMSA πραγματοποιεί επί του παρόντος περισσότερα από δώδεκα έργα στον τομέα της μετανάστευσης και της ενσωμάτωσης. Ένα από αυτά τα προγράμματα είναι το «Καλωσόρισμα των εταιρικών σχέσεων των δήμων και των μεταναστευτικών οργανώσεων» (*Lange. M/Tonekaboni.K, 2016: σελ.1*).

Σύνδεσμος βιβλιοθήκης της Γερμανίας

Όλες οι βιβλιοθήκες της Γερμανίας έχουν μια κοινωνική αλλά και ανθρωπιστική λειτουργία αναλαμβάνοντας την πρόκληση: τόσο οι αιτούντες για άσυλο όσο και οι πρόσφυγες να ενταχθούν στην Γερμανία. Αναλυτικότερα, το έργο „Lesen macht stark: Lesen und digitale Medien“ δλδ. «Το διάβασμα μας κάνει δυνατούς: Διάβασμα και ψηφιακά μέσα» είναι ένα έργο του συνδέσμου βιβλιοθήκης της Γερμανίας σε συνεργασία με το ίδρυμα ψηφιακές ευκαιρίες στα πλαίσια του προωθητικού προγράμματος του ομοσπονδιακού υπουργείου της Γερμανίας για την παιδεία και την έρευνα. „Kultur macht stark. Bündnisse für Bildung“ δλδ. «ο πολιτισμός μας κάνει δυνατούς. Συνασπισμοί για την παιδεία». Το έργο απευθύνεται σε παιδιά και στην νεολαία γενικότερα που δεν είναι γερμανοί υπήκοοι. Κάποιες από τις δράσεις του προγράμματος αποτελούν τα μέσα όπως βίντεα, ταινίες, ακουστικά παιχνίδια κτλ. τα οποία μπορούν να δημιουργήσουν τα ίδια τα παιδιά και η νεολαία. Επίσης, μπορούν να χρησιμοποιήσουν κοινωνικά δίκτυα και το ίντερνετ με σκοπό την επεξεργασία, την διανομή και την μετάδοση δικών τους ιστοριών („*Lesen macht stark: Lesen und digitale Medien*“, 2015).¹⁸

¹⁸ Βλέπε περισσότερες πληροφορίες στο : <https://www.lesen-und-digitale-medien.de>

Μη κυβερνητική οργάνωση: “Sea-watch e. V.”

Από την άλλη πλευρά ένα χαρακτηριστικό παράδειγμα Μ.Κ.Ο της Γερμανίας στον τομέα της μετανάστευσης αποτελεί η “sea-watch e. V.” *“Η Sea-Watch e.V. είναι μια μη κερδοσκοπική πρωτοβουλία αφιερωμένη στην πολιτική διάσωση των προσφύγων. Ενόψει της ανθρωπιστικής καταστροφής, η Sea-Watch παρέχει επείγουσα βοήθεια, ζητώντας ταυτόχρονα και αναγκάζοντας τη διάσωση από τα οικεία ευρωπαϊκά θεσμικά όργανα και τη δημόσια δημιουργία νόμιμων οδών διαφυγής.”* Κάποιες από τις δράσεις της είναι: το “Sea-Watch im Ägäischen Meer”. Εκείνη την περίοδο το φθινόπωρο του 2015, το Sea-Watch, το πλοίο διάσωσης, είχε ξεκινήσει την επιχείρηση έκτακτης ανάγκης με ταχύπλοα πλοία στα ανοικτά των ακτών της Λέσβου/Ελλάδας. Ήδη μέσα σε πέντε μήνες, διασώθηκαν μέχρι 4.000 άνθρωποι από την θάλασσα. Μια άλλη δράση του ονομάζεται “Sea-Watch 3”. Το πλοίο διάσωσης με μήκος 55 m και με υψηλότερη ανθεκτικότητα, προσφέρει την εγγύηση ότι θα βοηθήσει ταχύτερα, ασφαλέστερα και αποτελεσματικότερα σε περίπτωση ατυχήματος με βάρκα. Πάνω απ’όλα, διατίθενται επαρκή φροντίδα για την διάσωση των ανθρώπων. Σημαντική πληροφορία αποτελεί το γεγονός ότι από το Νοέμβριο του 2017, το πλοίο διάσωσης έχει εμπλακεί στη διάσωση περισσότερων από 3.000 ατόμων (Ανακτήθηκε από <https://sea-watch.org/>, 22.07.2019).

Οργάνωση για τα δικαιώματα των προσφύγων “Pro Asyl“

Μια εξίσου σημαντική γερμανική οργάνωση που ασχολείται με τα δικαιώματα των προσφύγων είναι η οργάνωση “Pro Asyl“, η οποία ιδρύθηκε το 2002. Ως βασικός στόχος της αποτελεί μακροπρόθεσμα, η χρηματοδότηση του έργου των προσφύγων και των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Επιπρόσθετα, η οργάνωση φέρνει εις πέρας τόσο τα μεσοπρόθεσμα όσο και μακροπρόθεσμα προγράμματα στο έργο των προσφύγων από την τεκμηρίωση των παραβιάσεων των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στην Ελλάδα ή την Ουγγαρία για την υποστήριξη υποτροφιών για παιδιά προσφύγων (Ανακτήθηκε από <https://www.proasyl.de/stiftung-pro-asyl/>, 22.07.2019).

Διεθνής οργανισμός για την Μετανάστευση (IOM)

Εκτός από το παράδειγμα μιας κυβερνητικής οργάνωσης στην Γερμανία, αξίζει να υπογραμμιστεί και η σημασία που έχει ο Διεθνής οργανισμός για την Μετανάστευση (IOM). Συγκεκριμένα, η Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας είναι μέλος του IOM από το 1954. Η Μόνικα Γκόρτσι είναι επικεφαλής της αντιπροσωπείας του IOM στη Γερμανία από το 2017. Στα ομοσπονδιακά κρατίδια στο Βερολίνο, στη Νυρεμβέργη, στη Φρανκφούρτη/Μάιν και στο Βρανδεμβούργο, οι υπάλληλοι του IOM υλοποιούν έργα στον τομέα της μετανάστευσης σε συνεργασία με κρατικούς και μη κυβερνητικούς εταίρους από την πολιτική, την κοινωνία των πολιτών και την έρευνα. Αναφορικά με το έργο του διεθνή οργανισμού στην Γερμανία δίνετε έμφαση όχι μόνο στα έργα επανεγκατάστασης και οικογενειακής επανένωσης, αλλά και στην υποστήριξη της εθελοντικής επιστροφής και της επανένταξης. Αναλυτικότερα, κάποιες από τις δράσεις του οργανισμού αποτελεί για παράδειγμα το πρόγραμμα οικογενειακής βοήθειας (FAP) *(Ανακτήθηκε από www.germany.iom.int/de/iom-deutschland-de, 22.07.2019)*.

Ο IOM υποστηρίζει την οικογενειακή επανένωση για Σύριους πρόσφυγες που αναγνωρίζονται στη Γερμανία. Τα γραφεία του οργανισμού στην Κωνσταντινούπολη, το Γκαζιαντέπ και τη Βηρυτό διευκολύνουν τους αιτούντες να προετοιμαστούν για αιτήσεις θεώρησης καθώς και μαθήματα ενσωμάτωσης πριν από την αναχώρησή τους στη Γερμανία. Επιπρόσθετα, η αντιπροσωπεία του IOM στο Βερολίνο αποτελεί το γραφείο διασύνδεσης για τη συνεργασία για τη μετανάστευση και τα διεθνή έργα του IOM όχι μόνο στους τομείς της ανθρωπιστικής βοήθειας, της οικοδόμησης της ειρήνης αλλά και της καταπολέμησης της εμπορίας ανθρώπων, με την υποστήριξη της ομοσπονδιακής κυβέρνησης *(Ανακτήθηκε από www.germany.iom.int/de/iom-deutschland-de, 22.07.2019)*.

4.3. Πολιτικές για το Άσυλο

Ύστερα από την αναφορά όχι μόνο στις σημαντικές υπηρεσίες αλλά και στις βασικές οργανώσεις που είναι συνυφασμένες με την μετανάστευση και το άσυλο, σε αυτό το υποκεφάλαιο πρόκειται να καταγραφούν και να αναλυθούν μια σειρά από τις πολιτικές που έχει ακολουθήσει η γερμανική κυβέρνηση στον τομέα του ασύλου τα τελευταία χρόνια. Αρχικά, σύμφωνα με την αναφορά του Υπουργείου μετανάστευσης της Γερμανίας, θα ήταν χρήσιμο να παρουσιαστούν τα στατιστικά δεδομένα αναφορικά με τις αρχικές και μετέπειτα αιτήσεις ασύλου στα ομοσπονδιακά κρατίδια την περίοδο 2018.

Πίνακας 2

Αρχικές και μεταγενέστερες αιτήσεις στα ομοσπονδιακά κρατίδια της Γερμανίας

Ο παρακάτω πίνακας παρουσιάζει την κατανομή όχι μόνο αρχικών αλλά και αιτήσεων ασύλου που ακολούθησαν κατά την περίοδο 2018.

Αιτήσεις ασύλου στα ομοσπονδιακά κρατίδια την περίοδο 2018	Σύνολο	Αρχικές αιτήσεις ασύλου	Μεταγενέστερες αιτήσεις ασύλου
Baden-Württemberg	18.217	16.062	2.155
Bayern	25.906	21.911	3.995
Berlin	10.215	8.216	1.999
Brandenburg	5.383	4.679	704
Bremen	2.065	1.880	185
Hamburg	4.644	4.139	505
Hessen	14.248	12.865	1.383
Mecklenburg-Vorpommern	3.278	2.828	450
Niedersachsen	18.911	16.848	2.063
Nordrhein-Westfalen	45.025	39.579	5.446
Rheinland-Pfalz	8.893	7.622	1.271
Saarland	2.818	2.685	133

Sachsen	8.696	7.561	1.135
Sachsen-Anhalt	5.249	4.283	966
Schleswig-Holstein	7.302	6.475	827
Thüringen	4.852	4.169	683
Unbekannt (άγνωστο κρατίδιο)	151	129	22
Συνολικά στα ομοσπονδιακά κρατίδια	185.853	161.931	23.922

Πηγή: (BUNDESAMT FÜR MIGRATION UND FLÜCHTLINGE: Referat Statistik 2018, σελ 5.)

Σύμφωνα με τις πληροφορίες του πίνακα 2 από την παρουσίαση της στατιστικής της ομοσπονδιακής υπηρεσίας της Γερμανίας για την Μετανάστευση και τους Πρόσφυγες, διαπιστώνεται ότι το 2018 στην πρώτη θέση των προτιμήσεων για τις αιτήσεις ασύλου παρουσιάστηκε το κρατίδιο “Nordhein-Westfalen” με 39.579 αρχικές αιτήσεις και 5.446 αιτήσεις ασύλου που ακολούθησαν την ίδια περίοδο. Στην δεύτερη θέση των προτιμήσεων ακολουθεί το κρατίδιο “Bayern” με 21.911 αρχικές αιτήσεις το διάστημα 2018 καθώς και με 3.995 μεταγενέστερες αιτήσεις ασύλου το ίδιο διάστημα. Αξιοσημείωτο αποτελεί το γεγονός ότι το σύνολο των αρχικών και των μεταγενέστερων αιτήσεων ασύλου απ’όλα τα ομοσπονδιακά κρατίδια άγγιξε τις 185.853 αιτήσεις. (BUNDESAMT FÜR MIGRATION UND FLÜCHTLINGE: Referat Statistik 2018, σελ 5.)

Από την άλλη πλευρά αξίζει να αναφερθεί ότι τον Δεκέμβριο του 2018, η Ομοσπονδιακή Υπηρεσία αποφάσισε διαδικασίες χορήγησης ασύλου 13.295 ατόμων (11.487 αρχικές και 1.808 επόμενες αιτήσεις). Οι περισσότερες αποφάσεις ελήφθησαν για τη Συρία (3.163), το Ιράκ (1.389) και το Ιράν (1.015). Επίσης, σε σύγκριση με τον προηγούμενο μήνα (18.664 αποφάσεις), ο αριθμός των αποφάσεων μειώθηκε κατά 28,7% ενώ σε σύγκριση με το προηγούμενο έτος (Δεκέμβριος 2017: 25.414 αποφάσεις), ο αριθμός των αποφάσεων σχετικά με τις αιτήσεις ασύλου μειώθηκε κατά 47,7%. Κατά το εξεταζόμενο έτος, ελήφθησαν συνολικά 216.873 αποφάσεις σχετικά με αιτήσεις ασύλου ενώ το προηγούμενο έτος, υπήρξαν 603.428 αποφάσεις. Αυτό υποδηλώνει μείωση κατά 64,1%. Τέλος, η συνολική ποσόστωση προστασίας για όλες τις εθνικότητες κατά το έτος αναφοράς 2018 ήταν 35,0% (75,971 θετικές αποφάσεις συνολικού ύψους 216,873) σε αντίθεση με το αντίστοιχο ποσοστό του προηγούμενου έτους (43,4%), ο συνολικός δείκτης προστασίας μειώθηκε κατά 8,4 ποσοστιαίες μονάδες (*BUNDESAMT FÜR MIGRATION UND FLÜCHTLINGE: Referat Statistik 2018, σελ 6.*).

Εν συνεχεία, έπειτα από την παρουσίαση των στατιστικών δεδομένων αναφορικά με τις αιτήσεις ασύλου την περίοδο 2018, θεωρείτε σκόπιμο σε αυτό το σημείο της εργασίας να αναφερθούν οι πολιτικές ασύλου της Γερμανίας. Συγκεκριμένα, τέτοιες πολιτικές έχουν νομοθετικό χαρακτήρα. Τα τελευταία χρόνια παρατηρούνται ριζικές νομοθετικές αλλαγές στον τομέα του ασύλου. Αυτές οι αλλαγές είναι:

Αλλαγή του νόμου περί παραμονής των προσφύγων: Ο νόμος για την παραμονή των προσφύγων από τις 30 Ιουλίου του 2004, έγινε γνωστός στις 25 Φεβρουαρίου του 2008¹⁹. Επίσης, παρατηρείτε η αλλαγή του άρθρου 1 του νόμου ο οποίος τίθεται σε ισχύ από τις 12 Ιουλίου το 2018, σύμφωνα με απόφαση της γερμανικής βουλής στις 4 Ιουλίου το 2019 (*Εφημερίδα της ομοσπονδιακής νομοθεσίας, 2019*).

¹⁹ Βλέπε: (Maassen, H.G., 2009)

- Ενδεικτικό παράδειγμα του άρθρου 1 του νόμου αποτελεί η 1 παράγραφος του άρθρου όπου αναφέρεται χαρακτηριστικά στο «εάν ένας αλλοδαπός του οποίου η συνήθης διαμονή καθορίζεται με απόφαση διανομής/κατανομής στο πλαίσιο του όγδοου βιβλίου του κοινωνικού κώδικα και είναι ενήλικης ηλικίας, η παράγραφος 1 εφαρμόζεται από τη στιγμή της ενηλικίωσης, η υποχρέωση διανομής δημιουργείται στη χώρα που ανατέθηκε τελευταία από την απόφαση διανομής/ανάθεσης. Η περίοδος διανομής που δαπανάται μέχρι την ηλικία της ενηλικίωσης από την αναγνώριση ως αιτούντος άσυλο, πρόσφυγα κατά την έννοια της παραγράφου 3 παράγραφος 1 του νόμου περί ασύλου ή των δικαιούχων επικουρικής προστασίας κατά την έννοια του άρθρου 4 παράγραφος 1 του νόμου περί ασύλου ή μετά την πρώτη έκδοση άδειας διανομής. 22.23/25 παράγραφος υπολογίζεται κατά την περίοδο που αναφέρεται στην παράγραφο 1 της πρότασης 1.» (Εφημερίδα της ομοσπονδιακής νομοθεσίας, 2019).

- Αλλαγή του δεύτερου νόμου για την βελτίωση της εγγραφής και της ανταλλαγής δεδομένων για τους σκοπούς της διανομής και τα δικαιώματα ασύλου των προσφύγων:

Αυτός ο νόμος τροποποιήθηκε στις 2 Σεπτεμβρίου το 1994 και στις 17 Ιουλίου το 2017 από το άρθρο 4 του νόμου τροποποιήθηκε . Αναλυτικότερα, από τις 4 Αυγούστου 2019, το ομοσπονδιακό συμβούλιο ομόφωνα με το ομοσπονδιακό κοινοβούλιο της Γερμανίας αποφάσισε να επέλθουν αλλαγές στον δεύτερο νόμο και συγκεκριμένα ως ένα ενδεικτικό παράδειγμα από το άρθρο 1 του νόμου αναφέρετε ότι «Για την αίτηση εισαγωγής σύμφωνα με το άρθρο 21 παράγραφος/επαναληπτικής αίτησης σύμφωνα με το άρθρο 23 παράγραφος 1 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 604/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 26ης Ιουνίου 2013, για τη θέσπιση των κριτηρίων και των διαδικασιών προσδιορισμού του κράτους μέλους, το οποίο για την εξέταση από άλλο κράτος-μέλος υποβλήθηκε στην Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας, η οποία προτάθηκε για διαδικασία εισδοχής σύμφωνα με την παράγραφο 23 του νόμου παραμονής/για τη χορήγηση μη προσωρινής προστασίας δυνάμει του άρθρου 24 του νόμου περί διανομής, και της ομοσπονδιακής υπηρεσίας μετανάστευσης και προσφύγων κατά την εξέταση της χορήγησης δέσμευσης υποδοχής.» (Εφημερίδα της ομοσπονδιακής νομοθεσίας, 2019).

• Σχέδιο τρίτου νόμου για την τροποποίηση του νόμου περί παροχών αιτούντος άσυλο:

Με την έγκριση του Ομοσπονδιακού Συμβουλίου, η Ομοσπονδιακή Βουλή ψήφισε τον ακόλουθο νόμο: Ο νόμος περί παροχών ασύλου, όπως τροποποιήθηκε με την ανακοίνωση της 5ης Αυγούστου 1997 (BGBl. I p. 2022), ο οποίος τροποποιήθηκε τελευταία από το άρθρο 4 του νόμου της 17ης Ιουλίου 2017 (BGBl. I p. 2541, 2019 I p. 162), τροποποιείται ως εξής:²⁰

Ενδεικτικό παράδειγμα τροποποίησης του νόμου αποτελεί:

1. α) «Η παράγραφος 1 τροποποιείται ως εξής: α) σύμφωνα με την παράγραφο 1 σημείο 1, παρεμβάλλεται το ακόλουθο σημείο 1α: "αυτοί που έχουν υποβάλει αίτηση ασύλου και δεν πληρούν τους όρους που ορίζονται στα σημεία 1, 2, 5 και 7, ",
β) Η παράγραφος 3, πρόταση 1, έχει ως εξής: «το δικαίωμα παροχών λήγει κατά την ημερομηνία αναχώρησης ή στο τέλος του μηνός κατά τον οποίο η προϋπόθεση για την απόδοση έχει αρθεί».
2. α) Η παράγραφος 1α τροποποιείται ως εξής: α) στην παράγραφο 4 των προτάσεων 1 και 2, παρεμβάλλεται η φράση "1α" μετά την ένδειξη «αριθμός 1».
β) στην παράγραφο 5, η φράση «1Α» προστίθεται μετά την ένδειξη «αριθμός 1» (Προσχέδιο του Προέδρου του ομοσπονδιακού Υπουργείου εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων, σελ. 5, 2019).

²⁰ «Ο τρίτος νόμος για την τροποποίηση του νόμου περί παροχών ασύλου έχει ως στόχο να συμβάλει σημαντικά στην ένταξη των προσφύγων στη Γερμανία. Πρέπει να κλείσει ένα νομικό κενό στη χρηματοδότηση και την προώθηση των αιτούντων άσυλο, του ασθενούς και των κατόχων ορισμένων αδειών παραμονής ανθρωπιστικού χαρακτήρα που υποβάλλονται σε εκπαίδευση. Μέχρι σήμερα, οι δικαιούχοι των παροχών που υποβάλλονται σε επιλέξιμο εκπαιδευτικό πρόγραμμα στην Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας, δηλαδή ιδίως σε μαθήματα ή επαγγελματική κατάρτιση, λαμβάνουν βασικά οφέλη σύμφωνα με το τμήμα 3 του ου αιτούντος άσυλο (AsylbLG). Από τον 16^ο μήνα παραμονής, λαμβάνουν παροχές ασύλου σύμφωνα με το δωδέκατο βιβλίο του κοινωνικού κώδικα (SGB XII) σύμφωνα με το τμήμα 2 παράγραφος 1. Αυτό σημαίνει ότι ισχύει ακόμη ο αποκλεισμός των παροχών για τους ασκούμενους, όπως ορίζεται στο τμήμα 22 SGB XII, 1. Εάν, στην περίπτωση σπουδών ή σχολικής εκπαίδευσης για τους αιτούντες άσυλο, δεν υπάρχει πρόσβαση σε παροχές στο πλαίσιο του ομοσπονδιακού νόμου για την προώθηση της εκπαίδευσης ή στην περίπτωση επιλέξιμης επαγγελματικής κατάρτισης σε παροχές

επαγγελματικής κατάρτισης στο πλαίσιο του τρίτου βιβλίου του κοινωνικού κώδικα (SGB III) ή τα οφέλη αυτά δεν επαρκούν για τους δικαιούχους, αυτό μπορεί να έχει ως αποτέλεσμα να μην διασφαλίζονται πλέον οι τρόποι βιοπορισμού των ενδιαφερόμενων προσώπων.

Επιπρόσθετα, οι αιτούντες άσυλο που βρίσκονται σε εκπαίδευση, οι οποίοι είναι επιλέξιμοι στο πλαίσιο του συστήματος πολιτικής ασφάλειας, αλλά δεν είναι επιλέξιμοι στην τρέχουσα διαδικασία χορήγησης ασύλου στο πλαίσιο της συμφωνίας για το άσυλο, θα πρέπει στο μέλλον να διεξάγονται αντί να εξαιρούνται οι παροχές, προκειμένου να διασφαλιστεί η διαβίωση από τα οφέλη που απορρέουν από το τρίτο ή το τέταρτο κεφάλαιο του SGB XII ως δάνειο ή ως ενίσχυση. Ο νέος κανονισμός εξαλείφει τα εσφαλμένα κίνητρα. Ταυτόχρονα, δημιουργείται ένα κίνητρο για την εφαρμογή των μέτρων κατάρτισης και προωθείται σημαντικά η επακόλουθη ένταξη στην αγορά εργασίας. Για τις εταιρείες κατάρτισης, η αλλαγή θα οδηγήσει σε μεγαλύτερη νομική και πολεοδομική ασφάλεια. Ο κίνδυνος μακροπρόθεσμων πρόσθετων επιβαρύνσεων στα συστήματα κοινωνικής ασφάλισης και παροχών λόγω απόθεσης ή απουσίας μέτρων κατάρτισης μειώνεται σημαντικά. Ταυτόχρονα, λαμβάνεται υπόψη το θεμελιώδες ενδιαφέρον για την αγορά εργασίας και την κοινωνική πολιτική, ότι οι περισσότεροι κάτοικοι στη Γερμανία αποκτούν προσόντα.» (Προσχέδιο του Προέδρου του ομοσπονδιακού Υπουργείου εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων, σελ.1&2, 2019)

Από την άλλη πλευρά στις 21 Αυγούστου, τέθηκε σε ισχύ ο αμφιλεγόμενος νόμος "Hau-ab-Gesetz και άλλοι νόμοι του λεγόμενου "πακέτου μετανάστευσης" οι οποίοι έχουν ήδη εφαρμοστεί ή δεν έχουν ακόμη παρουσιαστεί. Αναλυτικότερα, ο νόμος για τη λήξη του νόμου περί ενσωμάτωσης έχει τερματίσει την απαίτηση διαμονής, η οποία διαφορετικά θα είχε λήξει στις 6 Αυγούστου του έτους. Η νομικά αμφιλεγόμενη απαίτηση διαμονής υποχρεώνει όχι μόνο τους αναγνωρισμένους πρόσφυγες αλλά και τους δικαιούχους επικουρικής προστασίας να διαμένουν στο ομόσπονδο κράτος στο οποίο έχουν υποβληθεί στη διαδικασία ασύλου επί τρία έτη μετά την αναγνώριση. Επίσης, η απαίτηση διαμονής μπορεί να περιοριστεί σε έναν συγκεκριμένο τόπο, προκειμένου να προωθηθεί η "βιώσιμη ολοκλήρωση", εάν υπάρχει επαρκής στέγαση, μαθήματα γλώσσας, κατάρτιση και ευκαιρίες εργασίας. Κατά τον ίδιο τρόπο, μπορεί να απαγορευθεί σε ένα άτομο να μετακομίσει σε έναν συγκεκριμένο τομέα εάν είναι επιζήμιος για την ολοκλήρωση. Τα αναγνωρισμένα πρόσωπα που υπόκεινται σε εισφορές κοινωνικής ασφάλισης δεν επηρεάζονται

από την υποχρέωση διαμονής. Ο νόμος σχετικά με τη λήξη του νόμου περί ενσωμάτωσης ορίζει τώρα ότι η απασχόληση αυτή πρέπει να διαρκέσει περισσότερο από τρεις μήνες, προκειμένου να επιτευχθεί πράγματι μόνιμη απαλλαγή από την υποχρέωση διαμονής (*νέο τμήμα 12α (1) σελ. 4, παράγραφος 5 σελ. 2 αριθ. 2C AufenthG*). Η απαίτηση διαμονής έχει πλέον ανασταλεί χωρίς την αξιολόγηση που προβλέπεται στα πλαίσια της σύμβασης συνασπισμού, παρόλο που και οι ενώσεις έχουν επισημάνει στη νομοθετική διαδικασία ότι η απαίτηση διαμονής μπορεί να έχει αποτέλεσμα κατά της ενσωμάτωσης στην πράξη. Αντ' αυτού, μια συνολική αξιολόγηση θα διεξαχθεί στα πρώτα τρία χρόνια. Τέλος, αξίζει να επισημανθεί ότι την περίοδο του 2018, επιβεβαιώθηκε το 99% της προστασίας των προσφύγων από τους πληγέντες στις διαδικασίες ανάκλησης ενώ παράλληλα το πρώτο εξάμηνο του 2019 ανακλήθηκε μόνο το 2,8% των περιπτώσεων (*Pro Asyl, 2019*). Πριν την ολοκλήρωση του υποκεφαλαίου θα ήταν παράλειψη να μην γίνει αναφορά στην πολιτική που ακολουθεί το Ομοσπονδιακό Υπουργείο Μετανάστευσης της Γερμανίας στους αιτούντες άσυλο. Συγκεκριμένα, δίνονται πληροφορίες για την διαδικασία ασύλου, δλδ. ποιες είναι οι υποχρεώσεις και τα δικαιώματα των αιτούντων άσυλο στην Γερμανία.

- Ως πρώτο βήμα παρουσιάζεται μετά την άφιξη των αιτούντων άσυλο η εγγραφή τους εκ νέου. Αυτό που ζητείτε από τις αρμόδιες αρχές είναι προσωπικά στοιχεία όπως το όνομά, τη χώρα προέλευσής, την ημερομηνία γέννησης, τη θρησκεία, τη γλώσσα και την εθνικότητα. Επίσης, γίνεται λήψη φωτογραφιών και αποτυπωμάτων. Σημαντική πληροφορία αποτελεί το γεγονός ότι δεν λαμβάνονται δακτυλικά αποτυπώματα από παιδιά ηλικίας κάτω των 14 ετών. Μετά την εγγραφή, λαμβάνετε η απόδειξη άφιξης και μπορούν υποβάλουν την αίτησή τους για άσυλο απευθείας στο κέντρο αφίξεων. Ωστόσο, μπορεί να φιλοξενηθούν μόνο σε εγκαταστάσεις υποδοχής. Εκεί θα λάβουν την απόδειξη άφιξης και θα μάθουν πότε μπορούν να κάνουν την αίτησή για άσυλο αυτοπροσώπως.

- Ως δεύτερο βήμα αποτελεί η διαδικασία προσωπικής αίτησης ασύλου. Αναλυτικότερα, αυτό που χρειάζεται να φέρουν μαζί τους είναι η απόδειξη άφιξης και όλα τα σημαντικά έγγραφα που κατέχουν για π.χ. αυτό μπορεί να είναι το πιστοποιητικό γέννησής σας ή το διαβατήριό, αλλά και ταξιδιωτικά έγγραφα ή αποδεικτικά στοιχεία για τους λόγους της φυγής, όπως φωτογραφίες. Επίσης, αυτό που ζητείτε είναι ο τόπος διαμονής, το σχολείο και την εκπαίδευσή τους, τις

γλωσσικές τους δεξιότητες και τη διαδρομή ταξιδιού. Ακόμη, ζητείτε να τους ενημερώσουν αν τα μέλη της οικογένειας βρίσκονται ήδη στη Γερμανία, πού ζουν και αν βρίσκονται επίσης στη διαδικασία ασύλου ή βρίσκονται στη διαδικασία ασύλου. Εάν έχουν υποβάλει αίτηση ασύλου, θα τους χορηγηθεί άδεια διαμονής για τη διάρκεια της διαδικασίας ασύλου τους.

- Ως τρίτο βήμα αποτελεί η διαδικασία του Δουβλίνου. Αρχικά, πριν από την έναρξη της διαδικασίας τους, πρέπει να καθοριστεί εάν η Γερμανία ή άλλο ευρωπαϊκό κράτος είναι υπεύθυνο για την εξέταση της αίτησής τους για άσυλο. Αυτό ονομάζεται διαδικασία του Δουβλίνου. Δεν μπορούν να αποφασίσουν για τον εαυτό σας ποια χώρα εξετάζεται η αίτησή τους για άσυλο. Αλλά έχουν το δικαίωμα να αποσαφηνίσουν τους λόγους για τους οποίους δεν μπορούν να επιστρέψουν σε αυτή την κατάσταση. Εάν το ομοσπονδιακό γραφείο αποφασίσει ότι ένα άλλο κράτος είναι υπεύθυνο για αυτούς, πρέπει να επιστρέψουν σε αυτή την κατάσταση, ώστε η αίτησή τους να μπορεί να εξεταστεί εκεί. Επίσης, υπάρχει η δυνατότητα να κάνουν έφεση κατά της απόφασης αυτής.

- Ως τέταρτο βήμα αποτελεί η προσωπική τους ακρόαση στην ομοσπονδιακή υπηρεσία στην περίπτωση που η Γερμανία είναι υπεύθυνη για την αίτησή τους για άσυλο. Στη συνέχεια θα ακουστεί απευθείας στο κέντρο αφίξεων μετά την υποβολή της αίτησής τους για τους λόγους της φυγής. Επίσης, μπορούν αργότερα να λάβουν ένα γραπτό ραντεβού για την προσωπική τους ακρόαση αλλά είναι σημαντικό να παρευρεθούν σε αυτόν τον διορισμό αυτοπροσώπως.

- Ως πέμπτο βήμα και τελευταίο αποτελούν τα αποτελέσματα της διαδικασίας ασύλου. Συγκεκριμένα, οι πρόσφυγες ενημερώνονται γραπτώς για την απόφαση της ομοσπονδιακής υπηρεσίας. Στην περίπτωση που κάποιος έχει δικηγόρο, λαμβάνει το μήνυμα ο δικηγόρος τους. Επίσης, αν δεν συμφωνήσουν με την απόφαση του ομοσπονδιακού γραφείου, έχουν το δικαίωμα να κάνουν μήνυση ([Ανακτήθηκε στις 19 Αυγούστου 2019, από \[www.bamf.de/SharedDocs/Anlagen/DE/Publikationen/Broschueren/begleitbroschuere-asylfilm.pdf?__blob=publicationFile\]\(http://www.bamf.de/SharedDocs/Anlagen/DE/Publikationen/Broschueren/begleitbroschuere-asylfilm.pdf?__blob=publicationFile\)](http://www.bamf.de/SharedDocs/Anlagen/DE/Publikationen/Broschueren/begleitbroschuere-asylfilm.pdf?__blob=publicationFile)).

4.4 Αξιολόγηση της οδηγίας της Ε.Ε. για τον καθορισμό του καθεστώτος του πρόσφυγα στην περίπτωση της Γερμανίας

Εκτός από τις πολιτικές που ακολούθησε η Γερμανία στον τομέα του ασύλου χρήζει άξιο αναφοράς να αξιολογηθούν από την μελέτη της οδηγίας της Ε.Ε. για τον καθορισμό του καθεστώτος του πρόσφυγα το εξής: τα έξι καίρια στοιχεία που θέτει η Οδηγία και στην περίπτωση της Γερμανίας.²¹ Την έρευνα την πραγματοποίησε η Ύπατη Αρμοστεία αναφορικά με την καταστατική υποχρέωση της να επιβλέπει την εφαρμογή των ρυθμίσεων της Σύμβασης του 1951, και λαμβανομένου υπ' όψιν της Παραγράφου 15 της Οδηγίας για τον Καθορισμό. Επιπρόσθετα, τα έξι βασικά ζητήματα της Οδηγίας που αναλύθηκαν στην έρευνα από όπου θα παρθούν οι πληροφορίες για την Γερμανία εστιάστηκαν: στους μη κρατικούς φορείς δίωξης ή σοβαρής βλάβης (Άρθρο 6), στους φορείς προστασίας (Άρθρο 7), στην εγχώρια προστασία (Άρθρο 8), στην αναγνώριση προϋποθέσεων επικουρικής προστασίας (Άρθρο 2, 15 και 18), στην αναγνώριση προσφυγικού καθεστώτος και στην αναγνώριση καθεστώτος επικουρικής προστασίας σε καταστάσεις γενικευμένης βίας, και στις ρήτρες αποκλεισμού (Άρθρο 12 και 17) (*Ύπατη Αρμοστεία του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες, σελ.3&5, 2007*).

Προτού γίνει η ανάλυση για τα έξι καίρια στοιχεία που θέτει η Οδηγία στην περίπτωση της Γερμανίας, κρίνεται αναγκαίο να διατυπωθούν κάποιες χρήσιμες πληροφορίες αναφορικά με την οδηγία του καθορισμού για τους πρόσφυγες. Αρχικά, στις 29 Απριλίου 2004, η Οδηγία του Συμβουλίου 2004/83/ΕΚ με σκοπό την θέσπιση ελάχιστων απαιτήσεων για την αναγνώριση και το καθεστώς των υπηκόων τρίτων χωρών ή των απατρίδων ως προσφύγων ή ως προσώπων που χρήζουν διεθνούς προστασίας για άλλους λόγους υιοθετήθηκε από το Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης²². Συγκεκριμένα, αυτή η Οδηγία θέτει δύο διαφορετικά αλλά συμπληρωματικά μεταξύ τους καθεστώτα διεθνούς προστασίας, όχι μόνο το προσφυγικό καθεστώς αλλά και το καθεστώς επικουρικής προστασίας. Επίσης, αξίζει να επισημανθεί ότι η προθεσμία συμμόρφωσης των Κρατών Μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης με την παρούσα Οδηγία ήταν η 10η Οκτωβρίου 2006.²³

²¹ «Η έρευνα επικεντρώθηκε στην πρακτική που εφαρμόζεται σε πέντε Κράτη Μέλη (Γαλλία, Γερμανία, Ελλάδα, Δημοκρατία της Σλοβακίας και Σουηδία) μετά τις 10 Οκτωβρίου 2006,

ως καταληκτική προθεσμία για την θέση της Οδηγίας σε εφαρμογή.» (Ύπατη Αρμοστεία του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες, σελ. 5, 2007)

²² Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης, L 304/12, 30 Σεπτεμβρίου 2004. Αυτή η Οδηγία αναφέρεται εφεξής ως « Οδηγία για τον Καθορισμό».

²³ Άρθρο 38 της Οδηγίας για τον Καθορισμό

Παράλληλα, η Οδηγία για τον Καθορισμό αναπτύσσει το αίσθημα της εντολής περί διεθνούς προστασίας της Ύπατης Αρμοστείας του Ο.Η.Ε. για τους Πρόσφυγες²⁴, αλλά και η ίδια η Οδηγία αναγνωρίζει την αξία της καθοδήγησης που παρέχει η Ύπατη Αρμοστεία στα Κράτη Μέλη.²⁵ Ολοκληρώνοντας τις πληροφορίες για την οδηγία καθορισμού θα ήταν παράλειψη να μην επισημανθεί ότι ο τότε αντιπρόεδρος και επίτροπος Δικαιοσύνης, Ελευθερίας και Ασφάλειας Franco Frattini, , επεσήμανε ότι η Οδηγία πρέπει να μειώσει «τις σημαντικές αποκλίσεις που υφίστανται στα ποσοστά αναγνώρισης μεταξύ των Κρατών Μελών».²⁶ Πράγματι, αυτό που παρατηρείτε είναι ότι οι συγκλίσεις που περιλαμβάνονται στην νομοθεσία και στην νομική πρακτική των Κρατών Μελών της Ε.Ε. υποδηλώνει ότι οι πιθανότητες ενός πρόσφυγα για απόκτηση προστασίας μπορούν να ποικίλλουν δραματικά στα Κράτη Μέλη, έχοντας ως αποτέλεσμα, για την προσφυγική προστασία στην Ε.Ε., το αποκαλούμενο και ως «λοταρία του ασύλου».²⁷

²⁴ Στο Άρθρο 8 του Καταστατικού της Υ.Α. καλείται ο Ύπατος Αρμοστής, στο πλαίσιο της παροχής διεθνούς προστασίας, μεταξύ άλλων, να επιβλέπει την εφαρμογή των Συμβάσεων, να προωθεί μέτρα που αποβλέπουν στη βελτίωση των συνθηκών των προσφύγων και στην μείωση των αριθμού των προσώπων που χρήζουν προστασίας, και στην προώθηση της υποδοχής των προσφύγων στην επικράτεια των Κρατών.

²⁵ Η Παράγραφος 15 της Οδηγίας για τον Καθορισμό αναφέρει ότι «Οι διαβουλεύσεις με την Ύπατη Αρμοστεία του Ο.Η.Ε. για τους Πρόσφυγες μπορεί να παρέχουν πολύτιμες οδηγίες προς τα κράτη μέλη για την χορήγηση ή μη του καθεστώτος πρόσφυγα σύμφωνα με το Άρθρο 1 της Σύμβασης της Γενεύης»

²⁶ Europa Δελτίο Τύπου, IP/06/1345, Βρυξέλλες, 10 Οκτωβρίου 2006.

²⁷ ECRE Δελτίο Τύπου, 4 Νοεμβρίου 2004: «Η Ευρώπη πρέπει να τερματίσει την λοταρία του ασύλου» .

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΩΝ ΕΞΙ ΚΑΙΡΙΩΝ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ ΤΗΣ ΟΔΗΓΙΑΣ ΤΗΣ Ε.Ε. ΓΙΑ ΤΟΝ ΚΑΘΟΡΙΣΜΟ ΚΑΘΕΣΤΩΤΟΣ ΤΟΥ ΠΡΟΣΦΥΓΑ ΣΤΗΝ ΓΕΡΜΑΝΙΑ

«Η Οδηγία για τον Καθορισμό είχε σαν αποτέλεσμα να επιτευχθεί μεγαλύτερη συμφωνία, μεταξύ των πέντε υπό εξέταση κρατών μελών, ως προς την νομική ερμηνεία της έννοιας των μη κρατικών φορέων δίωξης ή σοβαρής βλάβης. Στη Γερμανία, η Οδηγία διεύρυνε τους λόγους χορήγησης προστασίας και συνεπώς ενίσχυσε το σύστημα προστασίας. Αυτό διαφαίνεται από την αύξηση των αποφάσεων, στην Γερμανία, που χορηγούν προσφυγικό καθεστώς σε Σομαλούς. Αναφορικά με τους φορείς προστασίας καθώς και τι συνιστά η προστασία στις χώρες καταγωγής η Οδηγία για τον Καθορισμό προσδιορίζει αυτούς που μπορούν να παράσχουν προστασία στη χώρα καταγωγής και θέτει κριτήρια αξιολόγησης της ικανότητας για παροχή προστασίας. Και τα πέντε, υπό εξέταση, Κράτη Μέλη κάνουν χρήση της έννοιας «της εναλλακτικής δυνατότητας εγχώριας προστασίας». Αντιθέτως, ο βαθμός στον οποίο αυτή η έννοια εφαρμόζεται, προκειμένου να μην χορηγηθεί διεθνής προστασία, διαφέρει. Από την έρευνα προκύπτει ότι η Οδηγία για τον Καθορισμό δεν έχει επιτύχει το στόχο της ακόμη σχετικά με την καθιέρωση μιας κοινής έννοιας για την εγχώρια προστασία. Η μεταχείριση των Τσετσένων αιτούντων αποτελεί απλώς ένα παράδειγμα, το οποίο αναδεικνύει αυτήν την διαφοροποίηση. Από τις αποφάσεις που εξετάστηκαν στη Γαλλία, καμία από αυτές δεν εφαρμόζει την έννοια της εγχώριας προστασίας στους Τσετσένους. Αντιθέτως, στη Γερμανία και στη Δημοκρατία της Σλοβακίας, έχει γίνει δεκτό ότι στα περισσότερα τμήματα της Ομοσπονδίας της Ρωσίας υπάρχει ενδεχομένως «εναλλακτική δυνατότητα εγχώριας προστασίας» (Ύπατη Αρμοστεία του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες, σελ.11, 2007).

Αναφορικά με τις διατάξεις περί επικουρικής προστασίας «αποτελούν το πρώτο αντιπροσωπευτικό δείγμα υπερεθνικής νομοθεσίας στην Ευρώπη, η οποία καθορίζει πότε πληρούνται οι προϋποθέσεις της επικουρικής προστασίας, και δημιουργούν υποχρέωση χορήγησης αυτού του καθεστώτος σε εκείνους οι οποίοι πληρούν τις προϋποθέσεις. Επομένως, νομοθετικά η Οδηγία έχει διευρύνει το πεδίο διεθνούς προστασίας. Η έρευνα κατέδειξε ότι η δυνατότητα της Οδηγίας για τον Καθορισμό να παράσχει επικουρική προστασία περιορίζεται περαιτέρω από την προσέγγιση που υιοθετείται από την Γερμανία σχετικά με την αξιολόγηση του κινδύνου. Στις περιπτώσεις εκείνες όπου ο κίνδυνος επέλευσης θανάτου ή άλλης

σοβαρής βλάβης υφίσταται για τον πληθυσμό γενικώς, οι κατευθυντήριες οδηγίες του Υπουργείου Εσωτερικών θέτουν ως προϋπόθεση ότι ο κίνδυνος για την ζωή του ή την σωματική του ακεραιότητα πρέπει να είναι «αναπόφευκτος». Η απαίτηση επέλευσης του θανάτου ή της σοβαρότατης βλάβης «σχεδόν μετά βεβαιότητας» δεν είναι σύμφωνη με την προϋπόθεση του «πραγματικού κινδύνου» που τίθεται στην Οδηγία, ή με βασικές αρχές που διέπουν το δίκαιο των δικαιωμάτων του ανθρώπου. Στους αιτούντες που πληρούν τις προϋποθέσεις του προσφυγικού ορισμού πρέπει να χορηγείται το προσφυγικό καθεστώς ανεξαρτήτως εάν η δίωξη λαμβάνει χώρα σε κατάσταση γενικευμένης βίας. Τα ευρήματα της έρευνας καταδεικνύουν ότι, γενικά, το προσφυγικό καθεστώς υπερισχύει στη Γερμανία, και το καθεστώς της επικουρικής προστασίας παραμένει κυριολεκτικά «επικουρικό» ή συμπληρωματικό του προσφυγικού καθεστώτος» (Ύπατη Αρμοστεία του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες, σελ.11-14, 2007).

Σύμφωνα με τον αποκλεισμό από το προσφυγικό καθεστώς και από το καθεστώς της επικουρικής προστασίας της Οδηγίας για τον Καθορισμό, χαρακτηριστικά όπως αναφέρεται για την Γερμανία η χρήση των ρητρών αποκλεισμού φάνηκε να είναι εκτενέστερη. Συγκεκριμένα, αυτό που προέκυψε από την εξέταση των αποφάσεων στη Γερμανία ήταν η συνεχώς αυξημένη χρήση των ρητρών αποκλεισμού. «Οι βασικές αρχές που έχει διατυπώσει η Ύπατη Αρμοστεία του Ο.Η.Ε. για τους Πρόσφυγες, αναφορικά με την εφαρμογή των ρητρών αποκλεισμού, έχουν παρερμηνευτεί, ιδιαίτερα εκείνες που έχουν σχέση με τη ρήτρα αποκλεισμού για πράξεις που αντιβαίνουν στους σκοπούς και στις αρχές των Ηνωμένων Εθνών. Η Οδηγία για τον Καθορισμό μπορεί να μην θεωρείται ως η αιτία αυτής της τάσης, αλλά χρησιμοποιήθηκε ως μέσον. Είναι ανησυχητικό το γεγονός ότι η νομοθεσία στη Γερμανία μεταβάλλει τις διατάξεις για τον αποκλεισμό σε διατάξεις που προέρχονται από εξαιρέσεις στην αρχή της μη επαναπροώθησης. Κατά αυτόν τον τρόπο, η νομοθεσία έχει διευρύνει την κατηγορία των προσώπων, τα οποία μπορούν να αποκλεισθούν από το προσφυγικό καθεστώς, πέραν αυτών που απαριθμούνται εξαντλητικά στη Σύμβαση του 1951. » (Ύπατη Αρμοστεία του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες, σελ. 16, 2007).

Ολοκληρώνοντας την αξιολόγηση αξίζει να υπογραμμιστεί ότι ένας από τους στόχους της Οδηγίας για τον Καθορισμό ήταν να περιορίσει τις διαφορές που υπήρχαν στη νομοθεσία και την πρακτική των Κρατών μελών. Την περίοδο που πρότεινε η Ευρωπαϊκή Επιτροπή την Οδηγία, το ζήτημα σχετικά με το ποιοί μπορούν να διαπράξουν δίωξη, στο πλαίσιο του προσφυγικού ορισμού, αποτελούσε το πιο σαφές παράδειγμα, σχετικά με τις αποκλίνουσες ερμηνευτικές προσεγγίσεις που υιοθετούνταν στα διάφορα Κράτη Μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Όλα τα Κράτη Μέλη δέχονταν ότι κρατικές ή εν τοις πράγματι κρατικές αρχές, οι οποίες ασκούν έλεγχο σε όλη την επικράτεια της χώρας, μπορούν να είναι φορείς δίωξης (*Υπατη Αρμοστεία του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες*, σελ.34-35, 2007).

Αντιθέτως, ενώ τα περισσότερα Κράτη Μέλη δέχονταν και τους μη κρατικούς φορείς, ως φορείς δίωξης, σε περίπτωση που το κράτος ήταν είτε απρόθυμο είτε αδυνατούσε να παράσχει προστασία, υπήρχε μια μειοψηφία κρατών που δέχονταν, ότι υπάρχει δίωξη που προέρχεται από μη κρατικούς φορείς, αρκεί η εν λόγω δίωξη να είχε υποκινηθεί από το κράτος, ή να είχε διαπραχθεί υπό την ανοχή του κράτους. Απαιτούσαν δηλαδή το κράτος να φέρεται ως συνεργός της δίωξης και/ή απρόθυμο να παράσχει προστασία. Με άλλα λόγια, μια μειοψηφία κρατών δεν χορηγούσε προσφυγικό καθεστώς, στις περιπτώσεις εκείνες που ένα πρόσωπο διέτρεχε κίνδυνο δίωξης από μη κρατικούς φορείς, και το κράτος απλώς αδυνατούσε να παράσχει προστασία, ή και στις περιπτώσεις εκείνες που δεν υπήρχαν κρατικές αρχές για να παράσχουν προστασία.²⁸ Τέλος, η Οδηγία για τον Καθορισμό συνείσφερε στην αντίληψη ότι η διεθνής προστασία ήταν σαν «λοταρία» στην Ευρωπαϊκή Ένωση, αφού σε μερικά Κράτη Μέλη οι πρόσφυγες αναγνωρίζονταν, ενώ σε άλλα όχι. Επιπλέον, δημιούργησε προσκόμματα στη λειτουργία της Σύμβασης του Δουβλίνου και στο Κανονισμό που την διαδέχτηκε, αφού το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου αποφάνθηκε, ότι ένα Κράτος Μέλος δεν μπορεί να βασιστεί στη Σύμβαση του Δουβλίνου και να την εφαρμόσει αυτόματα, καθώς υφίστανται διαφορετικές προσεγγίσεις, ως προς το πεδίο προστασίας στα Κράτη Μέλη της Ε.Ε. Τα πέντε, υπό εξέταση, κράτη αποτελούν παράδειγμα αυτής της διαφοροποίησης. Η Γερμανία, και ως ένα βαθμό, όπως η Γαλλία και η Ελλάδα ενέμειναν στη προσέγγιση της μειοψηφίας, που απαιτεί «ευθύνη» του κράτους,(σελ.36, 38 Τ.Ι κατά Μ. Βρετανίας (43844/98), 7 Μαρτίου 2000) (*Υπατη Αρμοστεία του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες*, σελ.36-37, 2007).

²⁸ Η Γερμανία είχε υιοθετήσει την πιο περιοριστική ερμηνευτική προσέγγιση. Βλ. Klug, A., 50 Jahre Genfer Flüchtlingskonvention - Flüchtlingsrechtliche Relevanz der 'nichtstaatlichen' Verfolgung in Bürgerkriegen - die Rechtsprechung des BVerwG im Vergleich zur Praxis anderer europäischer Staaten. NVwZ-Beilage I 2001, 67. 36

Κεφ. 5: Σημαντικές αλλαγές στον τομέα του Ασύλου 2014-2017

5.1 Μεταρρυθμίσεις στον τομέα του ασύλου στην Γερμανία 2014-2017

Όπως γίνονται αλλαγές σε θέματα της εκπαίδευσης, της οικονομίας, κτλ., έτσι πραγματοποιούνται αλλαγές και στον τομέα της μετανάστευσης και συγκεκριμένα σε αυτού του ασύλου. Σε αυτό το σημείο του κεφαλαίου πρόκειται να γίνει μια επιγραμματική αναφορά στις λεγόμενες μεταρρυθμίσεις που τέθηκαν σε εφαρμογή την περίοδο 2014-2017 στην Γερμανία. Αυτές είναι:

Νοέμβριος 2014: Η Σερβία, η ΠΓΔΜ και η Βοσνία-Ερζεγοβίνη "θεωρούνται ως ασφαλείς χώρες προέλευσης"²⁹ Νοέμβριος 2014: Ο νόμος για τις παροχές ασύλου αλλάζει. Σύμφωνα με απόφαση του Ομοσπονδιακού Συνταγματικού Δικαστηρίου, τα βασικά οφέλη θα αυξηθούν και θα προσαρμοστούν στο επίπεδο Hartz IV. Οι αιτούντες άσυλο θα μπορούν να αναζητούν εργασία ήδη μέσα σε τρεις μήνες ενώ πριν η αναζήτηση για εργασία διαρκούσε έως και εννέα μήνες (*Ανακτήθηκε στις 29.8.2019 από <https://mediendienst-integration.de/migration/flucht-asyl/asylrecht.html>*).

Αύγουστος 2015: Με τον «νόμο για τον επαναπροσδιορισμό του δικαιώματος παραμονής και την ολοκλήρωση της διαμονής», οι «καλά ενσωματωμένοι» μακροχρόνια ασθενείς έχουν την δυνατότητα να λάβουν άδεια παραμονής και να υποβάλουν αίτηση. Παράλληλα, ο νόμος παρέχει έξι "απτές ενδείξεις" για να είναι σε θέση να συλλάβει τους απορριφθείσες αιτούντες άσυλο, αυτές περιλαμβάνουν την απόπειρα διαφυγής από την απέλαση και την καταβολή "σημαντικών χρηματικών ποσών" για παράνομη είσοδο (*Ανακτήθηκε στις 29.8.2019 από <https://mediendienst-integration.de/migration/flucht-asyl/asylrecht.html>*).

Οκτώβριος 2015: Σε αυτό το έτος ψηφίζεται το πακέτο μέτρων για το Άσυλο Ι: Αναλυτικότερα, στο μέλλον, ένα μεγάλο μέρος των διαδικασιών θα υποβληθεί σε επεξεργασία στα λεγόμενα κέντρα άφιξης. Εφόσον οι αιτούντες άσυλο στεγάζονται σε κέντρο υποδοχής, δεν επιτρέπεται να εγκαταλείψουν την περιοχή της αρμόδιας αρχής μετανάστευσης. Γενικά θεωρείται ότι αυτός που έχει υποβληθεί σε απέλαση είναι σε θέση να ταξιδέψει. Οι απελάσεις μπορούν να αναβληθούν μόνο στην περίπτωση «απειλητικών για τη ζωή και σοβαρών ασθενειών. Αυτό απαιτεί ιατρικό πιστοποιητικό *(Ανακτήθηκε στις 29.8.2019 από <https://mediendienst-integration.de/migration/flucht-asyl/asylrecht.html>)*.

²⁹ Πρόκειται για κράτη για τα οποία, λόγω της γενικής πολιτικής κατάστασης, υπάρχει νομικό τεκμήριο ότι δεν υπάρχει πολιτική δίωξη, απάνθρωπη ή ταπεινωτική τιμωρία. (άρθρο 29α AsylVfG) (https://www.bamf.de/DE/Service/Left/Glossary/_function/glossar.html?lv3=1504416&lv2=1364198)

Αύγουστος 2016: Ο νόμος περί ενσωμάτωσης τίθεται σε ισχύ. Οι αιτούντες άσυλο έχουν την υποχρέωση να συμμετέχουν σε μαθήματα ενσωμάτωσης. Ταυτόχρονα, τα μαθήματα ενσωμάτωσης επεκτείνονται σε μεγάλο βαθμό. Επίσης, οι ασθενείς λαμβάνουν καθεστώς διαμονής για όλη τη διάρκεια της επαγγελματικής κατάρτισης αλλά και συν έξι μήνες για να αναζητήσουν εργασία στην περίπτωση που δεν έχουν αναληφθεί μετά την ολοκλήρωση της κατάρτισής τους. Από την άλλη πλευρά, η "δοκιμή προτεραιότητας δεν ισχύει στις περισσότερες περιοχές και οι αναγνωρισμένοι πρόσφυγες δεν είναι ελεύθεροι να επιλέξουν τον τόπο διαμονής τους για τρία έτη («απαίτηση διαμονής»). Τέλος, με αυτόν τον νόμο δίνεται αορίστου άδεια παραμονής την οποία μπορούν να λαμβάνουν αναγνωρισμένοι πρόσφυγες και αιτούντες άσυλο μόνο μετά από πέντε (αντί τριών) ετών και μόνον εάν είναι «καλά ενσωματωμένοι» *(Ανακτήθηκε στις 29.8.2019 από <https://mediendienst-integration.de/migration/flucht-asyl/asylrecht.html>)*.

Τον Ιούλιο του 2017: Ο "νόμος για την καλύτερη επιβολή της υποχρεωτικής άδειας" εισάγει αυστηρότερους κανόνες για τους "ασθενείς" και τους αποκαλούμενους επικίνδυνους ανθρώπους. Τα άτομα που υποχρεούνται να εγκαταλείψουν τη χώρα που αποτελεί "κίνδυνο για τη ζωή τους" θα πρέπει να κρατούνται για απέλαση. Τέλος, τα ομοσπονδιακά κρατίδια θα πρέπει να έχουν την δυνατότητα να φιλοξενούν αιτούντες άσυλο "χωρίς προοπτικές διαμονής" έως και δύο έτη στις πρώτες εγκαταστάσεις υποδοχής. Επί του παρόντος, αυτό είναι εφικτό για μέγιστο διάστημα έξι μηνών. Άξιο σημασίας αποτελεί ότι η ομοσπονδιακή υπηρεσία μετανάστευσης και προσφύγων θα πρέπει να έχει τη δυνατότητα να ελέγχει τα κινητά τηλέφωνα και άλλους μεταφορείς δεδομένων των προσφύγων, προκειμένου να λαμβάνει πληροφορίες σχετικά με την ταυτότητα και την προέλευσή τους (Ανακτήθηκε στις 29.8.2019 από <https://mediendienst-integration.de/migration/flucht-asyl/asylrecht.html>).

5.2 Παρουσίαση των αιτούντων άσυλο στην Γερμανία από το 1995-2019

Ύστερα από την καταγραφή και την παρουσίαση μεταρρυθμίσεων στον τομέα του ασύλου, θα ήταν αναγκαίο να αποσαφηνιστούν στο παρακάτω πίνακα οι αρχικές και οι επακόλουθες αιτήσεις αλλά και ο συνολικός αριθμός των αιτήσεων που πραγματοποίησαν οι μετανάστες στην Γερμανία το διάστημα 1995-2019.

Πίνακας 3

Η πορεία των αιτήσεων ασύλου σε αριθμούς από το 1995

Καταγραφή της ετήσιας πορείας των αιτήσεων ασύλου σε αριθμούς από το 1995

Αιτήσεις ασύλου

Χρονική περίοδος	Συνολικά	Αρχικές αιτήσεις	Επόμενες αιτήσεις
1995	166.951	127.937	39.014
1996	144.193	116.367	32.826
1997	151.700	104.353	47.347
1998	143.429	98.644	44.785
1999	138.319	95.113	43.206
2000	117.648	78.564	39.084
2001	118.306	88.287	30.019
2002	91.471	71.127	20.344
2003	67.848	50.563	17.285
2004	50.152	35.607	14.545
2005	42.908	28.914	13.994
2006	30.100	21.029	9.071
2007	30.303	19.164	11.139
2008	28.018	22.085	5.933
2009	33.033	27.649	5.384
2010	48.589	41.332	7.257
2011	53.347	45.741	7.606
2012	77.651	64.539	13.112
2013	127.023	109.580	17.443
2014	202.834	173.072	29.762
2015	476.649	441.899	34.750
2016	749.545	722.370	23.175
2017	222.683	198.317	24.366
2018	185.583	161.931	23.922
2019	100.233	86.350	13.883

Πηγή: (BUNDESAMT FÜR MIGRATION UND FLÜCHTLINGE: 2019, σελ.6)

Πίνακας 4

Καταγραφή της μηνιαίας πορείας των αιτήσεων ασύλου σε αριθμούς το έτος 2019

Χρονική περίοδος	Συνολικά	Αρχικές αιτήσεις	Επόμενες αιτήσεις
Ιανουάριος 2019	17.051	14.534	2.517
Φεβρουάριος 2019	14.321	12.289	2.032
Μάρτιος 2019	12.762	10.965	1.797
Απρίλιος 2019	12.353	10.488	1.865
Μάιος 2019	12.891	11.146	1.745
Ιούνιος 2019	9.691	8.288	1.403
Ιούλιος 2019	14.108	12.298	1.810
Αύγουστος 2019			
Σεπτέμβριος 2019			
Οκτώβριος 2019			
Νοέμβριος 2019			
Δεκέμβριος 2019			

Πηγή: (BUNDESAMT FÜR MIGRATION UND FLÜCHTLINGE: 2019, σελ.6)

(Οι υπόλοιποι αριθμοί αιτήσεων δεν έχουν καταγραφεί ακόμα για να αναφερθούν.) Στους πίνακες 3 και 4 παρουσιάζονται αναλυτικά όχι μόνο η καταγραφή της ετήσιας πορείας των αιτήσεων ασύλου σε αριθμούς από το 1995 αλλά και η καταγραφή της μηνιαίας πορείας των αιτήσεων ασύλου σε αριθμούς το έτος 2019. Αναλυτικότερα στον πίνακα 3 οι αρχικές αιτήσεις ασύλου σημείωσαν μεγάλη άνοδο την περίοδο 2016 με 722.370 αριθμό αιτήσεων. Το ποσοστό αυτό υποδηλώνει τον υπέρογκο αριθμό αιτήσεων που πραγματοποιήθηκε εκείνη την περίοδο εξαιτίας της προσφυγικής κρίσης. Αξιοσημείωτο αποτελεί το γεγονός ότι το 1997 οι αιτήσεις που υποβλήθηκαν ήταν 47.347 ενώ το 2019 ο αριθμός των αιτήσεων μειώθηκε αισθητά σε σύγκριση με τα προηγούμενα έτη στις 13.883. Απεναντίας, στον πίνακα 4 όπου εμφανίζεται η καταγραφή της μηνιαίας πορείας των αιτήσεων ασύλου σε αριθμούς το έτος 2019, παρατηρείτε ότι τον Ιανουάριο οι αρχικές αιτήσεις ανέρχονταν στις 14.534 ενώ οι επόμενες που ακολούθησαν μέσα στο μήνα ήταν μόλις 2.517. Συνολικά οι αιτήσεις του Ιανουαρίου ήταν 17.051. Τέλος, η πιο πρόσφατη μελέτη έδειξε ότι οι αρχικές αιτήσεις του Ιουλίου 2019 ανέρχονταν στις 12.298 αιτήσεις ενώ οι επόμενες αιτήσεις που ακολούθησαν μειώθηκαν και από τις 12.298 έφτασαν στις 1.810 με το συνολικό αριθμό αιτήσεων να αγγίζει τις 14.108 αιτήσεις.

5.3 Προβληματισμοί που προκύπτουν από τα ανωτέρω στοιχεία της έρευνας

Κάθε έρευνα όταν φτάνει στο τέλος της, γεννά και ορισμένους προβληματισμούς. Προβληματισμούς που θέτουν ερωτήματα, προς συζήτηση και ανάπτυξη. Δημιουργώντας εν τέλη, τις θεωρητικές προσεγγίσεις, οι οποίες θα αποτελέσουν τη βάση μελέτης μιας νέας μελλοντικής έρευνας. Τα δεδομένα που προκύπτουν από την ανάλυση των πολιτικών μετανάστευσης και ασύλου, που ακολούθησαν ή ακολουθούν προγενέστερες αλλά και σύγχρονες γερμανικές κυβερνήσεις, ανάγει ένα μεγάλο ερώτημα: στο κατά πόσον οι νέες νομικές διατάξεις και νομοθεσίες προασπίζουν τα ανθρώπινα δικαιώματα και το δικαίωμα όλων των ατόμων για μια ελεύθερη ζωή με ίσες ευκαιρίες ή αποτελούν πρακτικές εναρμόνισης, πολιτικών «τεχνασμάτων» αποφυγής του προβλήματος της προσφυγικής κρίσης με τον πιο «ανώδυνο» τρόπο.

Η Γερμανία λοιπόν, όπως έχει εξεταστεί μέχρι στιγμής, διαχειρίζεται το θέμα της μετανάστευσης και του ασύλου ήδη από τη μεταπολεμική της περίοδο. Ακολουθώντας το πρόγραμμα της ευρωπαϊκής πολιτικής χάραξης, στο τομέα αντιμετώπισης της προσφυγικής κρίσης. Η ένταξη και η ενσωμάτωση των μεταναστών, μέσα στα πλαίσια και όρια της γερμανικής κοινωνικής-οικονομικής και πολιτικής ζωής, αποτελεί το επίκεντρο τόσο της εξωτερικής, όσο και της εσωτερικής πολιτικής της διαχείρισης. Κατά το πέρασμα των χρόνων, όπως προκύπτει και από τα στατιστικά στοιχεία, οι πολιτικές ασύλου της Γερμανικής κυβέρνησης γίνονταν όλο και πιο περιοριστικές και αυστηρές, σε μια προσπάθεια μείωσης θα έλεγε κανείς, της εισδοχής μεταναστών από το κράτος υποδοχής αλλά και αυστηρού ελέγχου των ατόμων, αποβλέποντας στην ομαλή ομογενοποίηση των μεταναστών με το γηγενή πληθυσμό, ώστε να μην δημιουργούνται διακρίσεις αλλά και εσωτερικές εντάσεις, λόγω παράνομων ή άλλων πράξεων βίας και παραβατικότητας.

Βέβαια αξίζει να σημειωθεί, πως πέρα από την περίπτωση της Γερμανίας, υπάρχει και το ιστορικό υπόβαθρο της χάραξης πολιτικών μετανάστευσης και ασύλου από την Ευρωπαϊκή Ένωση στο σύνολό των κρατών-μελών της, έπειτα από μια μακροχρόνια προσπάθεια σύναψης συμβάσεων, συνθηκών, μέτρων και ειδικών επιτροπών για την προστασία των δικαιωμάτων και της ανθρώπινης ζωής, έως σήμερα. Τα σημερινά δεδομένα όμως, έχουν μεταβάλλει αισθητά της διαδικασίες αντιμετώπισης των προσφυγικών και μεταναστευτικών ροών, λόγω της έξαρσης του φαινομένου, το οποίο άρχισε να εκδηλώνεται ακόμη πιο αισθητά, όπως παρατηρήθηκε, κατά την περίοδο του 2015 και 2016 με την άφιξη ενός εκατομμυρίου περίπου προσφύγων, προς την Ευρωπαϊκή Ένωση. Οι συγκεκριμένοι μετανάστες αποτελούσαν θύματα τρομοκρατίας και πολέμου. Πρόσφυγες πολέμου από την Συρία που διέφυγαν στην Ευρώπη, διεκδικώντας μια καλύτερη ζωή.

Η Ευρωπαϊκή Ένωση θέσπισε, όπως αναγράφεται και παραπάνω, μια σειρά από μέτρα για την αντιμετώπιση της κρίσης, με το χαρακτηριστικό παράδειγμα, τη μετεγκατάσταση των αιτούντων άσυλο που βρίσκονται ήδη στην Ευρώπη. Μια μεταναστευτική πολιτική λοιπόν που θα ενίσχυε το ευρωπαϊκό πρόγραμμα δράσης για την μετανάστευση. Παρά τα μέτρα όμως και τις συνεχείς προσπάθειες εύρεσης λύσεων, το πρόβλημα εξακολουθεί να παραμένει και να επιμένει, αν ληφθεί υπόψη και η επικρατούσα κατάσταση, έστω και από το εσωτερικό της χώρα μας, με τις συνεχόμενες μεταναστευτικές ροές να φτάνουν αφειδώς, περιμένοντας την ώρα που θα απεγκλωβιστούν από την Ελλάδα και περνώντας σε άλλες χώρες της Ευρώπης, που είναι και ο αρχικός τους στόχος.

Το συγκεκριμένο κεφάλαιο των προβληματισμών, δίνει την δυνατότητα να εξεταστεί λίγο πιο σφαιρικά η κατάσταση, η οποία επηρεάζεται σε μεγάλο βαθμό από τα κριτήρια πολιτικής «χειραφέτησης» ή διπλωματίας και όχι τόσο από της νομικές διατάξεις και τις νομοθεσίες προάσπισης των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Στο γεγονός δηλαδή, ότι τα τελευταία χρόνια οι ροές των μεταναστών είναι τόσο μεγάλες, που τα κράτη δεν μπορούν να τις διαχειριστούν. Οι πολιτικές χάραξης των κυβερνήσεων, όπως και αυτών της Γερμανίας, βασίζονται σε ένα αυστηρό μοτίβο νομικής προστασίας «αποφεύγοντας» με έναν αποτελεσματικό και νόμιμο τρόπο κάλυψη την είσοδο προσφύγων στη χώρα.

Επίσης, αξίζει να επισημανθεί ότι δίνεται ιδιαίτερη σημασία στους πρόσφυγες καθώς είναι προσφυγές πολέμου από επίμαχες περιοχές, γεγονός που κάνει την ένταξη, την περίθαλψη και την ενσωμάτωσή τους στο κράτος υποδοχής περίπλοκη υπόθεση. Οι μετανάστες από την άλλη πλευρά, μπορεί να είναι οικονομικοί μετανάστες. Επιστημονικό δηλαδή δυναμικό, τεχνικό, αν όχι απαραίτητα εργατικό δυναμικό με πανεπιστημιακή μόρφωση, που μπορεί εύκολα και «ανώδυνα» να καλύψει ανάγκες της αγοράς και να συμβάλει σημαντικά στην οικονομική και κοινωνική ανάπτυξη της χώρας.

Συνεπώς, υπάρχει μια «πολιτική επιλογή» που πηγάζει από τη νομική δεσμευτικότητα, ορίζοντας την ποιότητα και των αριθμό εισόδου μεταναστών και προσφύγων. Αυτό αποδεικνύεται περίτρανα και από τα παραπάνω στοιχεία, στο γεγονός ότι με την πρόσφατη αναθεώρηση του νομικού πλαισίου, τον Ιανουάριο του 2019 οι αρχικές αιτήσεις ασύλου στην Γερμανία, ανέρχονταν στις 14.534 ενώ εκείνες που ακολούθησαν μέσα στον επόμενο μήνα ήταν μόλις 2.517. Με την πιο πρόσφατη μελέτη, να υποδεικνύει ότι οι αρχικές αιτήσεις του Ιουλίου του 2019 ανέρχονταν στις 12.298 , ενώ οι επόμενες αιτήσεις που ακολούθησαν μειώθηκαν από τις 12.298 φτάνοντας στις 1.810.

Με τον τρόπο αυτό, η Γερμανική πολιτική πρακτική, εξαναγκάζει τους αιτούντες ασύλου προς «φυγή», αναζητώντας την καλύτερη τύχη σε κάποια άλλη χώρα υποδοχής. Έτσι, η γερμανική πλευρά «αγοράζει» χρόνο, ώστε να διαχειριστεί με το καλύτερο δυνατό τρόπο τον ήδη υπάρχον αριθμό ατόμων χωρίς επιπλέον προσθήκες που θα επιβαρύνουν το έργο της.

Σε αυτό το σημείο όμως, αξίζει να αναρωτηθεί κανείς το εξής: κατά πόσον οι τακτικές αυτές βοηθούν πραγματικά, στο να αντιμετωπιστεί το ζήτημα άμεσα και κατά πόσον γίνεται λόγος για μια ενωμένη Ευρώπη, που έχει ως κύριο στόχο και μέλημα την αλληλεγγύη και τη βοήθεια προς τους ανθρώπους που την έχουν μεγαλύτερη ανάγκη και δεν αποτελεί απλά ένα μηχανισμό, που αποσκοπεί στο ιδιωτικό συμφέρον, εις βάρος των πιο αδύναμων.

Αυτό λοιπόν που θα μπορούσε να εξεταστεί με ιδιαίτερο ενδιαφέρον, είναι εάν γίνεται λόγος για πολιτικές και τροποποιήσεις που στοχεύουν στην προάσπιση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων ή αποσκοπούν μόνο στην ανάδειξη και προώθηση του κρατικού συμφέροντος. Μια συσχέτιση θα έλεγε κανείς καλύτερα, του νομικού αποτελέσματος στην πολιτική και κοινωνική πραγματικότητα. Σε μια εποχή όπου όλα εξελίσσονται γρήγορα, σε μια εποχή υψηλών απαιτήσεων και ανταγωνισμού, μια εποχή που προσπαθεί να βρει λύση με το πιο ειρηνικό τρόπο, καταλήγοντας όμως και πάλι, σε μια «υλική» ή φυσική κατάσταση πολέμου σε αυτό το σημείο γεννιούνται κάποια ερωτήματα:

Ο άνθρωπος συνεχίζει να είναι το επίκεντρο του νομικού και πολιτικού ενδιαφέροντος; Η ανθρώπινη ζωή μετρά ως ένας αμετάβλητος παράγοντας ή θυσιάζεται στο βωμό της εδαφικής, οικονομικής και πολιτικής επικράτησης του ισχυρότερου; χρησιμοποιώντας ως «μανδύα» κάλυψης, την αρχή της νομιμότητας; Με την υπακοή και το φόβο της ποινής που απορρέει από το νομικό σύστημα, οι πολιτικοί περιορισμοί αποτελούν φυσικό και ολοκληρωτικό επακόλουθο των κυβερνητικών πράξεων. Η εναρμόνιση του νομικού πεδίου με την πολιτική επιστήμη της χειραφέτησης, αποτελούν αλληλένδετες δυνάμεις. Ο συνδυασμός και των δύο, για την μελέτη απόκλισης ανάμεσα στη νομική χάραξη και τις πολιτικές πρακτικές αντιμετώπισης του ζητήματος, δεν σημαίνει ότι συμβαδίζουν απαραίτητα, διότι το κρατικό συμφέρον και η επιβίωση των κυβερνητικών δυνάμεων, υπερτερεί του νομικού καθεστώτος. Αυτό έχει ως αποτέλεσμα πολλές φορές, το νομικό πλαίσιο να είναι προϊόν πολιτικής σκοπιμότητας. Να διαμορφώνεται δηλαδή, από την υπόγεια ανάγκη που γεννά η πολιτική «επιβίωση» του κρατικού και εθνικού φρονήματος, που πρεσβεύει και υπηρετεί κάθε χώρα για το συμφέρον της.

Συμπεράσματα

Συνοψίζοντας όλα τα παραπάνω, αντιλαμβάνεται κανείς ότι το ζήτημα της προσφυγικής και μεταναστευτικής κρίσης ταλανίζει την ευρωπαϊκή ένωση και τις χώρες-μέλη της για μακρό χρονικό διάστημα, έως και σήμερα. Αποτελεί ένα θέμα βαθιάς μελέτης, τόσο σε κοινωνικό-οικονομικό, όσο και σε πολιτικό επίπεδο. Η διάσταση της μεταναστευτικής κρίσης δεν μπορεί να εξεταστεί μόνο από την νομική της σκοπιά, καθώς οι επιπτώσεις της, εκτείνονται και σε πολλούς άλλους τομείς. Αυτό εξηγείτε από το γεγονός ότι αποτελεί ένα πολυδιάστατο νομικό, διπλωματικό και πολιτικό αντικείμενο μελέτης, με πολλές επιπτώσεις στην εσωτερική οργάνωση και διαχείριση των χωρών υποδοχής. Συγκεκριμένα, αποτελεί ένα πρόβλημα που δεν περιορίζεται σε κρατικές διατάξεις και νομολογίες, καθώς οι απώλειες των ανθρώπινων ζωών και η ανάγκη εξάλειψης των πολεμικών συγκρούσεων στο σύγχρονο κόσμο, αποτελούν τη μέγιστη προτεραιότητα που θα σηματοδοτήσει το τέλος μιας μακρόχρονης ταλαιπωρίας και ξεριζωμού, στον αγώνα σωτηρίας εκατομμυρίων ατόμων.

Η Γερμανία αποτελεί μια χώρα, πόλο «έλξης», για την πλειοψηφία των μεταναστών και των προσφύγων που προέρχονται, είτε από χώρες που πλήττονται από τον πόλεμο και την τρομοκρατία, είτε οικονομικών μεταναστών, που επιθυμούν καλύτερες συνθήκες διαβίωσης, εργασίας και διεύρυνσης του επιστημονικού τους πεδίου. Είναι μια ευρωπαϊκή χώρα, όπου τα επίπεδα βιοτικής και οικονομικής ανάπτυξης είναι τέτοια, αποτελώντας τον ιδανικότερο προορισμό για μια νέα ζωή με ευκαιρίες. Πέραν όμως του βιοτικού επιπέδου, η Γερμανία είναι μια από τις χώρες που συμμετείχαν ενεργά ήδη και μετά το πέρας του παγκοσμίου πολέμου στην αντιμετώπιση της προσφυγικής κρίσης, διαμορφώνοντας έτσι τις πολιτικές και το νομικό σύστημα διαχείρισης του ασύλου, με γνώμονα τα ευρωπαϊκά πρότυπα και νομοθεσίες.

Όπως προκύπτει και από την ανωτέρω έρευνα, παρατηρούμε ότι οι αιτήσεις ασύλου από το 1995 έως και το 2019 προς τη Γερμανία έχουν μειωθεί αισθητά και αυτό λόγω του ότι, τα αυστηρότερα μέτρα νομοθεσίας και οι νέες νομικές τροπολογίες καθιστούν όλο και πιο περιοριστικά τα κριτήρια παραμονής και εισόδου στη χώρα. Αυτό ισχύει κυρίως για πρόσφυγες που προέρχονται από εμπόλεμες ζώνες και περιοχές που πλήττονται από τρομοκρατικές δραστηριότητες.

Αυτό είναι κάτι που μπορεί να γίνει εν μέρη κατανοητό, καθώς κάθε χώρα οφείλει να λαμβάνει μέτρα προστασίας και να «θωρακίζει» την εσωτερική της ομαλότητα και την ασφάλεια των πολιτών της, από πιθανόν βίαιες και θανάσιμες πράξεις ή επιθέσεις προς το ευρύ άμαχο κοινό. Αξίζει να σημειωθεί επίσης, πως το τελευταίο διάστημα πολλές ευρωπαϊκές χώρες, όλο και πιο συχνά, έχουν μπει στο στόχαστρο τρομοκρατών, με θύματα σχεδόν τις περισσότερες φορές, αθώους πολίτες.

Στο κεφάλαιο των προβληματισμών, θίχτηκε ιδιαίτερα το ζήτημα της πολιτικής σκοπιμότητας. Κυρίως, σε ότι αφορά τις πολιτικές χάραξης της Γερμανίας για το άσυλο. Πίσω από κάθε νέα νομική χάραξη και τροπολογία, βρίσκεται μια υποβόσκουσα πολιτική, με κύριο στόχο την άμεση αποφυγή του προβλήματος. Η ενσωμάτωση, η επανένταξη, ο έλεγχος, η προστασία των γηγενών πολιτών, καθώς και η μέριμνα και οι μηχανισμοί του κράτους που θα πρέπει να κινητοποιηθούν, για την οικονομική και κοινωνική περίθαλψη χιλιάδων ατόμων σε τακτά χρονικά διαστήματα, δεν αποτελεί εύκολη υπόθεση. Μπορεί να οδηγήσει σε θύελλα αντιδράσεων των πολιτών, ακόμα και σε ρήξη του πολιτικού συστήματος, εξαιτίας των πολιτικών που ακολουθεί. Καμία κυβέρνηση δεν θέλει να φτάσει σε αυτό το σημείο, ούτε να χάσει την εξουσία της. Για αυτό και επιλέγει να ακολουθήσει μια πολιτική αυστηρών μέτρων, με νομικές «δυσκολίες» που θα περιορίζουν την είσοδο μεγάλου αριθμού μεταναστών, διατηρώντας τα ευρωπαϊκά κριτήρια και το νομικό πλαίσιο προστασίας των δικαιωμάτων του ανθρώπου, χωρίς να εκτίθεται στην κοινή γνώμη ή να επιβαρύνεται διαρκώς με όλο και περισσότερους μετανάστες που βρίσκονται στα όρια της εξαθλίωσης, όπου η άμεση μέριμνα και περίθαλψη τους είναι τόσο δαπανηρή για το κράτος, όσο και χρονοβόρα.

Αξίζει μόνο, να επικεντρωθεί το ενδιαφέρον στα πρόσφατα δρώμενα, λαμβάνοντας ως τρανό παράδειγμα τη χώρα μας, η οποία δέχεται καθημερινά την είσοδο χιλιάδων ανθρώπων, οικογενειών που πλήττονται από πολεμικές επιθέσεις, καταφέροντας με κίνδυνο της ζωής τους να διαφύγουν. Και εν τέλη εγκλωβίζονται στην Ελλάδα, η οποία δεν αποτελεί τον τελικό στόχο διαμονή τους αλλά, άλλες ευρωπαϊκές χώρες, με κύρια προτίμηση τη Γερμανία. Τα σύνορα των υπολοίπων χωρών όμως, παραμένουν κλειστά, εξαιτίας των μέτρων και της νομοθεσίας τους. Με το σύνολο της Ευρωπαϊκής Ένωσης να «καθυστερεί» την εύρεση μιας άμεσης λύσης, για έναν μεγάλο αριθμό ατόμων που ζει σε συνθήκες εξαθλίωσης, μέσα σε ένα κράτος που ασφυκτιά να αντιμετωπίσει τα ήδη μεγάλα εσωτερικά του προβλήματα.

Κλείνοντας λοιπόν, το κομμάτι της παραπάνω έρευνας, που δεν αποτελεί μόνο μια προσπάθεια συνολικής παρουσίασης του νομικού πλαισίου των πολιτικών χάραξης των Γερμανικών κυβερνήσεων, παλαιότερων αλλά και μεταγενέστερων ετών, στην αντιμετώπιση του ασύλου αλλά και όλων των προσπαθειών της Ευρωπαϊκής Ένωσης, να βρει αποτελεσματικές λύσεις σε ένα ζήτημα, που όπως δείχνουν και τα στοιχεία των μετρήσεων, έχει μέλλον ώστε να επιλυθεί οριστικά. Φτάνοντας και προς το τέλος της εργασίας, δόθηκε η ευκαιρία να αναπτυχθούν και ορισμένοι προβληματισμοί που προέκυψαν από την έρευνα, οι οποίοι ξεπερνούν τα αυστηρά νομικά πλαίσια ανάλυσης του φαινομένου, αποδίδοντας μια εναλλακτική χροιά στην οπτική του ζητήματος, αλλά και την ερευνητική «προοπτική» του θέματος, ώστε να μπορέσει να εξελιχθεί περαιτέρω σε μια νέα μελλοντική έρευνα.

Παράρτημα

Συνέντευξη 1

Η πρώτη συνέντευξη αφορά την μετανάστευση και το άσυλο στην Γερμανία. Ο κύριος Till Gerards ως υπεύθυνος της μεταναστευτικής πολιτικής της πρεσβείας της Γερμανίας στην Ελλάδα ευχαρίστως δέχτηκε να απαντήσει στις παρακάτω ερωτήσεις:

Ερώτηση 1: Πως μπορεί κάποιος πρόσφυγας να εισαχθεί στην γερμανική κοινωνία;

Το προσφυγικό θέμα θεωρείτε απαιτητικό και δύσκολο στην διαχείριση του όχι μόνο από την πλευρά της ομοσπονδιακής κυβέρνησης της Γερμανίας αλλά και από τους δήμους των ομοσπονδιακών κρατιδίων και ευρύτερα την κοινωνία. Επίσης, υπάρχουν πολλοί πρόσφυγες κυρίως από την Συρία αλλά και πρόσφυγες από την Ελλάδα που θέλουν να ταξιδέψουν στην Γερμανία και το θέμα της ένταξή τους απασχολεί μέχρι και σήμερα την Γερμανία. Για την ομαλότερη ένταξη των προσφύγων πραγματοποιούνται μαθήματα γερμανικών για την κατανόηση της γλώσσας και φυσικά για την καλύτερη ένταξη τους στην αγορά εργασίας. Σύμφωνα με τον κύριο Gerards το ερώτημα που προκύπτει σε αυτό το σημείο είναι κατά πόσο χρειαζόμαστε την μετανάστευση για μετανάστες με επαρκή προσόντα; Όπως αναφέρει ο ίδιος, « Στην Γερμανία οι πρόσφυγες αξιοποιούνται και με την απασχόληση τους στην αγορά εργασίας ως προσωπικό σε ηλικιωμένους ανθρώπους που χρειάζονται περίθαλψη και φροντίδα, προσωπικό για μηχανικούς κτλ.»

Ερώτηση 2: Υπάρχουν υπηρεσίες αλλά και μη κυβερνητικές οργανώσεις στην Γερμανία για την μετανάστευση και το άσυλο;

Ο κύριος Gerards απάντησε θετικά στην ύπαρξη υπηρεσιών αλλά και μη κυβερνητικών οργανώσεων για τους πρόσφυγες. Αναλυτικότερα, υπάρχει η υπηρεσία BAMF, η οποία είναι αρμόδια για θέματα μετανάστευσης και προσφυγικού στην Γερμανία. Συγκεκριμένα καθήκον της είναι η εξέταση αιτήσεων ασύλου καθώς και η άμεση επεξεργασία τους σε διάστημα τριών μηνών. Ως χαρακτηριστικό παράδειγμα μη κυβερνητικών οργανώσεων αποτελούν οργανώσεις

από την Κολωνία που βοηθούν την καλύτερη ένταξη των προσφύγων. Επίσης, χέρι βοήθειας για αυτούς τους ανθρώπους αποτελούν και οι εκκλησιαστικές οργανώσεις που τους παρέχουν χρήσιμες πληροφορίες για την ένταξή τους. Φυσικά, στα κρατίδια της Γερμανίας υπάρχουν και οργανώσεις για τους πρόσφυγες που μπορεί να έχουν σχηματιστεί από τους ίδιους τους πρόσφυγες. Για παράδειγμα στο κρατίδιο της Bayern υπάρχουν και εργατικές οργανώσεις που ασχολούνται για την ένταξη των προσφύγων στην αγορά εργασίας αλλά και άλλα σχετικά θέματα των προσφύγων.

Συνέντευξη 2

Η δεύτερη συνέντευξη αφορά, δηλώσεις που είχε παραχωρήσει η Γερμανίδα καγκελάρια, Άνγκελα Μέρκελ στο Focus Online/HuffPost Deutschland το 2017, εν όψει των επερχόμενων εκλογών στη χώρα της, δίνοντας έμφαση στην ενσωμάτωση των μεταναστών, μέσα στην σύγχρονη γερμανική κοινωνία. Διατυπώνοντας το όραμα αλλά και τις επιδιώξεις της, σχετικά με την διαχείριση και τις προοπτικές του μεταναστευτικού ζητήματος, η καγκελάρια απάντησε στις εξής ερωτήσεις:

Ερώτηση 1: Πιστεύετε, ότι η ενσωμάτωση των ανθρώπων μεταναστευτικής προέλευσης, δεδομένου και του μεγάλου αριθμού έλευσης, θα αποτελέσει τη σημαντικότερη πρόκληση που θα αντιμετωπίσει η κοινωνία τα προσεχή χρόνια;

Η καγκελάρια ανέτρεψε λίγο διαφορετικά το ερώτημα, ενσωματώνοντας το, στις επιταγές της σύγχρονης εποχής. Υποστηρίζοντας ότι, η μεγαλύτερη πρόκληση της κυβερνήσεως είναι η διατήρηση της κοινωνικής συνοχής. Τόσο των μεταναστών, όσο και των πολιτών της σε ένα σύγχρονο πλέον, ψηφιακό σύστημα. Η ραγδαία ανάπτυξη της τεχνολογίας, έχει οδηγήσει σε ένα είδος «ψηφιακής επανάστασης», που βοηθά την κοινωνία στην αμεσότερη και αποτελεσματικότερη ενημέρωση. Με άλλα λόγια, βοηθά το κοινωνικό σύνολο να είναι πιο ανεκτικό μπροστά σε κάθε είδος επερχόμενης αλλαγής και διαφορετικότητας. Τόνισε επίσης, ότι και η αγορά εργασίας εξελίσσεται ταυτόχρονα με τις νέες ψηφιακές αλλαγές και τεχνολογίες. Γεγονός που δημιουργεί και νέες θέσεις απασχόλησης. Στόχος λοιπόν, η ένταξη των μεταναστών και των προσφύγων στο εργατικό δυναμικό. Σε θέσεις που θα μπορούν να καλύπτουν φυσικά, τις απαιτήσεις της αγοράς. Παρέχοντας

παράλληλα και την κατάλληλη βοήθεια σε εκείνους, που προέρχονται από οικογένειες με χαμηλότερα επίπεδα μόρφωσης και τους μακροχρόνια ανέργους. Ωστε να βρουν δουλειές και να ενταχθούν ξανά στο εργατικό δυναμικό.

Ερώτηση 2: Τι θα πρέπει να έχει πετύχει η κυβέρνηση σας, ως το 2030 από άποψης ενσωμάτωσης; Δεδομένου του ότι, σήμερα, οι άνθρωποι με μεταναστευτικό υπόβαθρο διατρέχουν αυξημένο κίνδυνο φτώχειας;

Από την αρχή της θητείας της, έδωσε μεγάλη έμφαση στο συγκεκριμένο ζήτημα, όπως δήλωσε. Δημιουργώντας κατά συνέπεια, τη θέση του Ομοσπονδιακού Επιτρόπου για τη Μετανάστευση, τους Πρόσφυγες και την Ενσωμάτωση στην ομοσπονδιακή καγκελαρία, έτσι ώστε να υπάρχει άμεση και αποτελεσματική αντιμετώπιση. Η τακτική αυτή, περί ενσωμάτωσης υποδεικνύει την πρόοδο που έχει επιτευχθεί, όσον αφορά κυρίως, το ποσοστό των παιδιών προσφύγων και μεταναστών που αποφοιτούν από το σχολείο. Τονίζοντας πως, υπάρχει ακόμα μεγάλο χάσμα ανάμεσα στους νέους με μεταναστευτικό υπόβαθρο και τους νέους που δεν έχουν τέτοιο υπόβαθρο. Με βασική διαφορά ότι, σήμερα η νεότερη γενιά έχει πολύ περισσότερες ευκαιρίες από ό,τι στο παρελθόν, για να συμμετέχει ενεργά και χωρίς φόβο περιθωριοποίησης στην κοινωνία.

Ερώτηση 3: Τέλος, με τον αριθμό των μεταναστών στη χώρα να αυξάνεται, πολλοί ανησυχούν για το πώς θα μοιάζει η κοινωνία το 2030. Θα μπορέσει να διατηρήσει η Γερμανία, την ιουδαίο-χριστιανική, δηλαδή δυτική- κουλτούρα της;

Η ίδια ξεκαθάρισε ότι, η χώρα της θα συνεχίσει προσηλωμένη να εξελίσσεται βάση αυτής της κουλτούρας. Υποστηρίζοντας πως, στη Γερμανία ζουν μέχρι σήμερα τέσσερα εκατομμύρια μουσουλμάνοι. Συμβάλλοντας στην κοινωνική ευημερία, την οικονομία και την ανάπτυξη της χώρας. Ως ένα αναπόσπαστο και απαραίτητο κομμάτι της Γερμανίας, βοηθούν στη διαμόρφωση μιας πολύ-πολιτισμικής κοινωνίας. Οι αξίες και οι κανόνες που περιέχονται στον βασικό νόμο ισχύουν για όλους ανεξαιρέτως καταγωγής, φύλου θρησκευτικών καταβολών και πεποιθήσεων. Δεν είναι απλά ονόματα γραμμένα σε χαρτί, αποτελούν τη βάση της κοινωνικής συνύπαρξης μεταξύ όλων των πολιτών.

Βιβλιογραφικές παραπομπές

Ελληνική Βιβλιογραφία:

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ προς το Συμβούλιο και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο για την θέσπιση κοινής διαδικασίας παροχής ασύλου και ομοιόμορφου καθεστώτος σε όλη την Ένωση για τα άτομα στα οποία χορηγείται άσυλο (2000).

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ προς το Συμβούλιο και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο για την Κοινοτική Πολιτική Μετανάστευσης (2000).

Γιώργος, Ρ. (2014). Η Ευρώπη και η Ελλάδα: Από τη κρίση στην ελπίδα.

Θ, Γ. Α. (2016). Ποια είναι η συμβολή της Συνθήκης του Μάαστριχτ στην πορεία της Ευρωπαϊκής ενοποίησης. Αθήνα.

Ιωακειμίδης, Π. (1995). Ευρωπαϊκή Πολιτική Ένωση, Θεωρία -Διαπραγμάτευση, Θεσμοί και Πολιτικές, Η Συνθήκη του Μάαστριχτ. Αθήνα: Θεμέλιο.

Κότιος Α.Π, Λ., & Κορρές, Γ. (2010). Οικονομική της Ευρωπαϊκής Ολοκλήρωσης. Αθήνα: Σταμούλης.

Κωσταντίνος, Ξ., & Χριστίνα, Χ. (1997). Council of the European Union.

Λαδιάς, Χ. (2013). Το σύγχρονο θεσμικό πλαίσιο της περιφερειακής ανάπτυξης στην Ελλάδα.

Μαραβέγιας, Ν., & Τσινισιζέλης, Μ. (2007). Νέα Ευρωπαϊκή Ένωση. Θεμέλιο.

Μούσης. (1999). Διαπολιτισμική Εκπαίδευση: προκλήσεις, παιδαγωγικές θεωρήσεις και εισηγήσεις.

Ναξάκης, Χ., & Χλέτσος, Μ. (2003). Μετανάστες και Μετανάστευση: Οικονομικές, Πολιτικές και κοινωνικές πτυχές. Πατάκη.

Ξενάκης, Δ., & Τσινισιζέλης, Μ. (2006). Παγκόσμια Ευρώπη; Οι Διεθνείς Διαστάσεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Αθήνα: Σίδηρης.

Οδεύοντας προς μια «ολοκληρωμένη διακυβέρνηση» της μετανάστευσης: μέσω επικοινωνίας και συνεργασίας στην ενίσχυση της πολιτικής συνοχής (2018). (Α. Βιδενμπίερ, R. Ohliger, & M. Mesghena, Ανθολόγοι)

Παπαγεωργίου, Ι. Φ. (2017). Η Ευρωπαϊκή Πολιτική Μετανάστευσης μετά το Πρόγραμμα της Στοκχόλμης: Τάσεις και αντιθέσεις. Θεσσαλονίκη : Ανικούλα.

Πρόσφυγες, Ύ. Α. (2007). «Η έρευνα επικεντρώθηκε στην πρακτική που εφαρμόζεται σε πέντε Κράτη Μέλη (Γαλλία, Γερμανία, Ελλάδα, Δημοκρατία της Σλοβακίας και Σουηδία) μετά τις 10 Οκτωβρίου 2006, ως καταληκτική προθεσμία για την θέση της Οδηγίας σε εφαρμογή.». 5 σελ.

Πρόσφυγες, Ύ. Α. (2007). Το άσυλο στην Ευρωπαϊκή ένωση: Μελέτη για την Εφαρμογή της Οδηγίας της Ε.Ε. για τον Καθορισμό του Καθεστώτος του Πρόσφυγα. Ύπατη Αρμοστεία του Ο.Η.Ε για τους πρόσφυγες.

Προσχέδιο του Προέδρου του ομοσπονδιακού Υπουργείου εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων. (2019). 1-2 σελ.

Σωτηρόπουλος Δ. (2010). Ευκαιρίες και προβλήματα κοινωνικής πολιτικής: η ευρωπαϊκή πολιτική απασχόλησης και η ανοιχτή μέθοδος συντονισμού. (Μ. Πετμεζίδου, Επιμ.) Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα.

Το άσυλο στην Ευρωπαϊκή ένωση: Μελέτη για την Εφαρμογή της Οδηγίας της Ε.Ε. για τον Καθορισμό του Καθεστώτος του Πρόσφυγα (2007).

Ξενόγλωσση Βιβλιογραφία:

Annual Policy Report by the German National Contact Point for the European Migration Network (EMN), Co-financed by the European Union, Federal Office for Migration and Refugees (2017).

Bearbeitungsstand: 11.04.2019 17:41 Uhr Referentenentwurf des Bundesministeriums für Arbeit und Soziales Entwurf eines Dritten Gesetzes zur Änderung des Asylbewerberleistungsgesetzes /www.proasyl.de/. ACHTUNG: Hau-ab-Gesetz in Kraft – Neuregelungen des (2019). Ανάκτηση από /www.proasyl.de/. BUNDESAMT FÜR MIGRATION UND FLÜCHTLINGE. (2019).

Datenquelle: United Nations – Department of Economic and Social Affairs (2017): International Migration Report 2017, T. i.

Die Bundesregierung-Strategie für Migration und Entwicklung https. Ανάκτηση από /www.auswaertiges- amt.de/blob/216858/6c2b8d4f6eb95c507f0b6244d8cc32e1/migrationentwicklung- data.pdf.

Wegweiser Bürgergesellschaft 08/2016 vom 19.08.2016 Die Rolle der Migrantenorganisationen in der Zusammenarbeit von Kommunen und Zivilgesellschaft Mary Lange, Keyvan Tonekaboni .. Ανάκτηση από https://www.buergergesellschaft.de/fileadmin/pdf/gastbeitrag_lang.

Geis, M. (2015). Migration in Deutschland: Interregionale.

Grundmann. (1989-1992). zur Ost-West-Wanderung in den Jahren. 1995.

Klug, A. (2001). Η Γερμανία είχε υιοθετήσει την πιο περιοριστική ερμηνευτική προσέγγιση.

Maassen, H.-G. (2019). Ausländerrecht: Textausgabe mit einer erläuternden Einführung. Εφημερίδα της ομοσπονδιακής νομοθεσίας. Ανάκτηση από <https://www.bgbl.de>.

Migration, Integration, Asylum Political Developments in Germany. (2016).

Migrationsbericht der Bundesregierung Migrationsbericht. (2016-2017). Ανάκτηση από Migrationsbericht der Bundesregierung Migrationsbericht: https://www.destatis.de/DE/Presse/Pressemitteilungen/2019/04/PD19_149_12521html).

Morehouse, c., & Blomfield, M. (2011). «Irregular Migration in Europe». Washington DC: Migration Policy Institute.

Münz/Ulrich (1998), S. 699 zugegen häufigen Wanderungsbewegungen von West- nach Ostdeutschland βλέπε Schmelz. (2002).

Plenarprotokoll 14/108 vom 8. Juni 2000/Drucksache 14/1550 vom 7. September 1999). (Migrationsbericht der Bundesregierung Migrationsbericht. (2016-2017).

Αναφορές-Ιστοτόποι:

Ανάκτηση από <https://www.unhcr.org/gr/στατιστικά> στις 15 Οκτώβριος 2019.

Ανάκτηση από <https://www.bertelsmann-stiftung.de>

Ανάκτηση από <https://mediendienst-integration.de/migration/flucht-asyl/asylrecht.html>, στις 19 Αύγουστος, 2019.

Ανάκτηση από https://www.huffingtonpost.gr/konstantia-natsiou/to-thesmiko-plaisio-tis-metanasteftikis-politikis-tis-evropaikis-enosis_b_18049756.html

Ανάκτηση από https://www.huffingtonpost.gr/konstantia-natsiou/to-thesmiko-plaisio-tis-metanasteftikis-politikis-tis-evropaikis-enosis_b_18049756.html

Ανάκτηση από <https://www.europarl.europa.eu/about-parliament/el/in-the-past/the-parliament-and-the-treaties/treaty-of-amsterdam>

Ανάκτηση από <https://www.unhcr.org/gr/η-σύμβαση-του-1951>

Ανάκτηση από https://ec.europa.eu/info/topics/migration-and-asylum_el

Ανάκτηση από https://ec.europa.eu/info/topics/migration-and-asylum_el

Ανάκτηση από www.asylo.gov.gr/

Ανάκτηση από <https://www.mfa.gr/brussels/monimi-antiprosopeia-ee/ellada-sten-ee/evropaikos-khoros-dikaiosunes-eleutherias-kai-asphaleia.html?page=3>

Ανάκτηση από <https://www.consilium.europa.eu/el/policies/ipcr-response-to-crises/>

Ανάκτηση από https://www.buergergesellschaft.de/fileadmin/pdf/gastbeitrag_lange_tonekaboni_160819.pdf

Ανάκτηση από <https://www.anerkennung-in-deutschland.de/html/el/metanastefsi.php>

Ανάκτηση από www.ankommenapp.de/APP/DE/Startseite/startseite-node.html, 17

Ανάκτηση από www.bamf.de/SharedDocs/Anlagen/DE/Publikationen/Flyer/flyer-zeit-fuer-veraenderung.html

Ανάκτηση από <https://www.bmi.bund.de/>

Ανάκτηση από <https://sea-watch.org/>,

Ανάκτηση από www.germany.iom.int/de/iom-deutschland-de

Ανάκτηση από <https://bagiv.de/ueber-bagiv/ueberuns/>

(Παναγιώτης Κουπαράνης, Μεταφρ.) Βερολίνο. Ανάκτηση από <https://www.capital.gr/diethni/3364824/dw-austiroteri-nomothesia-gia-to-metanasteutiko>

Ανάκτηση από <https://www.europarl.europa.eu/factsheets/el/sheet/152/immigratiebel-eid>

Ανάκτηση από <https://www.eesc.europa.eu/el/sections-other-bodies/sections-commission/tmima-apasholisi-koinonikes-ypotheseis-dikaiomata-toy-politi-soc>

Ανάκτηση από https://www.huffingtonpost.gr/konstantia-natsiou/to-thesmiko-plaisio-tis-metanasteftikis-politikis-tis-evropaikis-enosis_b_18049756.html

Ανάκτηση από www.unric.org

Τι προβλέπει η Σύμβαση της Γενεύης για το καθεστώς των προσφύγων Ποιος θεωρείται πρόσφυγας, ποια τα δικαιώματά του και άλλες χρήσιμες πληροφορίες για τη Σύμβαση της Γενεύης του 1951. Ανάκτηση από Lawspot.gr

«Γερμανία: Αλλαγή πολιτική με έμφαση στους εξειδικευμένους μετανάστες». (2018). Ανάκτηση από <https://www.in.gr/2018/10/02/world/germania-allagi-politiki-emfasi-stous-ekseidikeymenous-metanastes/>

«Γερμανία: Νέα νομοθεσία για την εργασία μεταναστών στην χώρα». (2018). Ανάκτηση από www.epixeiro.gr/article/104988

«Η Γερμανία αποκτά για πρώτη φορά στην ιστορία της νόμο για την μετανάστευση». Ανάκτηση 2018, από www.reporter.com.cy/international/article/433581/i-grmania-apokta-ga-proti-fora-stin-istoria-tis-nomo-ga-tin-metanastefsi

«Πόσα χρήματα δαπάνησε η Γερμανία για τους πρόσφυγες». (2019). Ανάκτηση από <https://www.athensvoice.gr/world/547042>

Die Bundesregierung-Strategie für Migration und Entwicklung. Ανάκτηση 15 Ιουλίου 2019, από <https://www.auswaertigesamt.de/blob/216858/6c2b8d4f6eb95c507f0b6244d8cc32e1/migrationentwicklung-data.pdf>

Hau-ab-Gesetz in Kraft – Neuregelungen des »Migrationspakets« im Überblick 20.08.2019. Retrieved from [/www.proasyl.de/](http://www.proasyl.de/).

Ανάκτηση 2019, από https://www.destatis.de/DE/Presse/Pressemitteilungen/2019/04/PD19_149_12521.html

www.bamf.de/SharedDocs/Anlagen/DE/Publikationen/Broschueren/begleitbroschue-re-asylfilm.pdf?__blob=publicationFile Informationen zum Asylverfahren Ihre Rechte und Pflichten. (χ.χ.). Ανάκτηση από www.bamf.de/SharedDocs/Anlagen/DE/Publikationen/Broschueren/begleitbroschue-re-asylfilm.pdf?__blob=publicationFile Informationen zum Asylverfahren Ihre Rechte und Pflichten

Από την ιστορία της μετανάστευσης, Η περίπτωση των Ελλήνων μεταναστών στην Γερμανία. (2015). Ριζοσπάστης. Ανάκτηση από <https://www.rizospastis.gr>

Αυτή η Οδηγία αναφέρεται εφεξής ως « Οδηγία για τον Καθορισμό. (2004.). Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης, L 304/12.

Διεθνές Μεταναστευτικό Δίκαιο, Γλωσσάριο για την Μετανάστευση, ΔΟΜ - ΔΙΕΘΝΗΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΣΕΩΣ (International Organization) for Migration. (χ.χ.). Tirana Albania: International Organization for Migration Rruga "Brigada e Tete" Vila No. 3

Ανάκτηση από ιστότοπό Ευρωπαϊκής Ένωσης: <http://www.europa.eu>

Μούσης. (2011). Ν. Ευρωπαϊκή Ένωση: Δίκαιο, Οικονομία, Πολιτική. Αθήνα: Παπαζήσης. Ανάκτηση από http://europedia.moussis.eu/books/Book_2/ ΚΑΙ

Ποια είναι η διαφορά πρόσφυγα και οικονομικού μετανάστη; Παράνομη Μετανάστευση και Πολιτικό Άσυλο. (2016). Ανάκτηση από https://www.helleniclawyer.eu/2016/03/blog-post_7.html.